

SZABADSÁG

The oldest established and largest Hungarian paper in the United States
 Thirtieth year. Published daily by
The Szabadság Printing & Publishing Co.
 (An Ohio Corporation. E. K. Csarna, President; Dr. Andrew Csarna, Sec'y-Treas.)
 Alapította:
 E. T. Kohányi
 DR. ANDREW CSERNA, Editor
 Szerkesztés és kiadóhivatal
700-702 Huron Road (P. O. Box 171) Cleveland, O.
 Telephone: Bell, Main 3535. Guy, Central, 1231.

ELŐFIZETÉSI ÁR: Az Egyesült Államokban és Európában egész évre \$4.00, hat hónapra \$2.50, három hónapra \$1.50. KÜLFÖLDI ELŐFIZETÉS: Kétféleképpen: egy évre \$5.00, hat hónapra \$3.00, három hónapra \$2.00. Canadában: egy évre \$6.00, hat hónapra \$4.00, három hónapra \$2.50. — FOREIGN SUBSCRIPTION RATES: United States and Canada one year: \$5.00, half year: \$3.00, — Foreign countries: one year: \$10.00, half year: \$6.00, — Cleveland one year: \$8.00, half year: \$5.00.
 Entered at the Post Office Cleveland, O. and admitted for Transmission through the mails as Second Class Matter.
 New York-i irodánk címe: Eastern Office: **Room 603 Tribune Bldg., 154 Nassau St., New York**
 Götvetztető: Joseph Horváth, Manager.

Nyomorgó Európa

BRÜSSZEL városában megkezdődött a világ legokosabb gazdasági tudósainak és szakembereinek tanácskozása. Az összejövetelen résztvesznek győztes és legyőzött országok egyaránt és még az Egyesült Államok képviselője is, — ha bár nem hivatalosan, — résztvesz a nagyfontosságú vitákban.

A gazdasági konferenciának egyetlen célja a háború után bekövetkezett feldúlt helyzet kiegyenlítése, azoknak a módoknak és eszközöknek megkeresése és megtalálása, melyek visszahozhatják az emberiséget a normális gazdasági viszonyok közé.

A versaillesi békeszerződés köteleinek megszerkesztése gyerekjáték volt a brüsszeli konferencia munkájához képest. Versaillesben a győzedelmes tábor egyszerűen diktált és a legyőzöttek nem tehettek egyebet, — elfogadták mindent. Akkoriban mellesleg volt az a kérdés, mennyit bír el a legyőzött óriás, mellesleg volt van-e annyi erő és vagyon benne, amennyit a győztesek követelnek. Az egyik oldal diktált, a másik némán engedelmeskedett.

Jó idő múlt el azóta, hogy megszűletett a világháború fegyverszünete, és azóta a legnagyobb bizonytalanságban él csaknem az egész világ népe. Az európai viszonyokat semmi sem jellemezheti megkaporban, mint az a körülmény, hogy napról-napra példátlan számban kopogtatnak beocsajzást a háborúidult Európa sorsoldatóitjei Ellis Island kapuján.

Fenekéstől felfordított mindent a háború és semmit sem volt képes régi helyére visszaállítani a béke. Mindegyik európai ország a legsúlyosabb gazdasági válsággal birkózik és ebben az esetben igaz az a vélemény, hogy a világháborúban a "demokrácia" győzött: egyenlően és egyformán **nyomorgó, szenved** és nélkülöz az összes egykori hadviselő országok népe.

Csak a nyomor foka változik. A legyőzött országokban jobban, érezhetőbben, fájalmasabban nyomorog a nép, mint a győztesek honában, de a nyomor jelen van mindenütt.

A gazdasági kérdések megoldása, a ma legnagyobb világprobléma. A háborús helyzet megteremtette a drágaságot és vele párhuzamosan a sokat emlegetett magas munkabéreket. A megoldást borzasztóan megnehezíti az a körülmény, hogy a drágaság enyhítése elkerülhetetlen követelmény, viszont a munkabérek leszállítása lehetetlenség.

A másik legsúlyosabb probléma a pénznek nemzetközi viszonyának szabályozása. Nem beszélhetünk egészséges gazdasági életéről, életéről világkereskedelemléről és forgalomalról mindaddig, míg egyes országok papírpénze csak fontzásmód képvisel értéket és a pénzkibocsátó ország határára kívül csak elszánt tözsdé-játékosoknál, jobb jövőben bizakodó befektetőknél találhat elhelyezést.

Lerongyolódtak a papírpénzek az egész világon. Az Egyesült Államokban azért szírnak, mert a dollár ötven centet ér ma, de elképzelhetjük, milyen véres könnyek hullhatnak Magyarországon, ahol ötven centért kész örömmel fizetnek száz koronát is.

Ilyen körülmények között csak természetes, hogy Magyarországnak nem szerezhet külföldi nyersanyagot, nem vásárolhat gazdasági gépeket Amerikában és marhabúst Argentínában.

A pénznek nemzetközi értéke csak abban az esetben javulhat meg, ha egyidőben, egyszerre, — mindenütt megváltozik a helyzet és mindegyik ország visszanyeri hitelképességét. Mert az aranylapatot mindenütt megvette a háború. Angliának épp úgy nincs már komoly aranyfedezete papírpénzeire, mint Franciaországnak, Olaszországnak, vagy akár Magyarországnak. A most forgalomban lévő szédítő mennyiségű papírpénzek egyetlen fedezete, egyetlen "arany-alapja" a pénzkibocsátó nemzetek nemzetközi hitele. Ennek a hitelnek egyforma arányú megerősítése, vagy akár egyforma arányú meggyengítése, — billenthetné helyre a felfordult mérleget.

A háború előtti időkben sem büszkélkedhettek egyforma arányú hitelképességgel a világ nagy és kis országai. Angliának, Németországnak, vagy Amerikának, mindenkor biztosabb, erősebb és nagyobb hitele volt a világpiacon, mint Ausztriának, Magyarországnak, vagy Szerbiának. De ezek a különbségek jelentéktelenek voltak a maiakhoz viszonyítva és a tökeszegény országok tisztában voltak azzal, hogy fél, vagy akár egy egész százalékkal drágább pénzzel dolgoztak, mint a nagypénzü birodalmak.

A világválság megoldása két országtól függ. Két ország került ki "ép bőrrel" a viágháborúból: Anglia és az Egyesült Államok. Ez a két ország kormányozza ma a világpiacon és ők alapítják meg a többi országok hitelképességének fokát. A világháború sorsa Cha-teau Thierrenél dönt el, a világbéke sorsa a new yorki kongressus tiszán fog eldőlni.

Zöld Internacionálét szerveznek Közép-Európában

Nemzetközi kongresszus Budapesten. — Az új Internacionálé székhelye a magyar főváros lesz. — Az osztályharcok történelének legujabb fejezete. — A bolshevizmus elleni küzdelem.

A "Szabadság" budapesti tudósítójától. —

Budapest, aug. 26.
 Középeurópa parasztjainak nemzetközi szervezkedése elhatározott dolgoknak tekintendő. A munkások városi internacionáléja mellett, sőt ellene, megalakulóban van a paraszti internacionáléja, mely első kongressusát Magyarország fővárosában, Budapesten fogja tartani ez év őszén.

A Zöld Internacionale tervével mintegy husz ezertől öt főt foglalnak a világ agráriusai. Az idea egy amerikai nemzetgazdász, Lubin Davidtól való s első inkarnációja a római Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet, mely III. Viktor Emánuel letéte támogatásával tizenöt évvel ezelőtt jött létre. Az intézetnek, melyben minden ország kormány képviselve van, tisztán csak informatív céljai vannak, mindennemű agresszív tendenciáktól eltekintve az intézet a mezőgazdaság állapotára vonatkozó jelentések gyűjtőhelye, melynek legelső hívatása az, hogy információját bőséggel bizonyos korlátozó hatást gyakorolhat a borspekulációkra s nagy mértékben feljebb emeli a növényi betegségek elleni védekezést. Azok azonban, akik most előkészítik a zöld internacionale első kongressusát, egészen más szempontokat tartanak szem előtt: egyikük nem kisebb, mint hogy a mezőgazdaságot megszerzők egy osztályvédelemmel s a szűkebb gazdaságunk tartják, egy másik osztály elleni harcra. Az új szervezetenek nemzetközi jellege lesz. — A védelem és a támadás fegyvereit ugyanazon taktika fogja irányítani az új internacionáléhoz tartozó országok mindegyikében. A szervezés munkáját dr. Josef Sturm, az osztrák Reichsbauernbund vezetőtitkára és dr. Blaskovich Sándor magyar földbírtokos, volt képviselő végzi. Legelőször az osztrák és a magyar agrárius körök karolták fel a Zöld Internacionale eszméjét, de csakhamar csatlakoztak hozzájuk a bajorok is. Ma már biztosra van a hollandai, a dán és a bolgár agráriusok csatlakozása és tárgyalások folynak a franciákkal, svájcekkal, norvégokkal, szlovénekkal és lengyelekkel is.

Szeptember hó folyamán a magyar, osztrák és bajor agráriusok vezetői értekezletet tartanak Passauban, ahol el fogják készíteni az új Internacionale szervezetenek tervét, a nagy kongressus azonban Budapesten tartják meg októberben. A kongressuson valószínűleg meg fog jelenni a bajor Bauernbund elnöke, Heim és Stambullnky bolgár, valamint Witos lengyel miniszterelnök is.

Az új Internacionale székhelye valószínűleg Budapest lesz. Ugyanis ma Magyarországon a konzervatív erők érvényesülésének országa.

A Zöld Internacionálé szerint már megtalálta a maga ellenfelét, de kétségtelen, hogy még több ellenfelét is fog találni: állást fognak ellene foglalni az összes szocialista pártok s a liberális elemek is. Mivel a Zöld Internacionale hangosabban fogja, hogy keresztény alapon szervezódik, a nem keresztény elemek mindentől ellenségesnek fogják látni benne; és minthát minden liberális párt minden felekezeti ellentétnek a kifejezését helyteleníti, (mert e nélkül nem is nevezhetné magát liberálisnak,) a Zöld Internacionálénak éppen olyan heves ellenzői lesznek, mint amilyen ellenérvényességgel harcolnak a világ összes konzervatív pártjai a Vörös Internacionale ellen.

Egy kislány története

Aurora Mardingianian, szép kis örmény leányzó, a török atrocitások elől menekült New Yorkba menekült.

A leányt két esztendővel ezelőtt találták meg New Yorkban, az örmények által lakott negydedben. Egy kimonó gyárban dolgozott, hat dollárért hetenként, rongyosan, piszkosan, nem volt al-sorúhája, a harisnyája rongyból volt.

Mikor "felfedezték" az örmény és szíriai sajtóírók a kislányt, látta benne a nagyvilágosság számára.

Tekintettel arra hogy a történeti igazság voltak: hogy sokat szenvedett s főleg azért, mert a történetek érdekesebb voltak és propagandacélokra nagyon alkalmasak, könnyűbe foglalták őket.

Azután jött a siker. Sok ezer dollár jött be a könyvből és a sztoriból, amelyek különböző újságokban látták meg a nyomdafiásokat.

Azután a leányt egy Eleanor Gates nevű előkelő hölgy magához vette és magánál tartotta a Riverside Drive-on levő előkelő otthonában, azután "csillagnak" tették meg egy moziképeben, amire a közönség talán még emlékszik, a képek ez volt a címe: "Lekke a vásártéren."

Pénzügyi kapacitások véleménye szerint a lány összesen tízannyolc ezer dollárt keresett a történetével és a moziiban való szereplésével.

Külön autóbilija volt, a mi elszállította őt azokra a helyekre, amelyeket vele együtt fotografáltak le a filmeken. Masszörje volt és szobalánya, akik gondoskodtak minden rögöl ide és friss megjelenéséről. A sofförje az intéset parancsokat vette.

És ugyanez a leány ma már ismét az alacsony sorban él örmények között a New Yorkban. A szép éle-

Német áradat Amerikában

A munkügyi miniszterium értesülése szerint máris több százezer német váltotta meg az utólevét az Egyesült Államokba egyes hollandi hajóstársulatoknál, hogy azonnal utra indulhasson, miből a békét proklamálni fogják. Hivatalos körökben azt hiszik, hogy mielőtt a most még ellenségesség tartott nemzeti fia számára is megengedik az idevándorlást, a bevándorlók olyan számban fognak önmenni, hogy a hajóstársulatok a feladatnak képtelenek lesznek majd megfelelni.

Eddig még semmiféle javaslat nem merült fel abban a tekintetben, hogy a német bevándorlást valamiképpen korlátozni kellene. Mondják azonban, hogy a hajóstársulatok és iránt több alkalommal intézkedik majd a német miniszteriumhoz, mert tudni szeretnék Amerika jövőbeli magatartását. A válasz minden esetben az volt, hogy a kormánynak semmi más terve nincs, csak az, hogy a jelenlegi törvények szigorú betartására fog ügyelni. Ezek szerint a törvények szerint minden egyes bevándorlónak a kérdését külön-külön bírálják el.

Hogy a német kivándorlást miképpen bonyolították majd le a társulatok, az kérdéses, mert a hajók már most is mindig tele vannak utasokkal. S a bevándorlást a németek nélkül is el fogja érni a milliót.

Mikor a békeszerződést a németek elé terjesztették, Hoover már akkor megmondotta, hogy annak következtében 12 millió német lesz kénytelen elhagyni a hazáját. A háború előtt 37 millió német foglalkozott egyéb, mint mezőgazdasággal s ezeknek a számát a vas és szén telepek elvesztése miatt le kell szállítani 25 millióra. A farmok pedig máris tele van-

ből, amit keresett, ma már minosen egy penyge sem. Mrs. Gates arra kérte a bíróságot, mentse fel őt a gyámság alól.

A siker elbódította a lány fejét, "mondja az uriaszony. Ezek idvözöltek, a hol megjelent és ezek töltötték meg a színházakat, a hol a filmjét mutatták. Megszokta, hogy minden szeszélyt parancsokat vegyek. Ha legkisebb dolgot megtagadták tőle, tört és szedett. Nagyon szerette a pénzt. De éppen olyan szeretettel el is költötte. Butaságokra költötte el a pénzt. Oh, ezek a nők!"

Nem maradt más hátra — a kis örmény leányzóknak nem maradt senkje.

És itt végződik egy másik nagynevűnek indult moziszenész karrierje.

NAGYOB LEVGYEL GYÖKELEM.

VARSÓ, szept. 30. — A lengyel hivatalos jelentés szerint a lengyel sereg elfoglalta a fontos Lida városát, ahol 4000 foglyot ejtett. Az orosz seregek a legnagyobb rendtelenséggel megaláznak ezen a tájon a lengyelek elől. Lida azelőtt az orosz főhadiszállása volt s 125 mérföldnyire van északkeletre Varsótól.

40 DOLLÁR

kamatot fizetek egy évre minden nélem elhelyeztet: 1000 dolláros takarékbetét után.

KISS EMIL BANKER
 133 Second Avenue, New York.

Meddigéhezheth az ember?

MacSwiney, a cirkus lojdmayor 47 napja éhezik és a kőbőség csodálatos, hogy még életben van. Tápanyag esoda is, mert oly hosszú éhezés még nincs feljegyezve, már nem szabad elfelejteni, hogy a cirkus polgármester önkéntes éhezésének első napjaiban viselt ívott, majd ugyan a szervezete nem táplálja, de a lélektelenségesség csak egy mértékben fenntartja.

Az önkéntes éhezés nem ösmeretlen, az orvosok előtt. A börtön, de különösen az elmebeteg léteztek orvosai gyakran állnak az ilyen problémával szemben. Régebben az önkéntes éhezést mesterségesen táplálják, de ma már ehhez csak végtelen esetben folyamodnak. Kraft Ebling, a híres elmeorvos azt ajánlotta, hogy az önkéntes éhezést az első napokban egyáltalában ne bánták, mert pihenés mellett az illető az éhezést 8 napig jól tűri, feltéve, hogy napjában néhány korty vizet iszik és száját borssav oldattal ki-mossák. Nyolc nap után meg lehet a mesterséges táplálást kísérni, de az esetek túlnyomórésében csak egyszer kell a csövet a bázisigatót a gyomorba vezetni. Másodszor már az éhezés annyira irtózik és művelettől, hogy saját józantából enni kezd.

A tapasztalat azt mutatja, hogy örültek és rabok, akik éhhalálra szánták magukat, már két-három nap múlva annyira legyengülnek, hogy ágyba kell őket fektetni. Szívverésük meggyengül és a vérnyomás alacsony lesz.

Egyekelőtt feltűntetést kellett egy önkéntes éhezési eset. Egy bécsi magasrangú államhivatalnok neje megtagadta, hogy versárlakban menved és az orvosok állapota annyira reménytelennek tartják, hogy már az operációra sem vállalkoztak. Elhatárosta, hogy éhhalálra vett magát. Úgyelt annak rendje és módja szerint elment és megkezdte az éhezést. Hába beszélte rá környezetét, hába igyekeztek az orvosok étkészére bírni, minden élt, italt visszautasított. Agyba fektűd és az első napokban jókedvűen fogadta a látogatókat. Az első hét végén gyengülni kezdett. A második hét végén a szívgyengesség tünetei mutatkoztak. A harmadik héten folyton aludt, a negyedik héten elvesztette eszméjét, míg végre az éhezés 29-ik napján meghalt.

Az emberi szervezet változásait az éhezés embenen Luciani olasz orvos tanulmányozta Succi "éhművészen". Succi business-ből koplalt és több alkalommal 29 napig volt étel és ital nélkül. Tanner amerikai "éhművész" 40 napig böjtölt orvosi felügyelet alatt. Ezek az éhművészek testi súlyukból csak a böjtölés első napjaiban vesztek, később a testsúly alig változott. Tanner 40 napi böjtölése alatt csak 11 1/2 kilót veszített. Succinál a vérnyomás 290 milliméterről 120 milliméterre szállt le, a vérének összetétele azonban kevés változást mutatott.

Cetti olasz "éhművész" 30 napi böjtölése alatt 10 kilót veszített. Ugyannyan vesztett 30 nap alatt a 63 éves Jacques angol éhművész.

Állatokon végzett kísérletek igazolták, hogy a tengeri nyúl 10 napig képes élni, de tudjuk azt is, hogy bányaművelők alkalmával a bányába szorult emberek három hétig is éheztek. Eleinte ugyan az éhezés nagyon kínosza őket, de később már elég jól tűrték az éhezést.

A tapasztalat azt is mutatja, hogy az éregek az éhezést könnyebben tűrik, mind a fiatalok, ami abból magyarázható, hogy a fiatal szervezetnek több táplálékra van szüksége, mint az éregek szervezetének.

A szervezetben felhalmozott mirás az tartaléktápanyag, melyet a tartalék alatt a szervezet fogyaszt. Menet tovább képes a szervezet a tartaléktápanyagot elfekedni, annál tovább bírja az ember az éhezést.

...turi.

nak, oda több munkás nem mohe.

Hoover szerint a nagy probléma az, hogy megváltoztassák a német békeszerződést, vagy utat nyissanak annak, hogy a németek elárassák az egész világot. Neki magának az a nézete, hogy a németeknek módot kell adni az otthonmaradásra.

A német kormány maga is elősegíti a kivándorlást. Még a 6-7 órá munkánap mellett is igen nagy a munkanélkülek száma s remény sincs arra, hogy olyan gazdasági állapot jöjjön, amelyik lehetővé teszi, hogy mindenkinek legyen munkája. Egyetlen megoldás a munkanélküliség számának csökkentése, vagyis azoknak kivándorlása.

Karácsony

Ünnepét sokan emlídjük küreiben Magyarországon kívánják tölteni. Ha

NOVEMBER 6-ÁN

Induló társulatunkban résztvesz, jóval Karácsony előtt érkezik hazánkba.

PESARO

névű gyoragűzősön, mely a háború előtt "Fürst Bismarck" volt, a legnagyobb kényelemben utaznak egyik tapasztalt

FŐTISZTVISELŐNK

vezetése alatt. Foglalja le helyét már most és küldjön 20 dollár előleget. Utólevét a kényes látványosságok megesszük.

HAJÓJEGY ÁRA VASUTI UTAZÁSSAL BUDAPESTIG \$105.50 HADIADÓVAL EGYÜTT.

MAGYAR KORONA

ára most igen olcsó. Használja fel az alkalmat és segítsen rokonain. Pénzküldeményeket 3 héten belül kifizetünk. PÉNZTÉ BARMELYI MAGYARORSZÁGI BANKBAN KAMATOZÁSRA ELŐHELYEZDÜK ÉS NEVERE SZÉLHÁNYKÖNYVET KIHOZATJUK.

4%

kamatot fizetünk megtakarított pénze után, ha azt betétként nálunk helyezi el. Az elhelyezett összegről bankkönyvet kap a pénzt bármikor kiveheti.

KÖZJEGYZŐI

valamint oházai ügyek pontos és lelkiismeretes elintézése.

Felsővárosi ügyfeleink kényelmére fiókirodánk hajózási és közjegyzői ügyekben is készségesen áll felvilágosítást.

NEMETH ÁLLAMI BANK

NEMETH JANOS, elnök.

FŐKÖZLET: 10 E. 22ND STREET a Bankpalotában
 FIOKÖZLET: 1597 SECOND AVE. corner 83rd St.

NEW YORK CITY

A NEGYVENKILENCEZEDIK NAP.

MacSwiney cirkus polgármester a brixtoni börtönben állandóan kis leányára gondol.

LONDON, szept. 30. — Terrence MacSwiney cirkus polgármesternek a brixtoni börtönben az egyet állandóan foglalkoztató gondolata az, hogy minél hamarabb majd készenkedjen Mária leánykájával, vajjon fogja-e még látni valaha is. A kis leány Corkban van s mielőtt apját az angol kormány kiszemelte az eldöntésnek a gyermek a házuk udvarán játszik vígan és jókedvűen.

— A gyermekem — kiáltott fél órával a börtönben a múlt éjjelre a szerencsétlen polgármester.

MacSwiney máris negyvenkilenc napja a brixtoni börtön lakója.

Ugy látszik az elméje nem emlekszik arra, hogy mi történt Irországban. Ha beszél is, a gyermeket hozza szóba. A felesége kijelentése szerint csak nagy megerősítéssel tud beszélni. A hallo képességét majdnem egészen elvesztette. Némielykor képtelen ráismerni a feleségére és a bájijára. Amikor nagynehezen feltápaszkodik az ágyában, odafordul a feleségéhez és nyögve a föléje

A KÜLFÖLDI PÉNZ NAGYON ALACSONY.

Lehet, hogy neha sem lesz olcsóbb. ALACSONY árak miatt az egész ország csodálkozik. Járunk és később ismét. KÜLDJÖN AZONNAL és meg fogja kapni a címzett verényét.

HAJÓJEGYEK

MINDEN VONALRA EURÓPA-BA ÉS VISSZA.

HOZAZSA KI ROKONAIT. Kéldjőn neki legyél. Mi előkészítjük az utazást és az utazást. Kéldjőn neki legyél. Mi előkészítjük az utazást és az utazást. Kéldjőn neki legyél. Mi előkészítjük az utazást és az utazást.

Atlantic Exchange
 1329-3rd AVENUE, Cor. 76th Street, NEW YORK CITY.
 LAZAR ENDRE, Tiszteljesen.

U. S. MAIL STEAMSHIP COMPANY, INC.

S. S. SUSQUEHANNA
 INDUL NEW YORKBÓL EGYENESEN

BRÉMÁBA
 NOVEMBER HO 17-ÉN

KABINJEGY HARMADOZTÁLYÚ JEGY \$185 \$210 \$120

ez 35 hadidó.

Jelentkezés a következő címen:
45 BROADWAY, NEW YORK, N. Y.
 Vagy a helyi újságunknál.

GALVESTONBÓRIÁSI TÁRSASÁG PUSZTI

Galveston kikötőjében tenetes tizvésszött. — Az épület nagyron sok tönkrement.

A kikötőben álló hajóknak is nagy tüz.

GALVESTON, szept. 30. — Ma reggel Galveston kikötőjében, óriási tüzzel tört, amely az óriási szerinti legalább is, 100 dollár kárt okozott. — Anélkül, hogy volna fékezni, a tűz a kikötőre közelített. Még a kikötőre közelített. Még a kikötőre közelített. Még a kikötőre közelített. Még a kikötőre közelített.

A tüzet először a Galveston Co. telepén vette hajnalban. Szerencsésen erős szél fújott, melytől a tűz tovább hajtott. Többi részre és a distriktre.

Az a körülmény, hogy sok kémiai anyag nagyon megnehezítette a munkát, mert az irányult, hogy a tüz jövedését megakadályozzák. A tüzöket közlő károk lyos sebbel szállították. Galveston Sulphur Co. telepe a kikötő és a környék pe dében meg jött a tüz átterjedt a környékre is, ahol a gyárak és a házak voltak. Ez az egész készlet.

A kikötőben álló hajók közül két óriási tüzzel legközelebb került egyike, egy Tetra, a legnehezebb tüzzel. A másik pedig egy félig elcsúszott volt, a tüz a kikötőbe jött. A tüz eredetéről folyik a vizsgálat.

A LEGDURVON KATONA

"Hard Boiled" Smith rikai hadsergkatonája, aki a Franciaországban ellenőrzésre volt brutálisáért küldtek, kiszabadult.

LEAVENWORTH szept. 30. — "Hard Boiled" Smith, a katonája, aki a Franciaországban ellenőrzésre volt brutálisáért küldtek, kiszabadult.

AHOL NEM ELVÁL

LONDON, szept. 30. — "Hard Boiled" Smith, a katonája, aki a Franciaországban ellenőrzésre volt brutálisáért küldtek, kiszabadult.

HAJÓJEGYEK

MINDEN VONALRA EURÓPA-BA ÉS VISSZA.

HOZAZSA KI ROKONAIT. Kéldjőn neki legyél. Mi előkészítjük az utazást és az utazást. Kéldjőn neki legyél. Mi előkészítjük az utazást és az utazást.

Atlantic Exchange
 1329-3rd AVENUE, Cor. 76th Street, NEW YORK CITY.
 LAZAR ENDRE, Tiszteljesen.

U. S. MAIL STEAMSHIP COMPANY, INC.

S. S. SUSQUEHANNA
 INDUL NEW YORKBÓL EGYENESEN

BRÉMÁBA
 NOVEMBER HO 17-ÉN

KABINJEGY HARMADOZTÁLYÚ JEGY \$185 \$210 \$120

ez 35 hadidó.

Jelentkezés a következő címen:
45 BROADWAY, NEW YORK, N. Y.
 Vagy a helyi újságunknál.

MAGYAROK AMERIKÁBAN.

ZASZLÓSZENTELÉS.

Uniontown, Pa. — A Verhovay Segély Egylet 101-ik fiókja a magyar nemzeti színű zászlajának szentelését augusztus hó 22-én nagy ünnepség keretében tartotta meg a vidéki összes magyar egyetlek részvételével, piknikkel egybekötve. Az egész napi esemény dacára, szépen voltak az egyetlek, valamint a környékbeli magyarság képviselve és a jövdelem is szépen folyt be, melyet alább nyugtánunk:

Kriszán Kálmán keresztapa \$45.00, Leisenringi E. M. Bs. Egylet anyasztálya \$5.00, Leisenringi Egylet 1. fiókja \$10, 2-ik fiókja \$10, 6-ik fiókja \$5, 8-ik fiókja \$10, 12-ik fiókja \$5, 13-ik fiókja \$5, 16-ik fiókja \$5, Munkás Bs. Szövetség 25-ik osztálya \$5, 66-ik osztálya \$5, Verhovay Bs. Egylet 16-ik fiókja \$5, 43-ik fiókja \$10, 119-ik fiókja \$5, 150-ik fiókja \$20, 161-ik fiókja \$5, 210-ik fiókja \$10, Uniontowni Ref. Egyház Német Treas. \$5, Mr. Lux Géza \$10, Weisz Samuel \$10, Tarr Dániel \$10, Eperjesy Mihály \$10, Stefanik N. \$10, Tóth István \$10, Kelemen Ferenc \$2, Elek István \$2, Bányi János 2, Kajla István \$2.50, Hergeyan Miklós \$1, Péter Pál \$1, Bukovics József \$1, Illés Péter \$1, Bajnóczky József \$1, Togyi János \$1, Csekő Pál \$1, József Rafael \$5, Gálly Ferenc \$5, Kriszán Károly \$5, Simon András \$5, Tolnai Sándor \$5, Magyar József \$5, Sipos József \$5, Szepes József \$5, Palesik Béla \$5, Joseph Haky \$5, Vágási Mihály \$5, Tóth Ferenc \$5, Lubina György \$5, Repaszky Lajos \$5, Pozsga József \$5, Spisak Mihály \$5, Ádám György \$5, Vrainay János \$5, Tóth András \$5, Semsey Zsigmond \$5, Simon István \$5, Bódy András \$5, B. A. Oleshak \$4, Dorogi György \$2, Frank Lenhard \$2, Szücs József \$2, Szappanos József \$1.25, özv. Kovács Mihályné \$1, Lukács János \$1, Janesurák Lajos \$1, Bóka János \$1, Kády János \$1, Bene István \$1, Nagy István \$1.

Egyetlünk nevében meg egyszer fogadják egyetlünk legismertebb köszönését mindazon egyetlek és magányos adakozók akik egyetlünk ezen nemes munkában támogatták.

Sipos József, pénztárnok.

GYÜLÉS WHITINGON.

Whiting, Ind. — Szép számú magyarság gyűlt össze Whiting, Ind.-ban szept. 27-én, hétfőn este a helyi Republikánus párt meghívására. A gyűlésen Wayó István honfiktársunk elnökölt. Több beszéd hangzott el, beszélt Federhoff ügyvéd, majd László H. Leo, a Chicagoból kiküldött magyar szónok, valamint Neidle állami szenátor. A gyűlés eredményeképpen már ott a helyszínen igen sokan regisztráltak és az ottani magyarság mozgolódásából ítélve, ezen választások alkalmából mind ki fogja venni részét a politikai küzdelemből.

YOUNGSTOWNI HIREK.

SZÍNHÉZET YOUNGSTOWNBAN.
A Kossuth Körben lesz a legközelebbi színhéziadás.

Youngstown, O. — Az Amerikai Magyar Szintársulat hétfőn este, október 4-én tartja legközelebbi előadását a Kossuth Kör helyiségeiben. Színrekerül a Terike, három felvonásos dráma.

Ez a darab már több amerikai városban került bemutatásra és mindenütt ostantlan sikerrel fogadták a közönség. Színhézeink kitűnő játéka minden bizonnyal télt ház fogja végig nézni.

8-10 ember burdra felvétetik egy újonnan megnyitott magyar vendéglőben. 16 magyar konyha, olcsó árak. — Cim: 625 WILSON AVE. 231-93

Orvosi Cimváltozás.
Tisztelettel hozom tudomására pécsiellenem, valamint a magyarságunkat, hogy orvosi rendszámom október hó elsejével 552 W. North Avere 59 East Madison Street, a WABASH AVE sarján azonos szám 1505. helyezett át, hol továbbra is mindenkor szolgáltatásra leszek. **Dr. B. T. HOFFMANN** 59 EAST MADISON STREET, Room 1505, Chicago, Ill. 237-32

NAGYSIKERŰ BAZÁR.

A Szt. Miklós magyar gör. kath. hitközség egyházi mulatsága.

Aahtabula, O. — Feledhetlen napja marad az ideai Labor Day az ashtabulai magyarságnak, a mikor felekezeti különbség nélkül nagy lelkesedéssel vett részt a Szt. Miklós gör. kath. hitközségnek a templom javára rendezett nagy hitközségi bazárján.

Hervadhatlan érdemeket szerzett a rendezőség a bazár gondos előkészítésével, de elismerés illeti mindenekelőtt az ashtabulai magyarságot, amikor magyar békésülést sietett az egyházi mulatság teljes erkölcsi és anyagi sikerének biztosítására. Általános érdeklődést keltett az értékes tárgyak hosszú sora, s az a rendkívüli meglepetés, hogy Ford touring car is volt a nyerevény tárgyak közt. A szerencse számot Rinyu Miklós vásárolta meg. A fényes anyagi siker méltó örömet kelt a hitközség vezetőinek és tagjainak sorában, mert az ünnepély jövdeleme egy nagy lépéssel emelte közelebb a tehermentes magyar egyházközségeink sorához. A szeptember 26-án megjelent beszámoló szerint ugyanis \$1,234.60 volt a bazár valóban impozáns tiszta jövdeleme, melyből \$1,050 összeget fizet be a hitközség templom adósságára, melyre az 1919. év folyamán 1,300 dollárt törlesztett már, s így ma csak 700 dollárt tesz ki jelzálog tartozása, melyre nézve az a hitközség vezetőinek terve, hogy ezt még ennek az esztendőnek a vége felé kiegyeilitik. Nagy várakozással tekint különösen a november 20. és 21-én megtartandó rendezési bazárra elé, melynek jövdelemét a teljes tehermentesítésre szánja.

GOMB FELTÉTEL GARYBEN.

A MAGYAR REF. EGYHÁZ. KÖZSÉG ÜNNEPE.

Ötven koszosus leány és vőfély huzza fel a 60 láb magas toronyba a gombot és csillagot.

Amerika magyarsága élénk érdeklődéssel s áldozat készséggel kíséri és gyámolítja a garyi magyar reformátusok templom építését, de az új templom nagyszágánál s szépségénél fogva is méltán tarthat igényt arra, hogy Gary környékének magyarsága tömegesen vegyen részt az okt. 17-én, lefolyó ünnepélyen, amikor 50 koszosus leány és vőfély felhuzza a 60 láb magas toronyra a gombot és csillagot. Az ünnepély egyház ez uton is meghívja Gary és a vidéken levő magyar telepek lakosságát igaz vendég szeretettel szíves részvételre.

Az ünnepély programja:

1. Déléltől 11 órakor gyülekezés az új templom telkén.
2. Gyülekezeti ének.
3. Ima és biblia olvasás.
4. Vasárnapi iskolás gyermekek éneke.
5. Avató beszéd. Tiszt. Dező János so. bendi lelkész, mely után a vőfélyek és koszosusleányok leleplezik a gombot.
6. Gyülekezeti ének.
7. Kereszt szőlők, vőfélyek és koszosus leányok üdvözölő szavai, ajándékaik a gomb, virágokkal és szalagokkal díszítve.
8. A Garyi Ref. Énekár alkalmi éneke, mely alatt a koszosus leányok és vőfélyek a gombot a magasba huzzák.
9. Gary polgármesterének zászló avatási beszéde.
10. America. Éneki az énekár, mely alatt a zászló a magasba száll.
11. Helybeli lelkész üdvözli a közönséget. Minthogy a szomszéd városok ifjúságát a garyi fiatalok csak részben kereshetik fel, mert nem tudta mindnyájoknak lakását, az egyház eldjársága ez uton is meghív minden ifjút a koszosus leányi vőfélyi tisztásg betöltésére. Az ünnepélyt a 15-ik és Broadway utcák sarkán a Y. M. C.

A. épületében közebb követi, hol alkalmunk lesz hallani Gary és környéke vezető embereit, Dr. Fédér Vilmos toaist-master felszólításainak sorrendjében.

Hogy a magyarosok és józisek lesznek az ételek is, arról a Garyi Magyar Ref. Nöegylet tagjai gondoskodnak. Közebb után a 15-ik utcán a Pennsylvania vasut keresztesésénél levő Kelnor Hallban táncveigalom lesz.

A SZÍNHÉZET CHICAGOBAN.
Chicago, Ill. — Két kitűnő előadással gyönyörködtette a chicagói magyar közönséget az Amerikai Magyar Szintársulat. Szeptember hó 25-én a "Terike", 26-ikán pedig "Gróf Rinaldo" került színpadra és mindkét darab nagy sikerrel, mint anyagi sikere meglepéssel töltheti el úgy az igazgatóságot mint a derék színhézdáradt. A rettenetes hőség dacára meg-

pőben szép számú közönség jelent meg az új színházban és az új, igazán szép épület, amelyet a régi és meglehetősen rossz színház helyett sikerült Szende Béla tanágernek megszereznie, valamint a szép díszletek nemcsak az előadás színvonalát emelték, hanem a közönség igényeit is jobban kielégítették. A közönség régi kedvenceit már beléptüknek tapsözonnal fogadta, játékaikat is sok hálás tapsal kísérte. Bi-

Nagy Kelme Bevásárlás

sok ezer yard kitűnő minőségű gyapjukelmét vásároltunk, miáltal GOODLOW'S üzleteiben szenzációsan olcsó árakon vásárolhat be.

Kézpénzzel rendelkezünk, azért juthattunk ehhez az előnyös vásárhoz. Az eredmény meglepő lesz. Az általunk most vásárolt gyapjukelme, minden tekintetben megüti a régebben használt kelmék minőségét. Mi olyan szenzációsan olcsó árat fizettünk ezekért a kelmékért, hogy most abban a helyzetben vagyunk, hogy öltönyeink és felöltőink kicsinybeni árát mélyen leszállíthatjuk. Miután az a célunk, hogy készítményeink árát mélyen leszállítsuk, nem várunk addig, míg ezeket a gyapju kelméket feldolgozzuk, hanem a már kész öltönyeink és felöltőink árát is ezekben a hallatlanul olcsón vásárolt kelmék árának arányában szabjuk meg.

A mai naptól kezdve

összes üzleteinkben a felöltőknek és öltönyöknek az árát ujjabb öt dollárral szállítjuk le, ennél fogva minden öltöny, vagy felöltő vásárlásnál tíz dollárt takaríthat meg, a mult évi árral szemben.

\$25 \$30 \$35 \$40

Vannak rendkívül jól elkészített öltönyök és felöltők, amiknek ára \$50 és \$60

Évek óta ez az első igazán nagy bevásárlás, miáltal alkalmunk van elegendő ruhát készíteni és egyben a jutányos árát is biztosíthatjuk. A nagyközönség évek óta megszokta, hogy ez a hatalmas cég, amelyet mindenütt jól ismernek, rendkívüli ajánlatot tehet a bevásárlók hasznárá. Hirdetményeink mindig sokat jelentenek a férfiaknak. Soha ruhakereskedő ilyen időben, mint a mostani, nem tehetett olyannyira fontos bejelentést, mint a fenti hírlünk. Az egész ország olcsó árakat követel, mi készpénzünk segítségével most abban a helyzetben vagyunk, hogy a nagyközönség kívánalmainak eleget tegyünk. Büszkén állíthatjuk, hogy képesek vagyunk szükségletünket a legkedvezőbb körülmények között beszerezni, amely körülményt nagyszámú vevőink előnyére fordítjuk. Biztosak vagyunk abban is, hogy vevőink hasznos bevásárlást tehetnek nálunk.

Nagy választék különböző fazonokból és kelmékből. Minden öltöny után teljes meglepédestről jótállunk.

Goodlow's Good Clothes
Férfiaknak és fiatal embereknek
CLEVELAND: 503-505 PROSPECT AVE.
AKRON: 124 SO. MAIN STREET
YOUNGSTOWN: 107-109 W. FEDERAL ST.

AKRON AMSTERDAM CLEVELAND MILWAUKEE PHILADELPHIA PITTSBURGH (3 útsz.) READING ROCHESTER SCRANTON SCHENECTADY SYRACUSE TERRE HAUTE TRENTON WILKES-BARRE YOUNGSTOWN

Meglepedésről Jótállunk.

AMERIKAI MAGYAR SZINTARSULAT
Igazgatók: ERDELYI EMIL és SIPOS JENO.
— PITTSBURGHBAN —
OKTOBER 5-EN, KEDDEN ESTE 8.30-kor
A MOOSE TEMPLE-BEN, (628 Penn Ave.) színpad kerul Foldes Imre gyönyörü vijjátéka:

TERIKE
Jecyek a társulat színházi iródájában levél és telefon útján megrendelhetők Szende Béla mánager-nél, 542 Fourth Ave. Tel. Court 3599.
VIDEKI ELŐADÁSOK:
McKeesport: Október 6-án, szerdán, Elk Hall, Terike.
Johnstown: Október 7-én, csütörtökön, az újonnan felépített Horváth Hallban, Gróf Rinaldo. 230-31

CSALÁDI KÖR.
SZEP ESKÜVŐ.
South Bend, Ind. — A Sopron megyei születésű Fábian Péter, a Szt. István r. kath. magyar templomban örök hűséget esküdött a Heves megyei származású Prokay Vilmanak. Tanúként szerepeltek Prokay István és Fábian Agnes. Esküvő után az ifj. pár nászutra indult Chicagóra.

ÉRTESÍTÉS
Homestead, Munhall, Pa. magyarságot tisztelettel értesítjük, hogy Nagy József helyi képviselőnk fel van hatalmazva előfizetéseket felvenni, valamint határozatokat kollektálni.
BARTEK JANOS, a Szabadság pittsburghi iróda vezetője. 226-31

ÉRTESÍTÉS
Johnstown, Pa. és környéke magyarságot tisztelettel értesítjük, hogy lapunk képviselőivel SÁNDOR IMRE urat biztuk meg, címe: 214 1/2-4th St. Sándor Imre ur fel van hatalmazva ügy előfizetéseket, mini hirdetések felvételére. Tisztelettel BARTEK JANOS, a Szabadság pittsburghi iróda vezetője. 226-33

A munkások barátja PAIN-EXPELLER
Védjegy Reg. U. S. Pat. Off.
Több mint 50 év óta világhírű szer. Vigyázzon a "Horgony" védjegyre.

CHICAGOS MAGYAR ORVOS.
Dr. Löwinger Ernő, magyar orvos és sebész, az összes orvosi tudományok tudora. Címe: 1537 W. Grand Ave., Chicago, Ill. Rendel: D. e. 10-11-ig, D. u. 6-6-ól 8-ig. Vasárnap d. e. 10-16-ól 12-ig. Tel. Seeley 2904. all.

LOYD SABAUDO
3 State St., New York. Legközelebbi indulás New Yorkból dupla csavaru hajó
RE D'ITALIA Okt. 30
PESARO Nov. 6
Direkt jegyek kiállíthatnak Magyarországon minden nagyobb városig. Harmadosztályú utasok bért ingyen kapnak. all.

NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA LA VELOCE
NEW YORK-PHILADELPHIA-BOI NAPOLI-ES GENOVA-FELLA-NEW YORK-PHILADELPHIA-BOI TRIESTE GENUAN AT.
Duca D'Abruzzi Philadelphiból Okt. 7. — New Yorkból Okt. 8.
F. Palasciano Okt. 30
Duca D'Aosta Nov. 30
ITALIA AMERICA Society of Maritime Trade Inc. 1 STATE STREET, NEW YORK.

FRENCH LINE
COMPAGNIE GENERALE TRANSATLANTIQUE
MAGYARORSZÁGBA Havren át Gyors négyfedes és Duplacsavaru Hajók
FRANCE Okt. 6.
LORRAINE Okt. 15.
LAFAYETTE Okt. 23.
TOURNAINE Okt. 27.
ROCHAMBEAU Okt. 28.
További hajóindulások később lesznek jelezve.
A Csecho-Slovák kormány külön képviselője, várja az utasok hajónk megérkezését Havren és azonnal utasai céljuk felé továbbítja.
A francia vonal hajóin a Csecho-Slovák katonák ereit utasok a háború alatt minden hajónál fogadják és árákat fordíthatják.
Társaság Iródaájában, 19 State Str. New York meg helyi ártárlások.

Holland-America Line
DÜPLACSAVARU HAJOK INDULÁSA:
Rotterdam, aktóber 2. és november 6.
Noordam, szerdán aktóber 13. és nov. 17.
Nieuw Amsterdam, aktóber 19. és november 23.
Rydam, aktóber 27. és december 1.
Fenti hajók 3-ik osztályán kitűnő és lenyűgöző utazás nyílik. EUROPA MINDEN RÉSZÉRE
MOST már ROTTERDAMON AT lehet UTAZNI.
HOLLAND-AMERICA LINE
24 STATE STREET, NEW YORK, N. Y.

CUNARD LINE S. S. PANNONIA
Indul OKTOBER HÓ 30-ÁN DUBROVNIK ÉS TRIESTBE.
Harmad osztályú jegy ára \$125.00 és 5 dollár hadiadó.
Keresse fel a közelben levő Cunard Line ügynökséget.

CUNARD LINE S.S. SAXONIA
INDUL OKTOBER HÓ 30-ÁN KÖZVETLEN HAMBURG-BA
Harmadosztályú jegy ára \$125.00 és \$5.00 hadiadó.
Keresse fel a közelben levő Cunard Line ügynökséget.

CUNARD LINE S. S. AQUITANIA
INDUL OKTOBER 12-ÉN HAMBURGBA és DANZIGBA Angolországon keresztül
Harmadik osztályú jegyárak: Hamburgba \$125.00 Danzigba \$135.00 és öt dollár hadiadó.
Keresse fel a közelben levő Cunard ügynökséget.

A SZABADSÁG ÚJ FIKIRODÁJA.
Vine Ave. alá helyettük át, hol a Szabadság példányonként is kapható. O. G. Fogarassy mgr. Tisztelettel a SZABADSÁG kiadóhivatala. 230-236

Amerikába
akarja kizöszni hozzátartozóit, akkor szükséges, hogy a térség által előrt okmányokat nekik beküldje, mert azok nélkül nem jöhetnek ide. En készíttéssel megcsinálom a szükséges okmányokat részére és azokat a kellő felvilágosítással egyetemben beküldöm hozzátartozóinak az órázában.
Írjon bővebb felvilágosításért e címre:
MORRIS ENGEL, Bankár
129 Greenwich Street, NEW YORK, N. Y.

Hozzártartozók kizöszata Európából
Hetenként a g y o b b csoportok érkeznek Amerikába, akiknek ügyeit mi intéztük el. Mi nem "nyilatkozatok" iratunk alá, melylyel Ön nem ér ölt. Nekünk három hivatalunkunk van Európában, kik minden ügyben személyesen járnak el és az utasok az ő felügyeletük alatt jönnek egész Amerikáig.
Kizöszati sikereinkről már sokan meggyözödték. Kérjen részletes felvilágosítást arról, hogy hogyan hozhatatja ide családját gyorsan, baj és kellemetlenség nélkül. Ohazai ügyeket elvállalunk s azokat európai hivatalunk n o k a i n k pontosan Barmily ügyben készséggel megadunk minden felvilágosítást. Írjon, vagy jöjjön el személyesen e címre:
Ha utlevele nincs, küldjön be azonnal négy darab fényképet s rövid idő alatt meg fogjuk Önmek utlevelét szerezni.
Ha pénzt küld általunk, Magyarországon levő hivatalunkunk személyesen ki fogja azt fizetni. Betéteket elhelyezünk bármely óhazai bankba, vagy a Postakártyakészítárba.

HENRY C. ZÁRÓ, BANKÁR 39 Cooper Sq. NEW YORK.

szépségnek, hogy a hírvénekv örvendő ZÓT élyesen fogom tovább a tisztelt közönség re. Augusztus megkezdését egyarságnak. Remém magyar közönség üdvözlettel

FRANK G. NUNN
324 LORAIN AVENUE, a Turn Hallal szemközti. Ambulance. — Invalid közok. Fordard 1741. — Cuy. Lorain 162

PENZERT
boldogulást ének.

Angol nyelv.
a jobban meg- ismél meg tudja
szótárt
\$2.50
\$3.50
a címen:
SÁG
Cleveland, Ohio

IBEREK
Egyetlünk nevében meg egyszer fogadják egyetlünk legismertebb köszönését mindazon egyetlek és magányos adakozók akik egyetlünk ezen nemes munkában támogatták.
Sipos József, pénztárnok.
GYÜLÉS WHITINGON.
Whiting, Ind. — Szép számú magyarság gyűlt össze Whiting, Ind.-ban szept. 27-én, hétfőn este a helyi Republikánus párt meghívására. A gyűlésen Wayó István honfiktársunk elnökölt. Több beszéd hangzott el, beszélt Federhoff ügyvéd, majd László H. Leo, a Chicagoból kiküldött magyar szónok, valamint Neidle állami szenátor. A gyűlés eredményeképpen már ott a helyszínen igen sokan regisztráltak és az ottani magyarság mozgolódásából ítélve, ezen választások alkalmából mind ki fogja venni részét a politikai küzdelemből.

versenyek
EN ESTE OKTOBER HÓ HALLEBAN A Kévekközű TER, szoprán, CAROLINA ariton és FRANK LAFOR-
ER-NEL 1016 Euclid Ave. \$4.50 és háború adó.
L. GAFNEY CLEVELAND, OHIO 223, 5, 8, 31

RY CO.
CLEVELAND, O.

RIAK ESNÖK
DR. COLHOURT.
59 East Madison Street, a WABASH AVE sarján azonos szám 1505. helyezett át, hol továbbra is mindenkor szolgáltatásra leszek.
Dr. B. T. HOFFMANN 59 EAST MADISON STREET, Room 1505, Chicago, Ill. 237-32

Szabadság Sunday Magazine

AMERIKAI

otthonokban ép úgy, mint a bevándoroltak otthonában sokszor olesó lenyomatokat, izléstelen és jelentéktelen tárgyú képeket látunk a falon. Amikor felvetődik a kérdés, hogy az otthon összhangja, szépségének tökéletesítése érdekében esetleg kívánatos volna külön képeket a falra aggatni, a válasz rendszeren az, hogy a külön képek drágák, azokat csak a gazdagok tudják megfizetni s vannak egyéb dolgok: sokkal szükségesebbek, amelyekre a pénz kell.

Helytelen válasz. Aki ilyen álláspontra helyezkedik, annak vagy a szép érzéke nagyon fejletlen, vagy pedig tudatosan megteveszti saját magát. Az otthon az a hely, ahol az embernek a legszivesebben kellene tartózkodnia. Az otthon az a hely, ahol az esti pihenésben el kellene feledni a napi fáradalmakat. Mennél szebb, mennél izlésebb, mennél kellemesebb a berendezése az otthonnak, annál inkább felel meg azon rendeltetésének, hogy az élet viharai közepette a esend szigetje legyen. A lélek nélküli életet a lélekkel elárasztott otthonnak kellene pótolnia.

Már most magától értetődik, hogy olyan otthon, amelyben a művészi izlést kielégítő képek lógnak a falon, mégis csak sokkal különb, mint az, amelyben a fal rossz reprodukciókkal, olesó lenyomatokkal van teleaggatva. Ma már nagy műkiadó cégek hihetetlenül méltányos árán tudnak szállítani elsőrangú művészek alkotásairól készült lenyomatokat. Az átlag jövedelmű embertől csakugyan nem lehet megkövetelni azt, hogy eredeti alkotásokért fizessen pénzt, mert erre a legtöbbször nem telik. De azt igenis meg lehet követelni mindenkitől, aki a saját otthonát megbeesüli, hogy ne tapossa sárba a jó izlést értéktelen, művészietlen reprodukciók beszerzésével.

Az valóban oktalan módja a takarékoskodásnak, hogy silány képeket aggatunk a falra talán csak azért, mert ezeket egynehány centtől olesóbban sikerül beszerezni. A képnek fel kell vidítania, a képnek üdítőleg kell hatnia a lélekre, a képnek a tulajdonosával meg kell értetnie azt, hogy van szép is a világon, nemcsak hasznos dolog. Sőt tovább megyünk. Meg kell értetnie vele azt is, hogy ami szép, az volta-képen hasznos is — mert a szépség annyiban használ az elbágyadt, elesüggedt léleknek, hogy életkedvet önt beléje.

Aki izléstelen képekkel rakja tele a szobáját, az saját magát von el egy csomó gyönyörűséget, amelyre pedig igényt tarthat.

A TÖRTÉNELEM

tulajdonképpen hullámvonalban halad. Vannak hullámhegyek — a kimagasló események és vannak hullámvölgyek — mikor az emberiség, hogy úgy mondjuk, alszik. Az emberiség élete pontosan hasonlít az egyes ember életéhez. Az egyes ember életében is vannak kimagasló események és vannak holtpontok, mikor az élete szürke, eseménytelen.

Az emberiség első, kimagasló, nagy korszaka az Aranykor volt, Athennek, Görögországnak a fénykora? Periklesnek, Sokratesnek, Alkibiadesnek, a költőknek, a drámaíróknak, a tudósoknak a korszaka. Azután lefeküdt az emberiség és aludt vagy kétszáz esztendő.

Akkor jött Róma. Jött a császárok korszaka, jöttek a nagy hadvezérek, Julius Caesar.

Azután az emberiség elaludt ismét, ezuttal jó hosszú időre. Nagyon fáradt volt az emberiség. Róma erősen kimerítette az energiáit. Fel sem ébredt egészen a tizennegyedik századig.

Jött a Quattrocento, jött a Cinquecento. Jött Michel Angelo, Rafael, Leonardo da Vinci, jöttek a nagy renaissance festők, szobrászok, építészek, jöttek az új hellenek. Jöttek a renaissance pápák, II. Gyula.

Jött a reformáció, jött Luther, a maga éles dialektikájával.

Azután esőnd.

És egy egész váratlan helyen ébredt újra az emberiség öntudata, Spanyolországban. Jött az anyagi fellendülés korszaka. Jött a pénzvágy, jött a területhódítás vágya. A spanyol és portugál hajók bejárják a tengereket és pénzt, gazdagságot, kincsét szereznek a tulajdonosaiknak és hazájuknak.

Columbus Kristóf felfedezi Amerikát.

Ami ezután következett, az már csak féltálmom. És a teljes ébredés a modern gazdasági és politikai elméletekkel veszi kezdetét. Marx-szal és a többiekkel.

A világ gondolkodása a gépek miatt és az új elméletek miatt teljesen átalakult. S átalakult ennek következtében a politika, a gazdasági élet, a társadalmi felfogás, irodalom, művészet.

A legmodernebb tudás rohamléptekkel viszi előre napjainkban a haladás zászlaját. És legyen az emberiség háborúban, vagy békében, lélekszakadva követi ezt a zászlót, akik elmaradnak, azok gyengék, szkeptikusok, vagy öseemberien buták!

A kérdés ez — elalszik-e ismét ezután a korszak után az emberiség, vagy pedig kihasználja a vére árán szerzett tudás kincseit és örökségképpen átadja a következő generációnak, amely ezt a tudást nem a múlt egy roskadt emlékének, hanem az igazi jövő alapkövének fogja tekinteni?

A 25. ENEK

Elbeszélés. — Irta: Tábori Róbert

MEDDIG tart még a türelmi próba? — kérdezte Baranyai Imre s kelletlenül izgett-mozgott alacsony támlásszékek. Erősebben megfeszítette két karján a selyemszálakat, amelyeket a ház asszonya, Cservay Andorné legombolyított.

— Amig az egész nincs felgombolyítva, — válaszolt nevetve a szép asszony.

— Ki beszél erről?... Hisz jól tudja, hogy akár min! Herkulesz három esztendeig tartanám Omphale asszonynak a selymes szálakat, ha hozzám is olyan jó volna, mint volt ahhoz a görög hitregebeli erőművészhez.

— Három esztendeig? Ki tudja, mi lesz addig? Különb, ha már meguntam, én nem tartóztatom. Ez nem gordiusi esemő, amelyet huszárosan ketté lehet vágni karddal. Az én szálam finomak ugyan, de erősek.

— Erzem! — sóhajtott Baranyai.

— Mit sóhajtok?... Ha csak azt akarja, hogy felváltassam, az ön volt ellenjelöltje nagyon szívesen becsátja rendelkezésemre a két karját.

— Meg a szívét is!

— Azt is... Ha ugyan véletlenül nincs másutt lefoglalva... Mi hirt hallott a feleségről?

— Köszönöm az érdeklődését. Olga egészen jól van. A régi klasszikusokat olvassa s azt írta nekem utolsó levelében, hogy meddig időzöm még Circe szigetén? De szabad tudnom, miért említette az ő nevét kapcsolatban Dubay Pálnak, az én volt ellenjelöltémnek becses személyével?

— Csak!... Mert érdeklődöm Olga iránt. Azért is, mivel az ön felesége, más okból is.

— Melyik az?

— Együtt jártunk a felsőbb leányiskolába. Körülbelül olyan jó barátok voltunk, mint Claire és Athenais a néhai "Vasgyáros" ban. Olga képviselte az arisztokrata elemet és nagyon éreztette velem, hogy nagyapámat tutajos korában Pavlicseknek szólították. De mivel Bligny hercegünk nem akadt és Olga a színpadnak szentelte magát...

— Hisz tudja, hogy csak egyetlenyszer lépett fel!...

— Hogyne tudnám! Azonban tudok egyebet is: On revient toujours à ses premiers amours. S ön jól tudja, hogy Dubay ur, mielőtt a lapkiadásnak szentelte volna magát, a tenorista pályán működött.

Baranyai Imre felállott és a selymet, amely a két karját fogva tartotta, elhárította magától.

— Nagyságos asszonyom — szólott száraz hangon, — ön jól tudja, hogy Omphalében volt annyi jóízűség, hogy sohasem gyanúsította Dejanairát, aki Herkulesznek törvényes hitvese volt.

Vette a kalapját és eltávozott. A szép asszony gunyosan mosolyogva nézett utána.

II.

Körülbelül egy héttel a Cservayházban történt beszélgetés előtt, egy elegáns külsejű ur látogatott el a fiatal képviselőnek budai lakására. Baranyainé a kertben találta, ahogy egy ódon külsejű könyvet olvasott. Amikor Olga megpillantotta váratlan vendégét, gyorsan elrejtette a könyvet a kis asztalon heverő kézimunkája alá.

Ez a mozdulat sokatmondó mosolyt esalt Dubay ajakára.

— Valami pikáns olvasmány? — kérdezte tréfásan.

Baranyainé szó nélkül odanyújtotta neki a könyvet; Homer Odüsszeája volt az, a legrégebbi magyar fordításban.

— Mi a csoda?! — bámult Dubay — egy fiatal, szép asszony, aki a klasszikusok ósátságával foglalkozik? Nyent sem látott még a világ! — Vagy tán — folytatta kissé gunyosan — analógiát keres maga és Penelope asszony sorsa között?

— Nem tudnám miért, válaszolt Olga, de meglátszott rajta, hogy kellemetlenül érinti ez a megjegyzés.

Dubay erősen nézett a fiatal asszony szemé közé.

— Egészen jól sejtji. Az ura nagyon is sokat időzik Circe szigetén.

S látva a fiatal asszony kínos zavarát, folytatta:

— Sok okom volna, hogy önre nehezteljek... Elűtött a mandátumtól, megszerezte azt a férjének? Helyes! De az már egészen fölösleges volt, hogy neveltségessé is tett... Más ember ezt meg nem bocsátja, de én... nem tudok haragudni önre.

— Ez nagyon szép és nemes felfogás, — jegyezte meg hüvösen Baranyainé, — de nem értem...

— Hogy mi köze annak mostani látogatásomhoz? Legyen egészen nyugodt, nem fogok hivatkozni a háladatosságra, amelyben különben sem hiszek. Csupán Imrével van dolgom. Ő otthagya a lapomat és átment a konkurens vállalatához.

— Jól tudja, hogy miért tette. Az ön ujsága hirtelen olyan irányba indult, amelyen férjem nem követhette. Politikai meggyőződése nem engedte.

— Hogy visszafizesse az előleget, amelyet tőlem fölvettem?... Ertem! S azt is tudom, hogy meg fogja fizetni. Hisz volna módjában, ha csak akarná. Az ő mandátuma sokkal különb azoknál, amelyek rendes viszonyok között boldogítják, de tönkreteszik a hirlapírókat — mert elidegenítik a hivatásától. Az ilyen mandátum rangot és hatalmat ígér, de aztán kisérti róla, hogy aki sok utánjárással megszerezte, alig több egy numerussal a 444. szám között. Még a néhai lutrinál is több kilátása volt annak, aki seora játszott, mert ott csak kilencven számot tettek a szerencse forgandó kerékébe.

— Miért mondja nekem ezeket? — kérdezte Olga.

— Azért, hogy figyelmeztesse urát az idők járására. Imre olyan körülmények között jutott a szerencsekerék közelébe, amikor lámpással keresik a jóérvágyu embe-
reket a huszós fazék mellé. Arany tényéren kímálják a legjobb falatokat...

— Csak nem gondolja, hogy az uram eladja magát? — méltatlankodott Olga.

— Dehogynem gondolom! De le-

gyen jelen a vásáron és szerepeljen mint olyan, akit érdemesen találtak a megkínálásra s aki győzelmesen állott ellen a kísértésnek... Ez a legkevésbé, amit a saját, meg az én érdekeimben eslekedhetne. Ahelyett mit tesz a boldogtalan! Ha még szoknyák után futkosna, de egyetlen szoknyára pazarolja hódolatát! Egyetlen választási lehetőségnek teszi a szépet, a többi fel sem veszi. Ha így folytatja, nem adok az egész mandátumért egy fabatkát sem.

— S mennyiben bántja ez önt? — Először is szeretném, hogy igazán férfiu, nem pedig csak afféle pártklubbeli nulla legyen az, aki ki engem legyőzött... Boocsátja meg a hiúságomnak ezt a gyöngeséget... Aztán pedig számítok arra, hogy hála fejében Imre viszszaadja a lapomhoz — ha megszábadítjuk Circe szigetének egészségellenes varázsától.

Olga elgondolkozott.

— Amit ön mondott, mind elfogadható dolog... Van is már valami tervem a kiszabadítási expedícióra... De csak egy homályosan... Jöjjön el hozzám holnap, majd megbeszéljük a részleteket.

— Szabad legalább tudnom, honnan merítette ezt a tervét? — Olga mosolyogva tette kezét az előtte fekvő, ósdi külsejű könyvre.

— Ez a pikáns író sugalta nekem: az öreg Homer.

III.

Baranyai Imre, mint akinek lelkében nagy a kavarodás, toppant be Cservaynéhoz.

— Visszajöttem, — hebegte — de mit gondol, honnan jövök?

— Hazulról, — válaszolta egykedvűen a szép asszony. — A tisztelt férj urak mind haza rohannak, ha betörésük idején földre nem sikerül úgy, ahogy kontempláltak. Herkulesz is Dejanairához menekült, amikor nem volt megelégedve Omphale asszonnyal.

— Dejanaira nincs otthon. Dejanaira eszerben hagyta a hitvesi hajlékot, — szólott zord hangon Imre.

— S ön csak most tudta meg? — nevetett Cservayné. — Én már akkor is értesítve voltam az ön felesége kalandos távozásáról, amikor ön föl-tette nekem a multkor a kérdést: Quo usque tandem abutere patientia nostra, Cservayné? Mit szól az én latinságomhoz?

— Csudálom és bámulom! Csak azt nem értem, hogy miért hallgatta el előttem Olga el-kalandozását?

Mielőtt a szép asszony válaszolhatott volna, belépett az inas és jelentette:

— Egy ur van odakünn meg egy hölgy. Azt mondják, hogy tagjai annak a színtársulatnak, amely átutazóban néhány előadást akar rendezni.

— Komédiások? — ujongott Cservayné. — Hála Istennek, hogy majd egy kis változatosság jön ebbe az unalmas egyformaságba!

— Köszönöm szépen! — jegyezte meg szárazon Baranyai.

— Hisz tudja, hogy az nem önmagáért szólott, — mentegetőzött az asszony, aztán az inashoz fordult: — Boocsátja be őket.

Baranyai az ablakhoz ment és kinézett rajta. Csak akkor fordult meg és szájátva bámult, amikor az érkezők bemutatják magukat.

— De Vigny Olga vagyok, a társulat primadonnája.

— Dubay Pál, a társulat első tenoristája.

— Mit jelentesen ez! — kiáltotta dühösen Baranyai, — Olga, hogyan jön maga ide?

— Nagyságos asszonyom, legyen szíves mutassa be nekem ezt az urat.

Cservayné úgy kacagott, hogy a könyei folytak. Aztán odarohant Olga-hoz és megölelte, megcsókolta.

— Jer a szívemre, édes! — kiáltotta, — s ha volt valamikor közöttünk félreértés, legyen feledve örökre! Athenais kijelenti, hogy Claire legyőzte őt. Ha száz évig élek is, sohasem fizethetem meg neked ennek a pillanatnak fölséges vidámságát... Eppen hogy fogyóban volt már selymem és te újat hoztál... Köszönöm!

Baranyai lecsapta a sétatálcát, amelyet még mindig a kezében tartott és nyersen rávált Dubayra:

— A feleségemmel majd otthon intézem el ezt a dolgot. De öntől már most számon kérem, hogyan merete őt támogatni ebben a nevetéses komédiában?

— Önnek lehet, hogy neveltség, — válaszolt Dubay, — de nekem eléggé tragikus... Amikor eszerben hagyta a lapomat, eszerben hagyta az előfizetők is S hogy megelhessek, elővettem ismét a hangomat. Hisz tudja, hogy azelőtt tenorista voltam... Nem szép öntől, hogy e miatt lenéz.

— De hát a feleségem...

— Csak a társulatnál találkoztam ő nagyságával, akivel két hét óta együtt járjuk be a vidék nagyobb városait.

— Hallatlan, hogy én erről csak most értesülök! — tombolt Baranyai.

— Hja, méltóztatott volna kissé jobban érdeklődni becses otthona iránt. Az ember vagy férj, vagy nem az és...

— Uram! — kiáltotta dühösen Baranyai, — kikérem magamnak, hogy még ön leekéztesse!

Olga jónak látta közbelépni. S tette ezt a maga egyszerű, de mindent kiegyenlítő módján. Így szólott a férjéhez:

— Te akartad, hogy művelődjem, te adtad a kezembe Homert. Ahogy végigolvastam az Odüsszeát rájöttem egy különös tapasztalásra... Arra, hogy Penelope nagyon együgyű volt... Otthon ült, harisnyát kötött, aztán ismét fölfejtette a kötést és engedte, hogy az ura szanaszét kószáljon a világban! Nos hát, kedves barátom, én más anyagból vagyok... S van bennem egy kis költői tehetség is. Megtoldottam az Odüsszea huszonnegyedikét egy huszonötödikkal, amely Penelope kalandjairól szól. Most nekem mondom: olvassad el a megtoldott klasszikust.

— Olga, maga még ma hazautazik velem! — szólott kis szünet mulva parancsoló hangon Baranyai.

— Hát a társulat? Hát a sa-gény direktor? Vagy azt hiszi, hogy mifelénk is csak egy komédiának, mint maguknál? A mi világunkban egészen komoly dol-

(Folytatás a 14-ik oldalon.)

A KIN

Milyen ceremóniák a feje Buddha mennyei

KINA most köztársasági, sokan arra követnek, hogy a tradíció szellemében vannak a vezektetés helyes sokból, főként pedig azért, me a rejtélyes légkör, az a titonimbusz, amely a mennyekdalom fejt, a császárt körül csakugyan megszűnt. De a köztársaság története még rövid s ismerve a kínaiak sztrajzát, a valószínűség az nem is lesz soká életképes otthonokban, ahol a történelgyományokat még megbecsülnagyra tartják, minden mitanak arra, hogy előbb,

mégis csak egy hatalmas fogja Pekingből irányítani a nyei biródalom sorsát.

Idegenek, ha csak nem be nagyfőntosságú diplomá-lást, nagyon ritkán volt-muk a császárt látni. A bud-felfogás szentnek és sérthet-nek vélte a császárt s szent-rónek azt az idegent, aki-gasztosságot látni akarta.

"Asia" című folyóirat leg-számából azonban kiderül, egy fiatal és leleményes utu-akármeunyre ki is tette a szentségtörés vádjának látni akarta a császárt, meg dig akkor, amikor Buddha alázódik meg négy száz-alattvalója névében és képv-ben. Nehéz "job" volt ez-vet keresztül hajtani, de me-ba volt amerikai ötletekben tudatosságban gazdag "W-Straight, a tervet mégis keresztülyinné. Látta a es- amikor imádkozik. A benyo-naplóban örököltte meg. ből részleteket közölt az e-című magazin. Straight, a két esztendő, leleményes, és kalandokat kereső ant-titkárja volt. Sir Robert Ha a kínai császári vámhivatal-kének. Ilyen módon alkalni természetesen fontosabb álla-töltő kínaiakkal is találkoz-lónösen a buddhista papok érdeklődött különös figye-azóta, hogy az a terv meg-zott az agyában, hogy a sz-szárt ima közben látni. Nagyon is tisztában volt a-dályokkal, de abban a remé-volt, hogy valami kínai pap-ségével, akivel majd jó ha-got köt, ezeket az akadé-sikerül az utjából elhárítu-került is.

A naplójában a tapasztal a többi között a követke-számol be:

— Feltettem magamban a császárt ima közben lát-rom. Hogy hajtsam végre-velem? Mit csináljak? Vá-hűséges szolgálom, aki köz-

MAGYARORSZÁGI SZABADSÁG

A KINAI CSÁSZÁR IMÁJA

Milyen ceremóniák közepette fejezte ki az alázatát négyszáz millió embernek a feje Buddhával szemben. — Egy fiatal amerikai érdekes tapasztalatai a mennyei birodalomban. — A tapasztalatait vagy tiz esztendővel azelőtt szerezte. Milyen a külseje egy amerikainak, ha kínai papnak a ruhájába öltözködik?

KINA most köztársaság. Ebből sokan arra következtetnek, hogy a tradíciói öszszeomlóban vannak. A következtetés helyes sok szempontból, főként pedig azért, mert az a rejtélyes légkör, az a titokzatos nimbusz, amely a mennyei birodalom fejt, a császárt körülvette, csakugyan megszűnt. De a kínai köztársaság története még nagyon rövid s ismerve a kínaiak természetrajzát, a valószínűség az, hogy nem is lesz soká életképes. Kínai otthonokban, ahol a történelmi hagyományokat még megbeesülük és nagyra tartják, minden nap számitanak arra, hogy előbb utóbb

egy kínai Lama (pap) között sokszor a közvetítő szerepet játszotta. Elküldtem őt Young Hu Kungba, a híres Lama templomba, amely Peking északi részén fekszik, hogy elhozza nekem azt a papot, aki az összes mongol istenekre meg esküdtött nekem, hogy előbb utóbb mégis segítségemre lesz a tervem keresztülvitelében.

Tiao Lama.

Végre eljött a szolgám, aki azt mondta, hogy ez a pap barátom este tizig vár rám, Semmiesetre sem később, mert arra az időre a kapuk bezárulnak.

Elindultam. Magammal vittem a skecskönyvem, a ceruzámat, a szivarjaimat és a sétatömböt. Revolvért is raktam a zsebembe, magam sem tudom, hogy miért, tudhattam volna előre, hogy nem lesz szükségem rá. Tevént tettem meg az utat a kínai pap barátomhoz a szolgám kíséretében. A tevént s az utat ezerszer megátkoztam, amíg odaérkeztem. Egynehány járóelőbe, akik maguk sem tudták, hogy miért kóborognak s a szokásos rendőresapatba ütköztem utközben, egyébként esend volt, a házak fala sárga, magát az egész környéket, ahol végig kellett vonulnom, valami sárgaság fedte be. Mintha finom, áttetsző sárga lepedővel lett volna bevonva az egész környék.

Végre eljutottam a pap barátomhoz. A szolgát elküldtem.

— Barátom, baj van — mondta a pap. — Nagy nehézségekbe ütközik a császárt imádkozva látni. Pénzbe kerül. Egy esomó Lamát meg kell vesztegetni.

— Ha csak erről van szó — jelentettem ki s elővettem a pénzeimet. Akkor aztán már csakugyan könnyebben ment a dolog. Mindenféle titokzatos ajtókon, ajtóréseken, kis, vékony nyílású utakon keresztül elvitt egy udvarba, amely egyszerű volt, de a fala virágokkal telefestve. Egy hatalmas kötömb mögé állított s azt mondta, hogy most pedig hallgassak, ne mukkanjak meg, még ha akarok is, ne szuszogjak, mert ha rajta csipnek baj van. Oh, valami elfelejtettem. Mielőtt elmentem volna, papruhába öltözködtem, mert arra gondoltam, hogy így, észrevevés esetén, kevesebb feltűnést fogok kelteni. Okos ember voltam, amikor ez a papi ruhát az eszembe jutott.

Egy ideig esendben és nesztelenül voltam a rejtek helyemen. Közben volt időm körülnézni. Az udvar közepén hatalmas Buddha szobor állott. Előtte kandaláberen két nagy gyertya, de az még nem égett. Pár perc elteltével egy pap lépett az udvarba, meggyújtotta a gyertyát, aztán viszsza ment s újra esend volt. Ez a császár csakugyan esendben készült az imájára gondoltam, mert jobb gondolat nem jutott az eszembe.

Végre, végre megérkezett. Sárga selem köpeny volt rajta. Uszályszerűen. Megnéztem az arcát. Fiatal, sápadt arc, kulturát sugárzó, intelligenciát kifejező. Hát ez az az ember, aki négyszáz millió embernek az ura és parancsolója. Tizenegy Lama követte körben. Ezek fényesebb köntösben voltak, mint a császár maga. Azután újra tizenegy egyszerűen öltözött Lama jött utánuk. Ugy látszik a tizenegyes szám nagyon fontos az ilyen ceremónia alkalmával.

A császár alázatosan meghajolt a Buddha előtt. A keze a mellén volt. A vékony ajka lassan járt. Valamit mormogott, amit persze nem értettem meg. A ceremónia össze-vissza tiz percig tartott.

Lassan aztán a császár kivonult a kíséretével az udvarból. Ez az udvar szentebb hely magánál a császári templomnál. Valami különös tradíciók kényszerítik a császárokat arra, hogy nagy eseményeket megelőzőleg itt imádkozzanak Buddhához. Minden igyekevésem ellenére azt azonban nem tudtam kisütni, hogy mi ez a tradíció. Amikor a Lama barátamtól megkérdeztem, azt mondta, hogy inkább levágatja a fejét, semhogy megmondaná. Ugy látszik, hogy a bűn forrasai is mindenütt másfélék.

Óvatosan kiosontam az udvarból. A

szantották volna a nyakamat, mert a kínai császár ó magasztosságára az áhitatában kíváncsi voltam.

Hat láb magas ember vagyok és vörös bajuszom van. Ebben a lamai öltözetben ilyen arccal és ilyen termettel némi feltűnést keltem az utcán, de nagynehezen mégis hazavetődtem.

By Golly, a dolog azonban minden óvatosságom ellenére kiderült. Nem tudom ki árulhatott el. Csak nem a császár maga? Elég annyi, hogy egy nap behivatott magához a főnököm. Szigorú arccal fogadott. A szemét szuroán rám szegezte. Egyszerre elnevette magát.

— Te gézengúz — mondta — bajba sodortál engem. Kellett neked a császárt imádkozva látnod. Valahogy elsimítottam a dolgot, de mások szorított korlátok közé a kíváncsiságodat.

Nekem annyiban megint pénzbe került a dolog, hogy annak a szerencsétlen Lamának, akinek a segítségével sikerült a császárt imádkozva látni, ugyanez meggyűlt a faja a maga felsőbb hatóságával s egy hónapra felfüggesztették az állását. Nem akarok rejtélyekben beszélni, azért gyorsan elárurolom, hogy egy hónapra a gázit nekem kellett megfizetnem. De a hecc megérte ezt a pénzt. Talán én voltam az első amerikai, aki imádkozni látta a maga legzenesebb rejtélyében a kínai császárt s ez valóban mulatságos gondolat.

Néha, ha erre a titokzatos látogatásomra gondolok, ha nem is vagyok félős természetű ember, kissé megborzadok. Hátha észrevették volna? Vajjon érdemes volt-e ilyen kalandért kockáztatni az

életet? S rájöttem, arra, hogy miután az élet maga kaland, tehát nem is olyan nagy dolog, ha valaki egy kalandért esetleg kockáztatja az életét. De azért a császárt imádkozni látni érdemes volt.

Persze, nem egészen bizonyos, hogy ez az amerikai csakugyan látta a kínai császárt ima közben. De amilyen leleményes, talán mégis keresztül vitte a tervet. Higyük el neki, hogy látta.

mégis csak egy hatalmas császár fogja Pekingből irányítani a mennyei birodalom sorsát.

Idegennek, ha csak nem töltöttek be nagyfontosságú diplomáciai állást, nagyon ritkán volt alkalomuk a császárt látni. A buddhista felfogás szentnek és sérthetetlennek vélte a császárt s szentségtörőnek azt az idegent, aki ő magasztosságát látni akarta. Az "Asia" című folyóirat legutóbbi számából azonban kiderül, hogy egy fiatal és leleményes amerikai, akármennyire ki is tette magát a szentségtörés vádjának, mégis látni akarta a császárt, még pedig akkor, amikor Buddha előtt alázódik meg négyszáz millió alattvalója névében és képviselőben. Nehéz "job" volt ezt a tervet keresztül hajtani, de nem hiába volt amerikai ötletekben és céltudatosságban gazdag Williard Straight, a tervet mégis sikerült keresztülvinnie. Látta a császárt, amikor imádkozik. A benyomásait naplóban örökítette meg, amelyből részleteket közölt az "Asia" című magazin. Straight, a huszonkét esztendő, leleményes, vidám és kalandokat kereső amerikai, titkárja volt Sir Robert Hartnak, a kínai császári vámhivatal főnökének. Ilyen módon alkalma volt természetesen fontosabb állást betöltő kínaiakkal is találkozni s különösen a buddhista papok iránt érdeklődött különös figyelemmel azóta, hogy az a terv megfogalmazott az agyában, hogy a kínai császárt ima közben látni akarja. Nagyon is tisztában volt az akadályokkal, de abban a reményben volt, hogy valami kínai pap segítségével, akivel majd jó barátságot köt, ezeket az akadályokat sikerül az utjából elhárítania. Sikerült is.

A naplójában a tapasztalatairól a többi között a következőkben számol be:

— Feltettem magamban, hogy a császárt ima közben látni akarom. Hogy hajtsam végre a tervemet? Mit csináljak? Volt egy hűséges szolgám, aki köztem és

mikor kikerültem az utcára, szavamra mondom, jólesően fellelékeztem. Valami nyomott levegő volt ott bennem mégis. Hátha észrevettek volna. Talán még le is nyisz-

Egy XXI. századbeli iskolásleány naplója

A CSÓK

Írta: Zsoldos László

MIVEL a szív már évezredek óta arra való az emberi szervezetben, hogy dobogjon, ennél fogva úgy hiszem, semmi kifogásolni való sincs abban, hanem szíven tizenhataszen ötsz mechanikai munka után most három hét óta, érzelmi alapokra helyezkedett és sokkal hevesebben dobog az én szeretett Ipszi nénémnek a völgyégyéért, semmint három héttel ezelőtt még magam is gondoltam volna.

Amíg Gyula (ez a neve az elragadó völgyégynek) idehaza tartózkodott Budapesten, mondanom semmi különösebb elfoglaltságot sem éreztem vele szemben. Mióta a földközi jégbánya részvénytársaságnál van igen jóvedelmű mérnöki hivatala, azóta úgy látszik — a távolság fölébressztette bennem az alvó oroszlánt, illetőleg szerelmet és most naponként merengve vájom bele a vágyó tekintetemet a levegőbe a Déli sark irányába, vajjon nem foghatnék-e föl valami csuda folytán valamit a pusztá érzékeimmel is azokból a távérítkezésekből, amelyekkel a gyűlöletes telepathikon révén a néném naponta — (sőt többször is naponta) — élte itthon a szobájában (Gyula pedig a jégbánya-irodájában) a mátkájával egy-egy bizalmas félórát.

És hiába kérem, hasztalanul imádkoztam is már a gyálasztó Ipszihez, hogy legalább csak öt percig bocsássa hozzám az áramot, nem: a szívtelen, önző, sőt szemtelen nő mindannyiszor visszautasított, miközben hívogya: „sufondároskodott velem!”

— Tudod mit, Gamma? Ha már ilyen esitri korodban telepathikonos esőkre várak a fogad (örült lény-ki eszokolódik a fogával?), akkor légy szives és szerezz magadnak te is völgyégyt.

Ilyen ajánlat! Már hogy szerezhettek én völgyégyt magamnak tizenhat éves koromban, amikor a jogtíró törvény (nem hiába vénlányok csinálták!) csupán a tizennyolcadik esztendőben állapítja meg az eljegyezhetőségre a kezdő korhatárt! Hajhahj, értem már a dédmamát, értem már a dédmamát, aki azalatt, amióta már tul van a szerelem befejező korhatárára megszabott hatvanadik esztendőjén, hiába reparáltatta újra jóformán az összes, valamirevaló szerveit, bizony mindig azon sópánkodik, hogy:

— Hol vannak a régi jó idők? Istenem, Istenem, hogy azokat a régi jó idöket nem tudja visszahozni semmi tudomány!

Más szóval én is bánatosan sikoltok fel a dédmamával:

— Régi jó idökt! Régi jó idökt! Beh jó volna most a jámbor XX. században élni, amikor a leányok

tizenhat éves korukban már férjhez is mehettek!

Mindhiába. A törvény törvény és az én tizenhat tavaszú szívem hasztalanul áhítozik a telepathikonos esőkre. Nem mondom, hogy közvetlen esőket nem szerzhettek be könnyű szerrel, hiszen a város födelén, kivált a repülőtaxi-állomáshelyek körül, azt mondják, nagyon szabad állapotok vannak, de — brr! — jóízű nő csak nem érinti össze az ajkát egy eleven ajkkal, amelyikről bacillusokat kaphat! Az eleven esők ma már csak Budapest födelétén meg azokban az Isten háta mögé dugott falvakban divik, ahol a hatóságok még mindig ferbliznek, a helyett, hogy a néppel törődjenek. De a telepathikonos esők, ah, az valami eszményi dolog lehet! Nem fertőz, mert a telepathikon deszinficiálva továbbítja az összes fizikai rezgéseket a főlvevő állomásra (Gyula esetében értsd: Ipszi nénémnek az ajkára) és amellet épp olyan üdítően, vagy sorvasztón tüzes és esattanós, mintha közvetlen közelségből történnék. Fájdalom, én még ezt is csak hallomásból, valamint regényekből tudom, mert osztályunkban (XIIb) még a telepathikonok pusztán csak az elméleti részét tanítják alaposan, a gyakorlati kísérletek azonban — oh, szegény! — csupán távoli tájrézletek, forgalmi eszközök és a miénkhez hasonló iskolai osztályok megérzékítésére szorítkoznak.

Tizenegy óra! Hah, szinte érzem, hogy Ipszi mint kapcsolta be most a szobájába a déli sarkról a völgyégye daliás alakját és mindjárt, hah, most mindjárt, hogy fognak az ajkára esattogni a jégbányai esők!

Megörülök, megörülök, míg elértem a korhatárt!

December 3.

Igazán hiába találunk föl akár mit is az emberiség lángelméi, az ostoba libát még a legszebb találmány sem teszi okossá.

Az ostoba liba alatt, megvallom, magamat értettem, Ma délelőtt tíz peroben, mi-alatt a fenyvesítő gép néhány köbméter friss tátrai levegővel telítette meg a tantermet, bánatos arccal tártam föl a smorogommat és én derék kis kéknyesemű Szigma pajtásom előtt (már mi leányok csak így hívjuk egymás közt magunkat). Ő figyel-

mesen végighallgatott, aztán karcsu alakjával (ezt a karcsúságot a mult század legjobban befűzött dómája is bizvást megirigyelhette volna tőle) kecsesen hátrahajolva, bájos mosollyal hunyorított a szemem közé:

— És te ezen még busulsz, kis Gamma? Látszik, hogy rossz tanuló vagy, szívem, és nem tudod, hogy a telepathikon áramját is épp úgy meg lehet csapolni, mint ahogy — eunyit már csak tudsz a rezgéstörtelemből! — már a mult század elején is meg tudták csapolni utközben a marconigramokat!

Álmélkodva néztem rája. — Azt tudom, édes Szigma, hogy a telepathikont is meg lehet csapolni. De... de hát... hogy képeled te ezt a dolgot tulajdonképpen? Én sehol sem tudok hozzájutni telepathikonhoz, — hisz jól tudod, hogy csak hatósági engedéllyel lehet vásárolni, — az intézeti... az intézeti készülék pedig...

Szigma nagyot kacagott: — Az intézeti készülék pedig villamos lakat alatt van, hahaha! Ugy-e, ezt akartad mondani? (— Ezt) Hhaha, kis esaes, csak hogy te nem tudod ám, hogy nekem van egy elektromos horgom az ilyesmikhez (a bátyám laboratóriumából loptam) és azzal akár-mikor beleakaszthatom a nénéd meg a völgyégye telepathikus áramját például a mi intézeti telepathikonunkba.

Elképedtem. — Igazat beszélsz, Szigma? — És, ha pontosan megmondod nekem az ő kapcsolási idejüket, akkor...

— Kérlek — vágtam izgatottan a szavába, — ök éppen délelött tizenegykor kapcsolják össze magukat. Ez pedig... ez pedig a mi kísérletező órák az intézetben...

A következő pillanatban Szigma derékon kapott és mintha megbolondult volna, körülötte velem a tantermet.

— Nagyszerű! Nagyszerű! — kiabálta kacagva. — Leányok, holnap a kísérleti órán az egész osztály forró szerelmes esőket fog kapni egy völgyégytől a déli sark-

ról! — A leányok ujjongva tódultak körénk, Szigma intőleg emelve föl a két ujját, halkán suttogta feléjük:

— Csak astán, gyerekek, semmi

föltűnés! Akármilyen tüzesek lesznek is a esők, nem szabad megborzongani! Mindenki csak olyan nyugodt arcot vágjon, mintha azt érzékítené eléje a telepathikon, a mit a tanárnó bejelent.

Általános helyeslés volt a válsz, én pedig a holnap nap perspektívájától kissé magam is megkábulva, félig gyönyörrel, de félig mégis csak bizonyos zugalódással dűnyögtem magamban, hogy:

— Tessék, most velem együtt az egész osztály fogja élvezni a esőjét. Lám, ez az intézeti készüléknek a hátránya!

December 4. — Megtörtént. A tanárnó kiugratva a faiból a villamos lakat alól a készüléket és unalmas hangon olvasta le a tanrendről:

— Niagara vizesés. Uzsás a vizesés ellen erősítetvővel.

A gép megindult. Hyeikor mindnyájunknak az érzékítő göcpontra kell nézni s aztán megvan a nagy boszorkányság. Béta kisasszony, a tanárnó, a készülék megindítása után rendszerint hátat szokott fordítani az osztálynak s ennél fogva a kísérletből se nem lát, se nem hall, vagy érez semmit. Nem esoda. Már torkig lehet velük, annyiszor végégsinálta őket. Ehelyett Béta kisasszony inkább kinéz az ablakon és vénlány létere alkalmasint ábrándozik a jó Isten tudja, miről.

Most is így történt. Jött a Niagara, aztán egy bibiresókos — nő kaucsuk ruhában és kezében az erősítetvővel egyszerűen nekiment a rettentőn zúgó vizesésnek (ezt a zúgást csupán mi hallottuk, akik a göcpontra néztünk) s nagyon ügyesen fölfelé kezdett kapaszkodni vele a vizesésen. Igazán csinos dolog volt! Most Szigma egyszerre csak sujtomban elővette a zsebéből a lopott elektromos horgát, beigazította a déli sarki jéggyár és a mi lakásunk közt levő áramba s a következő szemhunyorításban (nagy Isten, micsoda kéj!) Szigmával és velem együtt már az egész osztály csak úgy hápogott attól a tüzes esőözöntől, amit (— Tizenharmadikán hazamegyek — cupp! — tizenegyedikén nálatok leszek — cupp! cupp! — Te édes! — cupp! cupp! cupp! stb.) a földközi jéggyár irodájából Gyula telepathikonja az én szerelmes Ipszi nénémnek s vele együtt egész osztályunknak az ajkára esattogatott.

Erre a leigázó, erre az elbődítő szédületes hatásra (Gyulám! Gyulám!) nem voltunk elkészülve. Ez nem volt benne a programmban s így nem esoda, ha szinte önkivületi hápogásunk végre Béla kisasszonyt is kizökkentette az ábrándozásából s visszafordítván a

(Folytatás a 14-ik oldalon.)

A med

GAZAN...
het fel...
mi kéts...
nyajas...
sohasem...
sott se...
Bern...
nak bü...
nosz éje...
téről. Az

kik krónikába fonják a nyári órák utáni vidám ényeket, valahogyan megkeztek Svájc székvárosár

A dolog úgy áll, hogy m is kétségbe merem vonni, az átlagos intelligens emberban ismerné Bern vidám életét, mint a hogy pl. is svájci köztársaság elnöke nevé.

Tudja a nyajas olvasó, mi a neve a svájci köztársaság elnökének? Fogadjunk, nem tudja. Én tudom, mert most töltöttem egy hetet székvárosában, de nem elárulni ezt az államtitkot.

Mindamellet lesznek megmagyarázni, hogy nem olvashattak önök Bern jeli életéről sem sokat, se veset, ha úgy tetszik.

Hogy durva őszinteségg igazán megmondjam, — állat nincs. De ez nem zárta ki, hogy Bern fölöl érdekeset ne lehessen mondani. Mert Svájc székvárosában egy vendéglő, amelyik a dásabban izes "fondue"-t

A "fondue", hogy megfárazzam, afele ömlesztett amit borseszaláng felett tett lábában szolgálják, amihez rajnai bor és cserepálka dukál.

Tetszik érteni? És van ben több étterem, ahol narü fonduet szolgáltatnak fel, amit a Kramgasse Deatwy terme nyújt s amelyik egy étel is, ital is, — öh egék.

Mikor először ebédelt ben a kis étteremben a nagy torony árnyékában, észrev hogy egy fiatal ember a széd asztalnál egyik fonás másik után szörpöli.

Kérdezősködtem kilette az egyik felszolgáló leám mert nagyon tetszett, hogy lyen bámulatos ügyesség zeli a villát!

"Miksa főherceg, Károcsászár öcsöce, mondta a "Minden nap itt fogyaszt fonduejét."

Nem fogom megkíséréni hogy visszaadjam azt a getést, ami a fiatal főherc felszolgáló leány köztöf s a mit végighallgattam. a lényegét közlöm a beszőknek.

A medvék városában

A N. Y. World részére írta:
KARL KITCHEN

GAZÁN nem lehet felőle semmi kétség, a nyájas olvasó sohasem olvastott semmit Bern városának bűnös, gonosz éjjeli életéről. Azok, akik krónikába fonják az alkonyati órák utáni vidám eseményeket, valahogyan megfedkeztek Svájc székvárosáról.

A dolog úgy áll, hogy magam is kétségbe merem vonni, hogy az átlagos intelligens ember jobban ismerné Bern vidám éjjeli életét, mint a hogy pl. ismeri a svájci köztársaság elnökének a nevét.

Tudja a nyájas olvasó, hogy mi a neve a svájci köztársaság elnökének? Fogadjunk, hogy nem tudja. Én tudom, mert épen most töltöttem egy hetet Svájc székvárosában, de nem fogom elárulni ezt az államtitkot.

Mindamellett lesznek bátor megmagyarázni, hogy miért nem olvashattak önök Bern éjjeli életéről sem sokat, sem keveset, ha úgy tetszik.

Hogy durva őszinteséggel, de igazán megmondjam, — ilyen állapot nincs. De ez nem zárja az érdeket ne lehessen mondani. Mert Svájc székvárosában van egy vendéglő, amelyik a legcsodásabban izes "fondue"-t adja.

A "fondue", hogy megmagyarázzam, aféle ömlesztett sajt, amit borseszőlő felett melegített lábasban szolgálnak fel, amihez rajnai bor és cseresznye-pálinka dukál.

Tetszik érteni? És van Bernben több étterem, ahol nagyszemű fonduet szolgálnak fel, de az, amit a Kramgasse Deatwyler étterme nyújt s amelyik egyszerre étel is, ital is, — óh egek!

Mikor először ebédeltem ebben a kis étteremben a nagy oratorony árnyékában, észrevettem, hogy egy fiatal ember a szomszéd asztalnál egyik fonduet a másik után szörpöli.

Kérdősködtem kiléte felől az egyik felszolgáló leánynál, mert nagyon tetszett, hogy milyen bámulatos ügyességgel kezeli a villát.

"Miksa főherceg, Károly volt császár öccse, mondta a leány. "Minden nap itt fogyasztja a fondujét."

Nem fogom megkísérelni sem, hogy visszaadjam azt a beszélgetést, ami a fiatal főherceg s a felszolgáló leány között folyt le s a mit végighallgattam. Csak a lényegét közlöm a beszélgetésüknek.

"Ebben nincs elég cseresznye-pálinka, de azért megeszem" — mondta a főherceg, miközben a leány elisietett, hogy újabb adagot hozzon.

"Ebben igen sok a cseresznye, de azért megeszem", — szolt, amikor belekóstolt az újabb adagba. "Hozzon még egyet."

"Ebben épen elég a cseresznye" válaszolt, mikor elébe tette a leány a harmadik adagot. — "Hozzon tovább is épen ilyeneket, míg azt nem mondom, hogy "elég".

Persze, nem minden ember ilyen áldozata a fonduenak, de a berni gavallérok, akik ebbe a vendéglőbe járnak, ritkán érik be egy-két adaggal abból a pompás csemegéből. A rajnai bor illata, — miközben a lábasban fortyog a megömlött sajt, — egymagában is elég ahhoz, hogy sárga irigységgel töltsön el mindenkit, aki a kényszer prohibíció áldozata.

Nem kell azonban ezek után azt hinni, hogy Bernben egyebet sem tehet az ember, mint fonduet szörpölhet. Az ember sétálhat a festői fedett járdákon, a Bellevue vagy a Bernehof terraszán elcseveghet osztrák vagy orosz menekültekkel, étetheti a medvéket a Nydeckbrücke lábánál. Az ember ha mehet s lefekhet. Én a magam részéről legmulatságosabb szórakozásnak találtam a medvék etetését.

Hogy Berne kantonnak miért a medve a szimbóluma, azt soha sem tudták nekem megmagyarázni. A világnak ebben a részében nem járnak a medvék szabadon. De erefelé mindenhol medveszobrot lehet látni s a Nydeck hid lábánál egy barlangban öt pompásan kifejlett medvét őriznek. Ha az ember a hóna alá kap egy csomó sárgarépát s egy pár narancsot, pompásan elszórakozhat ezekkel a medvékkel. Bolondulnak a narancs után s órákon keresztül állnak a hátsó lábukon, ha az ember a szájukba csorgatja a narancs levét.

A háboru alatt nagyon élénk hely volt ez a kis székváros. Itt volt a központja a mindenféle kémszervezeteknek s a követségek annyira zsufolva voltak állandóan, mint egy 10 centes stór szombat délután. Egyedül a német követséghez 1200 ember tartozott, — s kém volt annyi, hogy az ember még a vendéglőjébe sem mehetett el anélkül, hogy egynek másnak a lábára ne hágott volna. S el lehet képzelni, micsoda rettenetes dolog egy kémnek a lábára lépni! Ma azonban Bern már megint olyan mint a háboru előtt volt, azaz,

csak kedden és csütörtökön van itt élet, amikor piac van a Bundesplatzon. Sőt, az a hír jár, hogy a székváros lakossága hónapról-hónapra csökken.

Svájcban ebben az esztendőben kevés a turista. A svájci frank olyan drága, hogy csak az amerikaiak engedhetik meg maguknak, hogy itt töltsenek némi időt. Mivel a svájci frank ára két és fél francia frank, nyolc német márka, harminc osztrák korona, — látnivaló, hogy Svájc manapság nagyon zárkózott hely. Mialatt több európai ország majdnem tönkrement valutájának leromlása miatt, Svájcnak az a baja, hogy a pénze nagyon is jó. Szállodái üresek és

akart s nemsokára annyival tartozott már, hogy a tulajdonos nem merete felmondani neki a vendéglátást, mert attól félt, hogy egy fittyínget sem kap.

Vannak persze más menekültek is, akiknek bőven van pénzüik. A svájci bankok tele vannak tömve német márkával, a mit előrelátó németek helyeztek el már régen. El vannak látva pénzzel az osztrákok és a magyarok is.

Mint minden svájci városnak, Bernnek is meg van a maga Kursalonja, ami a vidámságnak és életnek központja. Már amennyiben ilyesmirel beszélni lehet. Így hát, amikor már jóllaktam fonduével, elmentem egy volt

Fondue-ékezés a Deatwyler kávéházban.

mivel Svájc a szállodások országa, a helyzet komolyan válságos.

Bern persze nem érzi ezt a helyzetet annyira, mint azok a városok, amelyek majdnem kizárólag üdülőhelyek. Ora és csokoládé-gyárai jól mennek s mivel mégis az ország székvárosa, a hivatalok sok embernek adnak foglalkozást. De a közeli szálloda-nyaralók kénytelenek lesznek becsukni a kaput, ha a turisták hamarosan nem jelentkeznek.

Az ember valósággal elámul, hogy a szállodákban azok között, akik érdekességet kölcsönöznek a helynek, mennyi az olyan vendég, aki nem fizet. A Bernehofban találkoztam egy orosz nagyhercegnővel, aki három év óta nem fizette a számláit. Eleinte, amikor megérkezett, a rangja következtében annyi hitele volt, amennyit

magyar külügyminiszterrel, aki többé-kevésbé azzal van elfoglalva, hogy segítsen visszaültetni a trónra Károly királyt, — a tokaji és a csárdás földjére.

A Kursaal Schanzli, amint hívják, az ó-város felett emelkedő magaslaton van. Másfél frankért jó olasz zenét hallgathat az ember s a felszolgáló leányok jó sörrel szolgálnak. Nagyon polgári hely, de nem kell elfelejteni, hogy Svájcban nincs előkelőség. Senki sem öltözködik ki, csak temetésre. — Van Bernben Casino is, csinos épület az Aar mély medre mellett, de esti tíz órakor már ez is olyan elhagyott és sötét, akár csak a parlament.

Azonban mégis csak sikerült felfedeznem a berni éjszakának egy vidám pontját. Asztalunk mellől, a Schanzliban, egy ragyogóan kivilágított házat vettem észre, a Garten Kulm irányában.

"Micsoda az amott?" — kérdeztem magyar barátomtól.

"Az a svájci ház," felelte. "De az nem fogja önt érdekelni."

"Hogy érte azt, hogy engem nem fog érdekelni?"

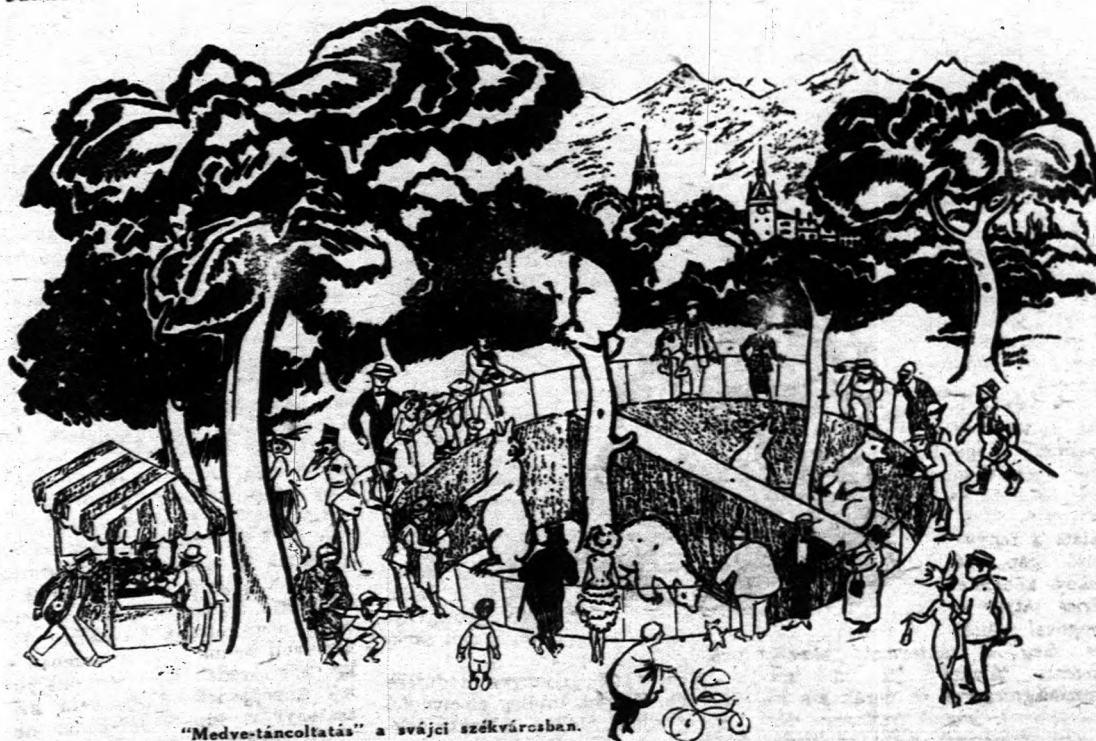
"Nincs ott egyéb, mint egy öreg svájci nő s annak négy leánya. S nem kaphat mást, mint egy palack pezsgőt 25 frankért."

"Well, annyira érdekes csak lesz, mint az a Kursaal. Gyerünk."

Hoztunk hát egy kocsit s a ragyogóan kivilágított utcán a házhoz hajtottunk. Nagyon vonzó kis svájci villa volt, minden benne nagyszerűen tökéletes. Néhány palack pezsgőt hoztunk. S miután annak rendje és módja szerint bemutatkoztunk a négy leánynak, elcsevegtünk a svájci földi eredetéről, az ujjas mellényről, a Nemzetek Ligájáról s egyéb mulatságos témákról.

Később, a verandáról láhattuk, mint aluszni ki a lámpák egymás után a mélyen alattunk elterülő Bernben s mint borul a városra s teljes sötétség.

S akkor aztán, de csakis akkor, jó éjszakát kívántunk mindkettőnk is.

"Medve-táncoltatás" a svájci székvárosban.

„NYE“

Irta: LAZÁR ISTVÁN

A KÖD megvastagodott; fehér kárpitként lebegett a fák közt. A kornadt fatörzsek kifekedtek alóla, mintha keresztfák volnának. Keresztfák, mire ez van írva: volt egyszer egy hatalmas cserfa, az ága éjig ért, fejsze nem fogta, vihar nem bírta vele; amíg a szu akarta — addig élt...

A szél meg-megszólt a hangjára meg-rezgett az erdő, zizzent a levél, recessent a faág és alakilinpált csendesen, hogy rávetüljék a földre, mint egy hieroglif-betű. Közeledett a nap leszállta. A rengeteg millió falevél az esti imát csendesen susogta...

Valahol bent az erdő mélyén, tompa zaj hallatszott! Az évszázados cserfák közin alakok váltak ki a barnuló ködből egyszerre csak kibontakozott egy kis katonasapat.

Elelmiszeres szekereket kísérték és visszajövet elvezették az utat. Már harmadnapja bujdosnak a rengeteg erdőben; harmadnapja járkál éltlen-szomjan a cserfák birodalmát s nincs ut, nincs irány, mely kivetné őket a halál erdejéből!

Mindenütt erdő, szakadék és vízmosás. Még az ég sem látszik. A sűrű, nehéz köd azt is elföldi előlük. Szegény, csüggedt fiúk, ott vesznek a boszniai erdőben, többé nem fogják látni szép Magyarországot.

Intett Máthé hadnagy és a kis csapat megállt a kerek tisztáson.

— Mi csinálunk?

Ha már a hadnagy ur sem tudja, ki tudja felelni? Némán néztek a huszonnégy bakák Máthé hadnagy ur szomorú arcába.

— Az alkonyat ereszkedni kezdett. Vörösbarna párázat fegett az erdőség fölött. Valahol a fák közt bagoly hühögött. Máthé hadnagy összerézett, aztán végignézett fáradt katonáin.

— Előre fiúk!

A csapat megmozdult. Gépies járással ment végig a széles tisztáson. Merre van a központi tábor?... Merre vannak az erdélyi hegyek!...

Merre van a szép nagy magyar róna? Az aranykalászos, zöldelő mezők? A hullámzó Balaton az ókék vízzel... Merre estek, kedves, vidám, jó magyar faluk!

Melyik tájba esik Kovács Ágnes háza? Ott fekszik a Tisza partján, a fűzferdőben... S vajjon mit csinál most huszonnégy bakák huszonnégy édesanyja, vajjon mit csinál most!...

Maros mentén, a tornyos kastélyban, valaki most a napleszállt nézi... Meleg, boldog sugár lobban meg Máthé hadnagy szemében, aztán elborult a tekintete... Patáky Zsuzsika nézi most a nap leáldozását...

Holdvilágos estén együtt jártak a cseresznyevirágos kertbe. Ott hangzott el a vallomás... Ott fogadták meg mind a ketten, hogy egymásé lesznek, ha ő hirrel-díszséggel visszatér a bosnyák eszták-ból...

— Vége! — mormogta Máthé hadnagy. Borús szemét meghordozta a ködbe vesző rengeteg fölött: koporsó, minek minden szájkája egy-egy óriási cserfa; koporsó, miben szabadon mozoghat az ember, mi fölött nem földréteg, hanem levegő és mérhetetlen ég van...

Miért nincs szárnya az embernek? Hogy kitéphetné magát a rengeteg erdőből! Fölszállna az égbe, meg-elreplőne, táboron táboron, a Maros partjára!

— Eins... zwei... eins... zwei... dobogott a föld. A lépések útjeme bágyadtan hangzott. Fáradt volt Máthé hadnagy is, lábát néhezzen vonszolta, de ment, ment előre: a remény a legedesebb hazugság, amivel megcsaljuk magunkat...

— Állj!

A csapat megállott.

Mondani akart valamit, de nem tudott szólni. Szomorú, szeretetteljes szemmel nézett végig a huszonnégy fiú, mielőtt nekiindulnának a sötétedő zugó-bugó, végtelen rengetegnek. A köd egy kicsit megszakadt. Lengő, páras fosz lányai mögött feltűnt a Nap bíborvörös képe s most az ezredes ur jutott az eszébe, hogy éppen olyan az arca, mint a Nap vörös, dühös képe: mikor a szenteket hőrögtve szedegeti az égből, az ezredes ur, aki most dühében az ököleit is rágyja, ha őrá gondol, s az eltűnt huszonnégy bakára!

Zörejt támad a közvetlen közelben. Rőzs ropogott.

— Vigyázz!

Azt hitte Máthé hadnagy, hogy valami nagy vad bujkál a bozótban. Magas, fiatal bosnyák lépett a tisztás szélére.

Megdobbant Máthé hadnagy szíve. A fiukra nézett. A katonák szemében is megcsillant az öröm.

— Haj, barátom!

A bosnyák nyugodtan húzott el mellettük. Mintha csak levegőt látta. Hossznyelű, széleslű fejsze volt a hátán, egy zsákoskához kötve. Sötét, hideg arcát a föld felé fordítva lépegetett a nagy cserfák alatt.

— Süket... — kockáztatta meg cugszfűher Benedek. Máthé hadnagy intett, hogy nem az és hársányat kiáltott:

— Állj!

A bosnyák megállt és feléjük fordult. Még meglepetés sem látszott az arcán. Nyugodt, fekete szemét Máthé hadnagra emelte.

— Gyere ide!

Egy pillanatig habozott, aztán odament. S nézte Máthé hadnagy, hogy milyen nyugodtan jár; hogy még a szeme sem rebben. Olyan volt, mint egy igazi nemes vad: karesu, erős, rugalmastestű, nyit, tekintetű, nyugodt és bátor.

— Tudsz magyarul?

— Kicsit tudsz...

— Hogy hívnak?

— Dimitrij Petro.

— Mi vagy?

— Favágó.

— Honnan jössz?

— A kunyhómból.

— Hová mész?

— Hallod-e, Dimitrij Petro, mi etlédvünk az erdőben. Nem falálunk ki belőle s az este mindjárt leszáll...

A zsebére ütött Máthé hadnagy. A pénz megcsörrent.

— No, Dimitrij Petro, vezess ki minket az erdőből s megfizetjük a fáradságodat...

Dimitrij Petro levetette szemét a "svába" katonáról, s a földet kezdte nézni. Igen súlyos volt a tekintete. Gondolkozott.

— Jó emberek laknak ott?

— Jó, — felelte vontatottan.

— Barátai a magyaroknak?

A fejét rázta.

— De azért csak kapunk szálást!

Nem felelt.

— S ugy-e, ott bor is van?

— Is van...

Máthé hadnagy kivette az óráját, rápillantott s azt mondta:

— No, hát akkor vezess oda minket, Dimitrij Petro!

Dimitrij Petro még egy pillanatra gondolkodott, aztán felemelte szemét a földről, a svabával szembe nézett és úgy esendesen csak ennyit mondott:

— Nye.

Hogyan nem vezeti el őket a faluba, ahol azt a jó bort mérik...

Máthé hadnagy bleteltekintett a bosnyák sötét, hideg arcába, majd valami különösen komor szelidséggel szólt hozzá:

— Ne okoskodj, Dimitrij Petro! Látod, mi elvesztettük az utat; etlédvünk a rengetegben és nem pusztulhatunk el benne. En megfizetem a te fáradságodat ezüst pénzzel, légy szives hát, vezess ki minket innen...

Dimitrij Petro a fejét ingatta. Máthé hadnagy tovább kérlette:

— Ugy látom, hogy te félted a faludat. Jól van. Azt is megígérem, hogy nem megyünk a faluba, csak az utra vezess ki; ott majd tájékozódunk...

Folkapta a fejét a fekete bosnyák. Sötét fény izzott a szemében, de hosszukás arcán egy idegszál se moccant.

— Nye! — felelte lassan és megfontoltan.

— Nye!

A huszonnégy bakák egy hang nélkül álltak. Máthé hadnagy nyelt egy nagyot. Kis idő múlva ismét megszólalt:

— És miért nem akarsz megtenni?

A hangja remegett a fojtott indulattól. Habozás nélkül megfelelt Dimitrij Petro.

— Nem szeretni a svabát.

— Nye!

A huszonnégy bakák egy hang nélkül álltak. Máthé hadnagy nyelt egy nagyot. Kis idő múlva ismét megszólalt:

— És miért nem akarsz megtenni?

A hangja remegett a fojtott indulattól. Habozás nélkül megfelelt Dimitrij Petro.

— Nem szeretni a svabát.

— Nye!

A huszonnégy bakák egy hang nélkül álltak. Máthé hadnagy nyelt egy nagyot. Kis idő múlva ismét megszólalt:

— És miért nem akarsz megtenni?

A hangja remegett a fojtott indulattól. Habozás nélkül megfelelt Dimitrij Petro.

— Nem szeretni a svabát.

— Nye!

A huszonnégy bakák egy hang nélkül álltak. Máthé hadnagy nyelt egy nagyot. Kis idő múlva ismét megszólalt:

— És miért nem akarsz megtenni?

A hangja remegett a fojtott indulattól. Habozás nélkül megfelelt Dimitrij Petro.

— Nem szeretni a svabát.

— Nye!

A huszonnégy bakák egy hang nélkül álltak. Máthé hadnagy nyelt egy nagyot. Kis idő múlva ismét megszólalt:

— És miért nem akarsz megtenni?

A hangja remegett a fojtott indulattól. Habozás nélkül megfelelt Dimitrij Petro.

— Nem szeretni a svabát.

— Nye!

A huszonnégy bakák egy hang nélkül álltak. Máthé hadnagy nyelt egy nagyot. Kis idő múlva ismét megszólalt:

— És miért nem akarsz megtenni?

A hangja remegett a fojtott indulattól. Habozás nélkül megfelelt Dimitrij Petro.

— Nem szeretni a svabát.

— Nye!

A huszonnégy bakák egy hang nélkül álltak. Máthé hadnagy nyelt egy nagyot. Kis idő múlva ismét megszólalt:

óriás vadonban. Máthé hadnagy megvörösödött:

— Vezess!

— Nye.

Szárnycsattogtatva húzott el fölöttük egy hatalmas keselyű.

— Hallod-e, te bosnyák, azt mondom neked még egyszer, hogy ne szegülj ellen! Van-e feleséged?

— Van feleség...

— Van-e gyereked?

— Van gyerek is...

— Gondolj ezekre, s mutasd meg az utat!

Összerézett Dimitrij Petro. A gyermekeire gondolt. Ugy oldalaslag nézegette a földet, aztán megkivágta a mellét:

— Nye.

Máthé hadnagy szeme szikrát vetett:

— Nye!

Az a sötét tűz Dimitrij Petro szemében is ragyogóbbra gyúlt:

— Nye...

Összenézett a két ember.

— Dimitrij Petro!

Elfehért Máthé hadnagy. Szemében kétségbeesés. Homlokán harag. A huszonnégy inagyr keze is ököbe szorult. Az éj mindjárt leszáll, s mi lesz velük, ha Dimitrij Petro megköti magát?

— Vezess!

— Nye.

— Nye!

— Nye.

Akkorát káromkodott a svabák vezére, hogy rengett az erdő.

— Vezess!

Ugy állt Dimitrij Petro, mint a cövek:

— Nye.

A hadnagy képe szinte világított az alkonyatban. Az utolsó eszköz-höz nyúlt. A kardját kihúzta.

— Vezess-e? — kérdezte fojtott, remegő hangon.

Dimitrij Petro nagy, széles holtzatu mellett előrenyomta, s azt mondta kemény, dübödő szóval:

— Nye!

— Nye!! — hörögte a bosnyák.

Vad láng égett a szemében. Megdühödött képpel meredt a hadnagy arcába.

Iszonyu szitok hangzott. A kard megvillant s a következő másodperében kijött Dimitrij Petro hátán.

Azt sem moidta, jaj. Csak elcsúszott. A föld fekete-piros lett. Reszkette álltak a magyar bakák. S fájdalommal, gunyosan mosolygott a bosnyák favágó...

Rugott egyet. És meghalt. Homlokra fordult, mintha csókolná a földet. S állott Máthé hadnagy huszonnégy társával. Dimitrij Petro teteme fölött.

Nem szólt. Csak intett. Elfordult és a sötétedő egekre nézett, míg sirt ásott nagybusan a huszonnégy magyar...

— Hadnagy urnak jelentem alászan.

Szalutált cugszfűher Benedek és a sirra mutatott. Hogy benne fekszik már szegény Dimitrij Petro.

Odament Máthé hadnagy a nyitott sírhoz, s benézett még egyszer a bosnyák arcába.

— Vigyázz!

A huszonnégy katona bakanesa megesattant.

— Zám Gebet! Imához...

Kürtszó. Sortüz. Tisztelgés. Az erdő remegett. Dimitrij Petro raborult a hant. S hogy Dimitrij Petro raborult az édes, puha föld, Máthé hadnagy oldalt lépett egy fiatal cserfához.

Letört egy ágat, és fejének a sírhalmába szarta:

— Hős volt. Adj. Uram, örök nyugalmat néki...

A torreador halála

Spanyolország leggyűlöttebb torreadorja elérte a bikaviadort az Arenában mult torreador halála me döntötte az egész

AMERIKÁBAN nem ismerték, minden időknek leggyűlöttebb torreadora. Szerencse, hogy nem olyan látványtól szabadulna az állandó szemlétele kell, hogy mot hagyjon az emberi lélek

Ellenben annál ismertebb országban a bikaviadal. Portugáliában is, Dél Franciaországban is, de ezek közöleg az igazi bikaviadalhoz, a véres Mexicóban például egyenest nevelt, apró bikákat áldoznak. Dél-Franciaországban pedig pedig acélgombot tesznek rá, úgy, hogy ha akar, se

Ellenben másképp áll a dolog országban.

A spanyol bikaviadal téma — az emberekre, akik veszedelmes a banderille ügyes fiura, aki a banderille kis szigonyokat beleszurja szabályos közőkben, hogy a delmes a torreador egész Quadrillára és a legveszedesebb a torreadorra, akiket az a teljesen felingerelt bikát, a boló ujjongásának közepén kardjával leszurja.

Tagadhatatlan, férfiu bátorságot követel ez a mesterség. És a sikeresen dolgozó

torreador-nak meg is adják honfitársai az elismerést.

ugy erkölcsiekben, mint a gyiokban. A torreador nem hős Spanyolországban.

Mint mondjuk, az Egy Allamokban a legjobb báj játékos.

Ami Babe Ruth Amerikában volt José Gomez, José Gomez azonban nincsen. A nagy nemzeti hős, ifjaknak szüzeknek az álma, aki anyák követendő mintá állítanak oda gyermekek a forróvérű Spanyolország immár a halottak között pomponos sikkjával, kis spencerjével, fehérharis lakktopánkás lábával.

Gomez nem is egy arénában, kis vidéki arénában a halálát. Talaverában.

Halálának a napján kivégzett, mikor az ötödik sor. Ez lett volna az utolsó.

A tribünök, a páholyok, ve voltak emberekkel. Gomez minden lépését.

Mosson Dörzsölés Néikül Egy Centért.

Ha azt akarja, hogy egy heti ruhája ki legyen mosva egy centért hőfőherre minden dörzsölés nélkül, akkor használja a Mitchell Magic Mosó Port. Nem tartalmaz a ruhára, sem a kézre. Megpuhítja a legkeményebb szövetet. Kívészi a szappantól, vért, stb. s nincs benne mérge. A mely tökéletesen tisztítja a ruhát a harmadik mosásnál. Mosó-e a felesége egészen egy centért? Hozza meg, mi adunk egy dollárért annyit, mint más társaságok háromért. Postaköltség 10 cent. Egy csomag 6 hónapra elég. Irjon magyarul, mert magyarok vagyunk.

MAIL ORDER HOUSE
GLENFIELD, N. Y.

Aranykók keresetnek — Ha beküld 35.00-t, kap egy dolláros ajándékot s a postaköltséget is mi fizetjük akkor.

— A faluba.

— Hol a falu?

— Tul az erdőn.

— Messze van-e?

— Messze.

— Hány óra járás?

— Öt.

— S mutatta, az ujján is hogy: öt.

— Mi magyarok vagyunk. Dimitrij Petro. A svába más. Ne haragudj meg, Dimitrij Petro, s ne kívánd, hogy kényseritsek. Vállat vont. Hogy ő nem törődik senki barátságával...

— A párazat barant. Az erdő zugott. Aranykók kerekedtek az

A torreador halála

Spanyolország legismertebb és legünnepeltebb torreadorát is elérte a bikaviadorok végzete: az Arenában mult ki. — A torreador halála mély gyászba döntötte az egész országot.

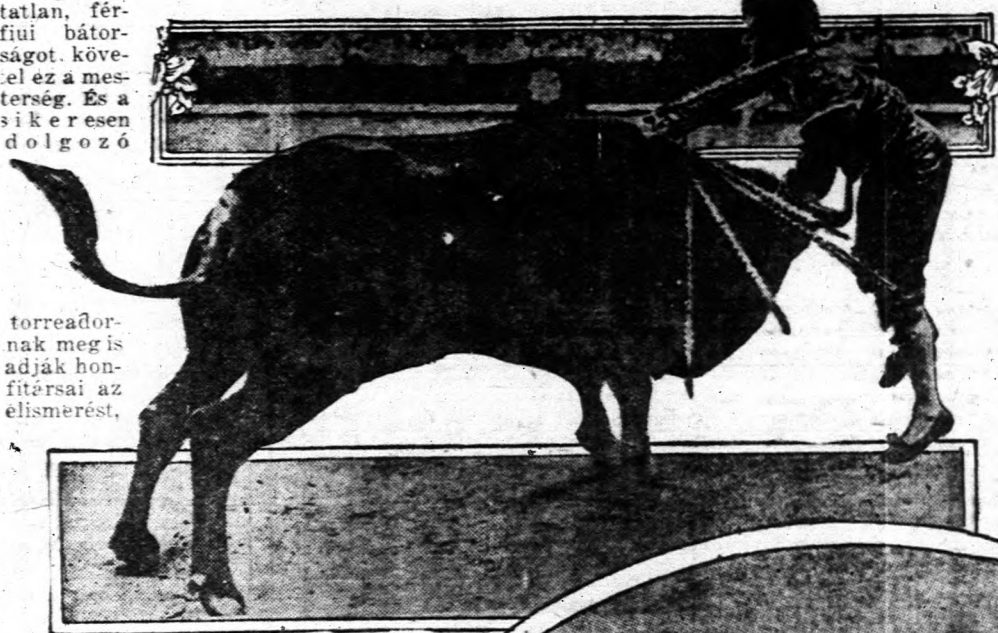
A MERIKÁBAN nem ismerik a bikaviadalt, minden időknél legvéresebb és legkegyetlenebb tömegmulatságát. Szerencse, hogy nem ismerik. Mert olyan látványtól szabadulnak meg, aminek az állandó szemlélete kell, hogy mély nyomot hagyjon az emberi lélekben.

Ellenben annál ismertebb dolog Spanyolországban a bikaviadal. Bikaviadal van Portugáliában is, Dél Franciaországban is, Mexicóban is, de ezek közel sem jönnek az igazi bikaviadalhoz, a véres küzdelemhez. Mexicóban például egyenesen erre a célra nevelt, apró bikákat áldoznak fel az Arenában, Dél-Franciaországban és Portugáliában pedig acélgombot tesznek a bika szarvára, úgy, hogy ha akar, se döfhet.

Ellenben másképp áll a dolog Spanyolországban.

A spanyol bikaviadal tényleg veszedelmes — az emberekre, akik végig csinálják, veszedelmes a banderilleronak nevezett ügyes fiura, aki a banderillának nevezett kis szigonyokat beleszurja a bika testébe szabályos közökben, hogy ingerelje, veszedelmes a torreador egész kíséretére, a Quadrillára és a legveszedelmesebb magára a torreadorra, akinek az a feladata, hogy a teljesen felingerelt bikát, a közönség tomboló ujjongásának közepette rövid, egyenes kardjával leszurja.

Tagadhatatlan, férfui bátorságot követel ez a mesterség. És a sikeresen dolgozó

torreador-nak meg is adják honfitársai az elismerést.

úgy erkölcsiekben, mint anyagiakban. A torreador nemzeti hős Spanyolországban.

Mint mondjuk, az Egyesült Államokban a legjobb baseball játékos.

Ami Babe Ruth Amerikában, az volt Jose Gomez, Joselito, a hogy becézve nevezék. Joselito Gomez azonban nincsen többé. A nagy nemzeti hős, ifjaknak és szüzeknek az álma, akít az anyák követendő mintaképül állítanak oda gyermekeik elé a forróvérű Spanyolországban, immár a halottak között járkal pomponos sipkájával, kackiás kis spencerjével, fehérharisnyás, laktópánkás lábával.

Gomez nem is egy előkelő arénában, kis vidéki arénában lelta a halálát. Talaverában halt meg.

Halálának a napján már négy bikát kivégzett, mikor az ötödikre került a sor. Ez lett volna az utolsó aznap.

A tribünök, a páholyok, az állóhelyek tömve voltak emberekkel. Mindenki lélekzefojtva leste Gomez minden lépését.

Joselitonak a menyasszonya ott ült az egyik páholyban, fáradsan és spanyolos unottsággal legyezte magát, az aréna feletti vörös vászon biborpirosra festette az arcát és nagy, sötét szemét áradt rebbenéssel, de örökké élő és aggódo asszonyos nyugtalansággal jártatta a porondon.

Az 5-ik bika az "A táncos"-nak nevezett bestia volt. Rövid, alacsony, fekete dög, éles fehér szarvakkal, vérben forgó dühös szemekkel.

Mikor a Táncos kijött a sötét ketrecből, pislogni kezdett az erős nappali fényben. Joselito ott állt a menyasszonyának a páholya alatt, hanyagul, elegánsan odatámaszkodva a kerítéshez. Egy ideig rá se pillantott a bikára.

A Táncost a banderillerek felingerelték. A banderillákat szabályos közökben szurták a testébe és a Táncos már fehér habot fujt és prűszkölve lángnyelveket dobált szét a levegőben. Hiába, a kinzói nem nyugodtak. Piros rongyokkal ingerelték, a bekött szemü gebéken a közelébe loyagoltak, a Táncos dühösen öklelte fel egymás után a rongy lovakat és toporzékolva várta, mi fog még elkövetkezni a számára?

És ekkor Joselito megfordult, jól megnézte a bikát, bucsut intett a menyasszonyának és megindult az aréna közepe felé, ahol a bika horrkánva állott.

Nagy csend lett. A matador segítői, a lovasok, a banderillások, a vörös posztósok, mind, mind elszéledtek, ki az aréna kerítése elé. Ez a szokás.

Ha megjelenik a torreador, az alantasabb bikaviadorok átengedik neki a teret. Egészen neki. Az arénában olyankor nincsen más ur, csak ő. A torreador. Kettlen vannak az arénában, két méltó ellenfél, a végletekig feldühösített bika, amelynek egyetlen egy öklelése biztos halál és a torreador, a hi deg, kiszámított mozdulatu ember, akinek egyetlen kardszurása kell, hogy azonnal leteritse az ellenfelét. Leszurhatja több dőfésre is, de ez nem szép, nem elegáns, igazi torreador azt nem csinálja, a közönség se szereti, képesek esetleg fütyülni, sőt rothadt narancsokkal is dobálni.

Persze, Joselito esetében ezt nem tették volna meg, hiszen imádták és még egy rossz szurást is elnéztek volna neki, bár tudták róla, hogy soha még kétszer nem szurt. Csodálatos biztonsággal tudta azonnal eltalálni a bika szívet.

Well, Joselito megállt a bika előtt és vagy két percig farkaszemet nézett vele. Ezt a torreadorok megcsinálják, valóságos bele-szuggeralják a halált a bikába, hipnotizálják. Azután Joselito, lassan, lassan felemelte a kardot tartó jobb karját, híres, izmos karját és elkészült a fejében, a testében, az izmaiban, az idegeiben, az elhatározó, a döntő dőfésre, mely után Táncosnak azonnal össze kellett volna rognia.

Halotti csend volt az arénában. Ez az a pillanat, az élvezeteknek a netovábbja, amire minden ember szivrepesve vár Spanyolországban.

Joselito kardja megvillant a levegőben. És utána egy rémes bömbölés, egy sikoltás, porfelhő és — Joselito Gomez, a torreadorok királya ott feküdt mozdulatlanul a porondon. És nem volt egyetlen egy ember sem az arénában, aki ne tudta volna, hogy Joselito soha többet nem fogja a bikát leszurni. A bika egy pillanat alatt végzett vele.

A szomorú hír villámgyorsan terjedt el egész Spanyolországban. Joselitot először az aréna kis kápolnájában helyezték el, azután, még az éjszaka folyamán, elszállították Madridba, a fővárosba. Ott már óriási tömeg várta a hullát a pályaudvaron. A tömegben ott volt a király hadsegéde és a miniszterelnök is.

Mésnap reggel volt Alfonz király születésnapja és Madridban nagy ünnepségekre készültek. Joselito halála miatt ezek az ünnepségek elmaradtak.

A zászlókat mind félárbóca eresztették, a nemzeti színek helyett gyászdraperiák kal vontak be mindent.

Lassu, ünnepélyes zenével, tizezrek jelenléteben szállították el nagy beszédek és magasztalások után a holttestet a pályaudvarra, a honnét Joselitot szülővárosába, Sevilleba vitték. Itt is temették el, nem kevés részvét mellett.

Joselito Gomeznek a nevé még hosszú időn keresztül élni fog Spanyolországban. Ugy emlégetik, mint a legkiválóbb torreadorok egyikét, akinél fenomená-

Csintalan Peti Kalandjai

AZ EN APÁM ÖSMERI WILSONT, ABELG, KIRÁLYT ÉS JACK DEMPSEY-T

AZ SEMMI AZ EN APÁM MAIS ÖSMER BARTENDEI

VEDD FEL AZ ÚJ RUHÁDAT! — MRS. KELLY JÖN LÁTOGATÓBA FIÁVAL GEORGIE-VAL

OHGÉE! GEORGIE KELLY-VEK LEGINKÁBB KÉKSZEMET, DNÉK.....

HEJ! MAMA! MOST LÁTTAM AZ ABLAKBÓL, MÁR JÖNNEK.

UTOLJÁRA MONDOM NEKED TISZTESÉGESLEG

MILYEN NAGY FIDU LETT ÉZA GEORGIE! ÉNEKELT VALAMIT.

NEMTUDÉNKELNI, DE SZAVAJT VALAMIT-KIS BOGÁRAM!

YES! SZAVAJTAL ÉS WILLIE IS ELSZAVAJT EGY SZEP VERSET

YES, DE ÖSZAVAJT ELŐBB!

YES, DE ELŐBB! GEORGIE!

NEM SZAVAJTAL, SZÁM WILLIE UTÁN!

LEGYENMÁR BÉKE SZAVAJTALOK KETTEN EGYSEBBE!

ALL RIGHT!

ÁLLJATOK IDE... EGY, KETTŐ, HÁROM!

...KIS PILLANÓ SZÁLLT FELEM.....

GESZTENYE-FA ÁRNYÉKÁBAN.....

KIS PILLANÓ

GESZTENYE-FA.....

EL SZÁLL A NYÁR

HATALMAS ÉG BEGÍTSÉG!

TÉVEDES BIZTOS UR ITT NEM ÖLTEK MEG SENKIT!

NETAGADI! AZ IGAZAT AKAROM HALLANI!

CSODÁLATOS, EGÉSZ BIZTOSAN TUDOM, INNEN JÖTTI, FAREMÉS SIKOLY!

Soha többé!

Írta:

Barcza Anna

SZALMAFŐDELES kis falu egy lankás domboldalon szép gyümölcsösök és virágzó kertek közt, ahol minden a nyugalomról, boldogságról regél. A léghen ropkódó dalos madársereg egy faszalt, szomorú szívet is jóleső oromra hangol és a máshol oly egyhangu falusi kép itt gyönyörködtető, mint egy ezer színnel festett csodás akvarell. A falu közepén eskély vízü erecske esőregedez, mentén jól karbatartott ut vezet egy rácsal körülvett tündéri villáig. Valami excentrikus pénzember építette ide pár órányira a fővárostól egy még különködőbb barátjáné számára, de mire a fészek kész lett, a szeszélyes kurtizán egy olajbarna athléta ifjút fogadott kegyeibe és a villa, mely olyan volt, mintha eukorból faragták volna, gazdátlan maradt és eladó lett.

Valami rejtélyes család vette meg; a falubeliek még a nevüket se tudták kipuhatolni, pedig évek során át májustól októberig a világlában tartózkodtak. És nem mondhatni, hogy feltűnő mód elzárkóztak volna a külvilágtól; szép, meleg alkonyatok, mikor a nap lebukott a hegyek mögött, egy fehérhajú öregasszony és egy csodálatos szépségű fiatal nő gyakran bejárta a tájat egy gígen. Este pedig, amikor álomba merült a falu és a hold világított, egy loma bernáthgyi társaságában esatángolt a lombos fák alatt a fiatal nő képmása. Az a csodálatos fehér arc, sötét szemek, aranybronz haj, s volt, de azért még sem ő. Ennek egy kisse ferde volt a válla... az isteni szobrász-remek alkotását egy disszonánsan ható vonal tette tönkremé...

Tíz nyáron át rendszeren falun voltak, dacára, hogy életükben változás állt be. Két év előtt egy magas, karesu férfi jött velük: a fiatal nő férje és az öreg nő helyét most már ő foglalta el a gígenben. És járták nappal is a tájat, amikor szikrázva süttött a nap és a vadvirágos rétet felett tarka pillangók kergetőztek. A férfi ilyenkor előszedte esze jeit és a vásznát, az asszony pedig a fűben fekvő, nézte a csodálatos színeket, az álmódó eget, üde rétet, melyek játszi könnyen nyertek mind teljesebb tökéletességet a férfi esztendői alatt.

Harmadik nyáron a nők ismét egyedül voltak. A férfi nem jött, csak az asszony... azaz, hogy úgy hozták. Egy sötét tragédia játszódott le életében, melynek okáról még az öreg nő sem tudott, csak az a nyomorék: Mary. És nem jártak többé a rácsos kapun kívül: a fiatal asszonyt, aki tavaly óta egészen megcsunyult, gummitalpu kocsiba toltta egy markos inas a kert utáin, míg Mary szórakoztató eszevővel haladt mellette, esőpet sem törődve azzal, hogy az semmit sem rágál szavaira.

Forró délután elsötétített, hűvös szobában szenvedélytől fojtott hangon vitakozott a két nyomorék. De míg Mary látszólagos nyugalmát méltóságát teljesen megőrizni iparkodott, addig az asszony végtelenségig elszánta magát, kétségbeesésében. Egy hírt kaptak aznap, pedig csak újság útján és ez a kocsiba ülő asszonyt végig felbőszítette. A férfiről volt szó, kinek híre már országos volt festményei és — kalandjai révén. Az asszony elárgulva és még jobban megcsunyulva lihegte, hogy ha igaz az az újsághír, akkor ő gazember.

De Mary nyugodt mosolygás közt rázta meg fejét.

— Dehogy... dehogy. És aztán, ha az is volna... Mi közöttök sincs már egymáshoz és ha a híres mester az igénytelen kis modelljét...

— Mary! — rikácsolta az asszony. — Tudod te azt, hogy az a férfi nekem most mindenem?

— Tudom — bölintott az — tudom, hogy mindened, mióta elvesz-

tetted őt. Mert, amíg a tied volt! Legyek őszinté?... alig-alig törtődél vele. De amint elvesztetted a játszmat, egyszerre érezted, hogy Istened ő... éltető elemed. Ha nevé hallod egészen fölfrissülsz... és mindmegannyi sikerét úgy veszed, mintha neked köszönhetné.

— Talán nem? — kérdezte kipurulva, hevesen az asszony. — Gondolj csak a "Baechansnő" sikerére. A kritika egyhangulat nek ki hódolt és mint beérkezett üdvözölte. Nekem köszönhetted ezt, hiszen én... én voltam a modellje... nemtője... aki mindjobban szította lelkeben az isteni lángot. Hát elfeledte ezt? — és lankadtan ejtette ölébe kétségbeesetten fölemelt kezeit.

— Hát elfeledte ezt? — ismételte halkán, elgondolkozva Mary. — Hát látod... el... és egy mélyet sóhajtott. — De te feledtetted ezt el vele. Nem csak neki voltál baechansnője... és ez tett nyomorékká is.

Az asszony elsárgult ezek hallatára.

— Ah, Mary. — mormolta, — ha tudtam volna, hogy így lesz!... Ha tudnám, hogy még egyszer lehetnék az, ami voltam!

Mary nem szólt semmit. Se vigasztaló, se lesújtó szavakat. Elgondolkozva ült az asszony mellett, kinek véres indulatokkal telt lelkét nem tudta megkapni egy-egy ilyen hallgatag pere jelentőségét. És kitörve folytatta:

— Ha még egyszer az lehetnék, ami voltam.

— Oh, úgy tudnám irányítani életem, hogy egy zátonyon se akadna meg. Ha tudnám meg nem történté tenni a múltat... ha ott folytathatnám, a hol elhagytam! De másként lenni mindenem.

Szürkere sápadva, dideregve, láztól gyötörve nézett Maryra; úgy tetszett, egy pillanatra megirigyelte őt nyugalmáért: őt, a születésétől nyomorékok, ő, aki csak hónapok óta az.

— Oh — tette hozzá susogva és elkínzottan keresgélte a szavakat, hogy helyesen kifejezhesse gondolatait, érzéseit. — Oh, te nem tudod, hogy én... hogy mit érzek én most... Hogy milyen kín ez az élet... aztán a másik után. Te nem tudod.

Mary lassan elgondolkozva megbölintotta fejét. Az arcán esendes,

rá. — Tudod, hogy ez nem élet?... Hogy így nem lehet élni!

— De lehet, — és még derültebben mosolygott. — Lehet... muszáj így élni... neked is muszáj!

— Muszáj?... Nem, nem, ezt a szót én nem ismerem — most. Azelőtt igen, de most!... Így élni, amikor nem is oly rég mi voltam... és most... most itt megcsunyulva, tán örökre bémán. Így nem lehet élni... nem tudok... más se tudna, — és kétségbeesést tükröző tekintetét könnyek homályosították el.

Mary nem felelt rögtön. Tünődve nézett maga elé, aztán rákönykölt a tolókeesi karjára és halk, érzéstől remegő hangon kezdte:

— Dehogy nem, más tud így élni... én is tudok, és muszáj tudni neked is. Sőt neked jobban muszáj tudni így élni, mint nekem. Te éltél hosszú évekig úgy, ahogyan én legsóvárbabb, álmatlan éjszakákon se tudtam, nyitott szemmel fekvő ágyamban, magam elé képzelni. Te éltél évekig úgy... én... én... csak néha... percekig tartó lázálomban képzeltem, hogy szeretnek... De aztán, ha felébredtem... kijózanodtam ábrándozásomból!... Oh, hiszen megfogod tudni te is, — vagy már tudod is? — hogy mi az, a látszólag néma, de annál beszédesebb éjszakában magad elé képzelni azt, akit szeretsz!... Érezni fogod, hogy milyen édes kín, fojtogató, de mégis kívánatos fájdalom a rávaló gondolattal magad elé idézni. Az alakja szinte foszforeszkáló fényvel világít a sötétben... mosolyog... kedves hozzád... fülbed hajol... az ajkadra. A karjaid kitarod, hogy magadhoz szorítsd... nagyon... sokáig... hogy soha el ne tünjön többé... hogy soha el ne vegye ajkát a tiedről... és összeesapódó két karod saját elkínzott melléd ér. És sirmi fogsz te is... a párnádat arcodra fogod szorítani, hogy valami nagyon esunyát, nagyon keserűt ki ne ordíts családodt dühödben... És élni fogsz... vidáman kacagni te is az elillanó napokon... és az éjszakákon gyötörni, sirmi... Élni fogsz... így élni... muszáj így élned neked... nem... csak... nekem... másoknak... Oh, mert hiszen sokan vagyunk... nagyon sokan... ilyenek.

Az egész beszéd alatt szemébe

érintette az asszonyt, hogy akaratlanul is kibuggyant ajkán határtalan szájalommal a név:

— Mary.

És ez a szájalom úgy belemart a leány szívébe, hogy könnyezni kezdett.

— Bizony, — folytatta eddig titkolt, szégyenlett, de most kiöntött bánattal, — sokan vagyunk... olyanok mint én, akiket a néma éjszakában nem vigasztal az a tudat, mi téged, hogy mégis éltél valamikor egy másik életet, mely merőben különbözik a mostanitól. Ki tudná tőled elvenni azt az érzést, mely urrá lesz rajtad, mikor rá gondolsz elmúlt napjaidra, melyek mámorosak, szerelmesek voltak, ha bűnök is?... És... és... ki adhatna nekem csak egy tavaszt, melynek nem a gyötrelmeit érzem, mint az eddigiekét, hanem illatát, édességét? Senki... senki! Te nem érzed úgy ezt a nyomorúságot, mint én, te nem gyötörödsz tőle úgy... téged nem teper úgy le a kétségbeesés... és tudok élni. Nézz körül itt... mindenem meg van... gazdaság, rang és hiányzik valami... valaki melőlem mégis. Valaki, aki szólna hozzám... megsimogatna... megcsókolna... az ajkam... Az ajkam! Oh! — mondta vergődve és nagy szemé kitágult és tele volt lázas, könnyes ragyogással. — Hiszen az arcom nem csunya... azt mondják szebb is, mint a tied volt, a mikor még... amikor még... és mégis! Nem akadt férfi, aki eladta volna magát azért, amit anyagiakban adhattam volna neki... ha... hazudja, hogy szeret így... — és felrántotta nyomorék vállát.

— Az arcom szép, de a termetem! Nem, ebből nem kért senki...

Mary — mormolta fájdalmas megilletődéssel az asszony, egyszerre feledve a maga nyomorúságát a leány életére gondolva, de többet nem tudott mondani, mert megérezte, hogy tapintatlanság lenne itt a vigasztaló szó.

— Csak úgy susogva folytatta:

— Mikor ő veled jött... leleptam képét és lelkemben takargattam... és furesa a gondolatra úgy fáztam, ha éltudnám lopni tőled érzésednek egy meleg, fényes sugarát... Örület volt, — és tágra nyílt szemem lehunyt pillanatra, — kárhozat, pokol... lágy, tavaszi estén, mikor neked dudolt, úgy vettem, hogy a hanghullámok engem csókolnak, simogatnak. Nem láttatok könyveimet... Csak a jókedvem, kacajom... nem láttatok remegésem, amint dudoltatok: Mihorát... És éitem, ugye láttad kacagva, vidáman... nem sejtetted, hogy benn a lelkemben folyton sirt a dal szava: Nyomj ott ajkára, Csókot éjszakára... Nem hallottad a hasztalan vágyódás felsikoltó dühét... és így élni... látod, lehet... muszáj... muszáj... muszáj! — ismételte mind erősebben, mindig több keserűséggel, mindig több fájdalommal.

Kezére hájtotta fejét és mintha az asszony hallgatását ellenkezőnek vette volna, újra ismételte:

— Muszáj... és imádságod lesz, ha nevé susogod... És mosolyogni fogsz, mint én, ha nevé más ajkáról hallod... kacagni, ha halod, amint más fülébe dudolja: Nyomj ott ajkára, Csókot... Oh, de éjjel!... Látod, ez a mi életünk... sokaké, akikre férfi soha nem mosolygott... ha csak tán szájakozva nem... Lehet azért élni... muszáj...

Felemelte fejét és sápadt, szomorú arcán mosolygás suhant át. Talán nem is tudta, hogy az a deris mosoly volt az, mely mögött eddig is rejtette nyomorúságos életének szenvedését... Felfigyelt egy pillanatra, mintha szíve dobogását hallgatta volna, aztán a fojtott eszébe belesimult elveszően, gyöngén sóhajtsa.

— Soha többé!

Vasárnap és mindennap gondoljon arra, hogy a bankbetét a legbiztosabb.

MEGTAKARITOTT PÉNZÉT KÜLDJE BE HOZZÁNK MINT BANKBETÉTET

Mi nemcsak megőrizzük, de kamatot is fizetünk.

Anyagilag független csak úgy lehet, ha van megtakarított pénze. Meg van védve minden eshetőség ellen és soha sem szorul másokra.

BANKUNK SZIKLASZILÁRD.

ALAPTŐKE, TARTALÉK ÉS BETÉTEK ÖSSZEGE \$2,857,097.76

Általunk kiállított betét-könyv mindig készpénz, mert betétjét bármikor kamattal visszafizetjük.

PÉNZKÜLDÉS MAGYARORSZÁG minden részébe a legelőnyösebb napi árfolyam mellett.

NÉMETH ÁLLAMI BANK

NÉMETH JÁNOS, ELNÖK

Főüzlet: **A BANKPALOTÁBAN**
10 East 22nd Street,

Fióküzlet: **1597 SECOND AVENUE,**
Corner 83rd Street,

NEW YORK, N. Y.

derült mosolygás ömlött el és a hangjából is istenien öntelt derű esendült ki, amint megszólalt.

— De tudom.

— Tudod, — és sirástól hüppögve, esodálkozó kétkedéssel nézett

nézett annak a másiknak, aki megdöbbenve nézett vissza rá. Mindketten sápadtak voltak, de Mary ajkán a mosoly, az az istenien öntelt mosoly akkor is ott, játszadózott. És ez olyan fájdalmasan

ARÓ

Ország

TAGADHAT

amerikai... sága, hogy... in every minute... ez, hogy mintha... egy-egy könny... het esapni... el... londítani. Az... azokat, akik so... be se jut az a... aki sokat igér... dobja ki otthon... ber az arany... kereskedő szá... nyozott kódar... annak a bányá... mely bánya k... nyek eladása... pénzt szerzett... idegennyelvé... részvényeket... rikai és egyéb... többnyire csak... len részvények... vándorolt munk... akadt olyan be... fekteti keserve... pénzt ilyen sz... se igen alkalmas...

Amint a részve... fényképnagyító... az üzelméről sz... képen bevándor... rál. Az amerikai... a maguk kárán... ível ezelőtt nem... ház Amerikában... volna jönehány... nezett arcké... amikor vagy S... fénykép megnagy... nagytáért nem... Ingyen ígérték a... avval a kikötés... szobája falára... tatja összes isme... lani fogja azok... retteik... fényképe... meg. Amidőn a... készült a farag... vitték el, a farm... a két. Örmö... mindjárt a fal... keretet nem illt... képnagyító ügy... lárt követelt... tetszett a kép... megtartotta a ke... kor már tudta... pen eselő hal... ilyen módon... let éveken keres... ment. Azok a... képnagyítást és... tét végeztek, ma... évek között val... kijelenteni, hogy... szetesen a törv... boldogulnak... részük még ma... lalkozást, de sem... sem a képkép... magas árat.

Azoknak az... mikor képkép... a hisztériá... csak népszerű...

írta:
Barcza Anna

szonyt, hogy akarat-
gyant ajkan határ-
mal e név:

malom úgy belemart
be, hogy könnyezni

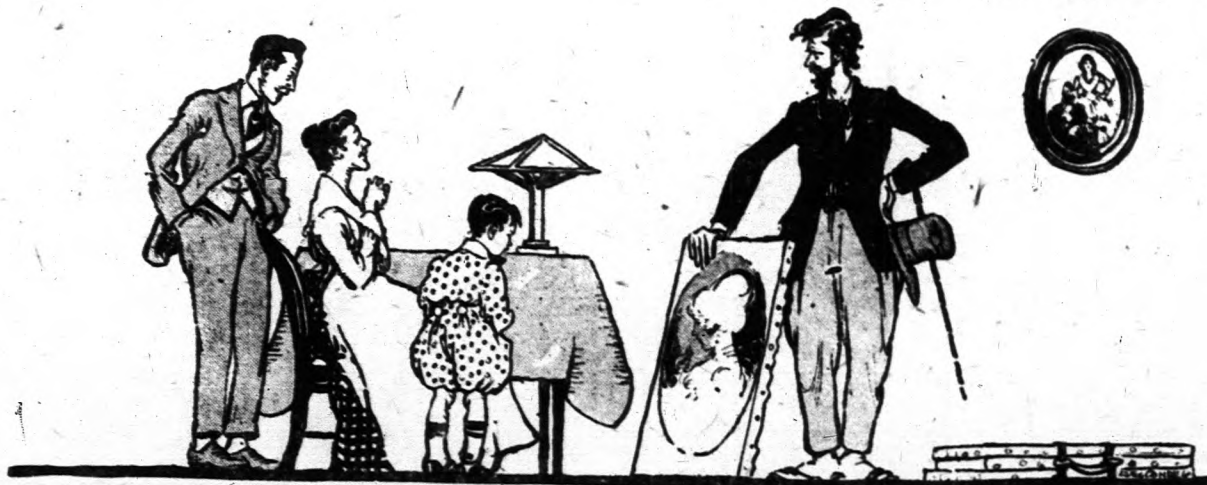
— folytatta eddig
ulett, de most kiün-
sokan vagyunk...
éu, akiket a néma
m vigasztal az a tu-
hogy mégis éltél
másik életet, mely
bbözik a mostanától.
elvenni azt az ér-
és rajtad, mikor
nult napjaidra, me-
ak szerelmesek vol-
k is?... És... és...
kem csak egy ta-
nem a gyötrelmeit
az eddigiekét, ha-
lességét? Senki...
érzed úgy ezt a
mint én, te nem
ugy... téged nem
kétségbeesés... és
z körül itt... min-
... gazdaság, rang
ami... valaki mel-
Valaki, aki szólna
simogatna... meg-
ajkam... Az aj-
mondta vergődve és
tárgult és tele volt
ragyogással. — Hi-
nem esunya... azt
is, mint a tied volt,
amikor még... és
kadt férfi, aki el-
at azért, amit anya-
am volna neki...
hogy szeret igy...
a nyomorék vállát.
kép, de a természet!
kért senki...

normolta fájdalmas
az asszony, egy-
maga nyomorúsá-
etére gondolva, de
ott mondani mert
gy tapintatlanság
asztaló szó.

susogva folytatta:
eled jött... lelop-
kembem takargat-
a gondolatra ugy-
dnám lopni tőled
nieleg, fényes su-
volt, — és tágra-
hunyta pillanatra,
bők... lágy, ta-
or neked dudolt,
y a hanghullámok
simogatnak. Nem
net... Csak a jó-
nem láttátok
at dudoltatok: Mi-
em, ugy-e láftad
an... nem sejtet-
a lelkemben foly-
zava: Nyomj ott
éjszakára... Nem
szatlan vágódás
és így élni...
muszáj... muszáj,
telte mind erőseb-
bb keserűséggel,
dalommal.

a fejét és mintha
zatását ellenkezé-
ujra ismételte:
és imádságod lesz,
d... És mosolyog-
en, ha nevével más
kacagni, ha hal-
fülebe dudolja:
ra, Csókot... Oh,
tód, ez a mi éle-
akikre férfi soha
hacsak tán szá-
Lehet azért élni...

és sápadt,
solygás suhant át.
udta, hogy az a
lt az, mely mögé
nyomorúságos éle-
tét... Felfigyelt
mintha szive dobo-
 volna, aztán a fő-
esimult elveszően,
sa.

ARCKÉPNAGYÍTÓ SZÉLHÁMOSOK

Országszerte garázdálkodnak a régi szélhámosok felujtói. — A képet majdnem ingyen nagyítják, csak a képrámát sózzák drága pénzen az áldozat nyakába. — Sok könnyen hívő akad horogra. — A kép-nagyítás magyar kaptatói.

TAGADHATATLAN! annak az amerikai közmondásnak igazsága, hogy "A new fool is born in every minute". Annuit jelent ez, hogy minden percben akad egy-egy könnyen hívő, akit be lehet esapni, el lehet valamivel boldíttani. Az emberek szeretik azokat, akik sokat ígérnek, ezükbe se jut az a közmondás, hogy aki sokat ígér, keveset ad. Nem dobja ki otthonából a legtöbb ember az aranybányarészvényekkel kereskedő szélhámost, aki beարozott kódarabot mutogat, mint annak a bányának termékét, a mely bátya kiaknázására részvények eladása útján igyekeznek pénzt szerezni. Hiába írják meg az idegennyelvű lapok, hogy a jó részvényeket elkapkodják az amerikai és egyéb tőkepiézések s többnyire csak a rosszaz értéktelen részvényeket ajánlgatják a bevándorolt munkásoknak, bőven akad olyan bevándorolt, aki befekteti keservesen megkeresett pénzét ilyen sajtakaró papírosnak se igen alkalmas részvényekbe.

Amint a részvényhiéna, ugy a fényképnagyító hiéna is, akinek az üzelméről szólni akarunk, főképen bevándoroltak körében operál. Az amerikaiak már tanultak a maguk kárán. Negyven-ötven évvel ezelőtt nem volt olyan farmház Amerikában, amelyben ne lett volna jónehány nagyított, sőt színezett arckép. Abban az időben, amikor vagy 8 centbe került egy fénykép magnagyítása, a fényképnagyításért nem kértek semmit. Inyen ígérték a farmernek, de az aival a kikötéssel, hogy felakasztja szobája falára s azután megmutatja összes ismerőseinek s ajánlani fogja azoknak is, hogy szeretteik fényképeit nagyíttassák meg. Amidőn a nagyított kép elkészült, a farmra cifra rámban vitték el, a farmernek megtetszett a kép, örömmel akasztotta volna mindjárt a falra, de a rámbát, a keretet nem adta ám ingyen a képnagyító ügynök. Azért 20 dollárt követelt s a farmer, akinek tetszett a kép, a legtöbb esetben megtartotta a keretet, jöllehet akkor már tudta, hogy tulajdonképen csaló hálójába került.

Inyen módon a képnagyítási üzlet éveken keresztül nagyszerűen ment. Azok a cégek, amelyek a képnagyítást és a képráma készí-
tést végezték, ma már a milliomas cégek között vannak. Fölösleges kijelenteni, hogy ma már természetesen a törvényes üzlet terén boldogulnak ezek a cégek. Egy részük még ma is üzi a régi foglalkozást, de sem a képnagyításért, sem a képkeretért nem kérnek magas árat.

Azoknak az éveknél során, a mikor képkeretekkel esápták be a hiszékeny amerikaiakat, ugyan-
csak népszerűtlenné lett az are-

képnagyító ügynök. A farmernek, akik tudatára ébredtek annak, hogy arcképet pár centért nagyíthatnak s díszes keretet vehetnek hozzá a legközelebbi városkában felényi összegért, mint amennyit ócska rámbát az ügynöknek fizettek, becsapták az ajtót a képnagyító orra előtt, ráuszították a kutyákat, sőt a konstáblernak is megmondották, hogy gondoskodjék a nem kívánatos ügynök eltörléséről.

A képnagyítás azonban sokkal jövedelmesebb üzlet volt, semhogy egykönnyen elriaszthatták volna tőle a hiénákat. Egy találatos chicagói festő dívatba hozta a tojásdad képeket, amikhez megfelelő üveg és megfelelő keret kellett. Az amerikai otthonokban rendkívül népszerű lettek a tojásdad képek s lehetővé tette ez a népszerűség, hogy a képnagyító hiénák visszatérjenek és tojásdad képkereteket sózzanak a farmernek nyakába. Tizenöt évvel ezelőtt minden képnagyító és képkeretkészítő üzlet tönkrement volna, ha nem tér át az ilyen ovális képkeretek gyártására és árusítására.

Manapság ismét nagy sikereket érnek el a képnagyító ügynökök Amerika minden részében. New Yorkban épugy, mint Hooversvilleben. A tojásdad képhez, amelyet most is majdnem ingyen adnak, nem tud a farmer tojásdad

munkásainál próbálnak főképen szeresését a képnagyító hiénák. Majdnem minden esetben beváló módszerük van arra, hogy az arcképnagyításra szóló rendelést biztosítsák.

"Jó reggelt, asszonyom! — köszönt be az ügynök, — kezében egy esomó borítékkal. — Huzzon egyet. Teljesen ingyen kap egy szép tárgyat. Kötelességgel nem jár a dolog."

Az asszony kihuz egy borítékot a sok közül. Miért ne huzna egyet, ha nem kerül pénzbe s hozzá még alkálma is van pénzt eszámolni. Kinyitja a borítékot s talál benne egy számozott jegyet. Az ügynök gratulál, elmondja, hogy ennek meg ennek a műintézetnek a képviselője, mely intézet festeni tanít s arcképekről gyönyörű portrékat festet ingyen tanáraival.

Mindjárt elkéri az ügynök azt az arcképet, amelyre a család a legbüszkébb s elmondja, hogy az intézetben azt gyönyörűen átnagyítják olajfestménynyé. A tanár festi át a képet a tanítványok előtt s közben előadást tart a festés módjáról. Az ügynök biztosít.

Sok szélhámos Expressman sápkával a fején szállítja a képet, hogy bizalmat keltsen.

üveget és keretet szerezni a kis country storeban, ennélfogva kénytelen megfizetni a magas árat a képnagyító ügynöknek. A farmeren kívül ma már a bányatelepek, gyártelepek bevándorolt

ja áldozatát, hogy a kedves családjá fénykép sértetlenül kerül vissza az intézetből. Az olajfestményü portrét ingyen kapja vele, csupán az anyagot kell adni, ami a festéshez szükséges. A legtöbb

asszony beleugrik esapdába, aláírja a szerződést, anélkül, hogy megértene, hogy az például kötelezi arra, hogy a kép vázlatának a bemutatása alkalmával fizessen, mondjuk 2 dollár 95 centet, vagy ha ezt nem teszi meg, adjon bizonyos dolgokat, amik a kép megfestéséhez szükségesek, olajfestéket, eseteket, stbit.

Pár nap múlva megérkezik egy hosszú hajú ur s bemutatkozik mint a festőiskola tanára. Bemutatja az elvitt családi kép egyszerű ezüstnyomatát, megkérdezi, hogy a fényképen levőknek milyen színű a haja, a szeme, az arcbőre s azután bemutat egy igazi festményt, egy bájos nő portréját, avval 4 kijelentéssel, hogy ilyen gyönyörű lesz a megrendelt kép is. Az áldozat, hogy ne kelljen neki olajfestékekért, vászonért, esetért a városba fáradni, szívesen megfizeti a 2 dollár 95 centet.

Pár nap múlva felkeresik ismét a festőiskola hiénái és szép szóval, vagy megfélemlítéssel rábírák, hogy drága pénzen vegyentőlük képrámát. Megelégedésnek előleggel is. Jaj annak, aki előre kifizeti a képet, mert az a legtöbb esetben nem kapja meg a keretet, de az olajfestményt és a féltt családi képet sem. Akik csak előleget adnak, azok vagy egy hét múlva megkapják a képet, de persze nyomába se léphet a bemutatott mintának, a rendelő azonban átveszi, mert már sajnálja a kidobott pénzt.

Az amerikai magyar telepeken gyakran megfordulnak képnagyítással foglalkozó alakok. Vannak köztük sokan, akik soha többé nem kerülnek vissza a bányatelepre, mert megelégedésnek a felvett előleggel és nem szállítják sem a megrendelt nagyított képet, sem az elvitt családi fényképet. Ezek a képnagyítás kaptatói, a kik egy vagy két dollárért a legkedvesebb, sok esetben egyetlen arcképtől fosztják meg a magyart. Ma már minden valamire való bányára vagy gyárvároskában van fényképezési műterem. Itt lehet képnagyítást olesón végeztetni, jött-ment alakokra ne bízzuk szeretteink egyetlen fényképét.

Az amerikai magyar telepeken éppen olyan bő aratása volt a fényképnagyító hiénáknak, mint valamikor az amerikai farmernek körében. Tanult a maga kárán a magyar is. Nem ül föl egykönnyen sem részvény, sem fényképnagyító ügynöknek. Sok pénzt vesztett az amerikai magyar, amíg megtanulta a maga kárán, hogy kibehet megbizni, hogy kitől kell tanácsot kérni, amikor arról van szó, hogy pénzt fektessen olyasmibe, amiben kétes annak biztonsága.

PANIN SZERGIUSZ

Regény - Irta
Ohnet György

Nem, — viszonzta bánatosan az ifju, — hanem a munka megemlékezése bennem az ifjakor minden esábját. Komolya s kissé szomorúvá tett. Meghökken tettem Micheline, ahelyett, hogy magamhoz vonzott volna. A baj onnan ered, hogy lázas szádban élünk, amelyben képességeink nem bírják egyszerre felölelni mindazt, amit az élet nyújt: az élet és a munkát. Választani kell a kettő közt, gazdálkodni időnkkel és erőnkkel, s megosztás nélkül hozni működésbe vagy a szívet, vagy az agyat. A következmény aztán az, hogy az elhanyagolt szerv esenyved és az élve ember világeletemben mindig silány dolgos, míg a munka embere siralmas szerető lesz. Az egyik földelődte az élet méltóságát, a másik azt, ami báját teszi. Annnyira, hogy midőn, a döntő pillanatokban, az élve ember elméjére s a munka embere szívére akar hivatkozni, elszörnyedéssel veszi észre az egyik, hogy nem való a kötelességre, a másik, hogy nem tud a boldogsághoz.

— No, fiam, hát elég baj azokra a nőkre nézve akik nem tudják becsülni a munka emberét, — elégedgette magokat az élve emberekkel. Én sohasem voltam ilyen s akármilyen komoly vagy is, harminec esztendővel ezelőtt bizony tetszett volna nekem. De ha olyan nagyon jól ismered a betegségedet, miért nem gyógyítod ki magadat belőle? Az orvoság kéznél van.

— Mi az?
— Az akarat. Vedd el Micheline. Felelek mindenről.
— Nem szeret.
— Az asszony mindig megszereti idővel a férjét.
— Sokkal jobban szeretem Micheline sem hogy kezét szíve nélkül fogadjam el.

Desvarenesné belátta, hogy nem mehet semmire, s hogy a játéka menthetetlenül el van vesztve. Mély szomorúság lepte el. Komoran látta maga előtt a jövőt és sejtetni kezdte hogy Panin Szergiuszsal a balsors lépett be házába. Mit tehet? Ellentálljon leánya vágyának? Tudta, hogy az élet keserű lesz neki, ha Micheline megszűnnék nevetni és dalolni. Leánya könnyei el fogják olvasztani akaratát. Megmondta Pierre is. Minek harcot kezdeni, amely okvetlenül vereséggel végződik? Maga is érezte, hogy tehetetlen, s mély elszomorodással szánta el magát.

— Eh — mondotta — már látom, hogy bele kell nyugodnom, hogy apró hercegeknek legyenek a nagyanyja. Nem nagy örömöm telik benne az apa miatt. A leányom ugyan szépen jár ezzel a fiskóval! De tanácsom az urfiának, hogy megbeszélje magát, mert gondom lesz rá, hogy ki ne rugjon a hámból. Michelinek boldognak kell lennie. Már akkor is, mikor az uram élt, inkább anya voltam, mint feleség, most pedig az egész életem a leányom.

S karjait fölemelve komor fenyegetéssel tette hozzá:

— Mert lásd, ha a leányom szenvedne a férfi miatt, képes volnék azt az embert megölni.

Ezek voltak ama párbeszéd utolsó szavai, melyben Micheline, Szergiusz, Desvarenesné és Pierre sorsa eldőlt. Desvarenesné ki nyújtotta kezét és csöngtetett. A belépő szolgának megparancsolta, hogy hívja le Maréchal. Ugy gondolta, hogy jól fog esni Pierrenak, ha bánatát kiöntheti barátja szívébe. A férfi nehezen sir asszony előtt, s ő sejtette, hogy az ifju szívet könnyek dágasztják.

Maréchal nem volt messze. A másik pillanatban már be is jött s egyenesen a nyakába ugrott Pierrenak. Desvarenesné a két jó barátot egymás karjaiban látván, így szólt Maréchalhoz:

— Szabadságot adok önnek estig. Vigye el magával Pierret. Ebéd után szükségem lesz reá.

S szilárd lépéssel indult Micheline szobája felé, hol mezt remeg-

ve várta az értekezés eredményét.

HATODIK FEJEZET.

A Saint-dominique utcai palota fényes, fejedelmi fényűzést be rendezett termeiben rendkívüli est volt. Maréchal és Pierre éppen az imént léptek be a szalonba s a kandalló mellett beszélgettek. Néhány lépésnyire tőlük, csoportot képezve ültek Cayrol, Desvarenesné s még egy személyiség, ki eddig sohasem tette be lábát a házába, jóllehet a bankár sokszor kérte az engedélyt az urasszonytól. Magas, sovány, sápadt ember volt, arcsonjain megfeszült bőrrrel, igen kifejlődött alsó állkapcsával minő a ragadozóké, meghatározhatatlan színű, csaknem folyvást változó szemekkel, melyek jesusita módra rejtőztek arany pápa szem mögé. Puha, sima kezek, nyirkos tenyér husig vágott köröm. Gonosz kezek, egyenesen arra alkotva, hogy alattomban elvegyék azt, amit megkívántak. Gyér, vörhenyes hajzat, a fül táján választékát mely lehetővé teszi a fejbubra való mesterséges visszafesülést.

Ezt az uriembert ki áttetsző ki hajtású fehér mellénye fölött fekete kabátot s azon sokszínű szalagoskrot viselt, Hermann Herzog néven ismerték.

E merész tőzsért, ki Luxembourgból jött Párisba, nagy hírnév előzte meg. Néhány hónap alatt a párisi piacon egész sorozatát vitte végbe az olyan jelentékeny üzleteknek, hogy a tőzsde nagyfejűi is kénytelenek voltak vele számolni. Jelleme fölül a legkülönbözőbb hírek keringtek. Néhány szerint egyike volt a legeszesebb, legtevékenyebb és legjellemesebb embereknek, akiket csak találkozni lehet. Mások szerint ellenben ekkora gazember sohasem játszott még ki ily vakmerően a törvényeket, miután ki-

fosztotta a becsületes embereket. Nemzetiségére német volt, s haragosai azt állították, hogy Mainzból való. Azok pedig, akik mesének kiáltották ki a róla beszélt gaszágokat azt mondták, hogy Frankfurtból, a rajnántuli városok e legfranciábbikából származott.

Eppen most végezte be egy fontos vasuti vonal munkálatait, mely Marokkóból az algériai gyarmat központjába vezetett, s e pillanatban egy nagy gabona- és lisztüzletet indított meg Amerikával. Cayrol már több ízben kísérgette meg, hogy Herzogot Desvarenesnével érintkezésbe hozza. A bankár érdekelve volt a gabona- és lisztüzletben, de azt állította, hogy semmi sem sikerül addig, míg Desvarenesné benne nincs a dologban. Cayrol vakon hitt az "urasszony" szerencséjében.

Desvarenesné, ki bizalmatlan volt minden iránt, ami külföldről jött, s tökéletesen ismerte a Herzog felől szalngó híreket, mindig vonakodott attól, hogy a németet elfogadja. De Cayrol annyira unszolta, annyiszor előhozta a dolgot, hogy az "urasszony" végre belefáradván és szívesseget is akaráván tenni Cayrolnak, ki oly ügyesen viselte magát a házassági alkudozásokban, beleegyezett.

Herzog az imént érkezett. Kifejezte Desvarenesné előtt azon való nagy örömet, hogy behozást nyert házába. Oly gyakran hallotta diésérni kiváló tehetségeit, hogy egészen külön fogalmat alkotott magának róla, mely azonban messzire mögötte maradt a valónak, amint most szerencséje van látni. Germán színeskedéssel s egy német zsidó házaló kiejtésével beszélt.

Desvarenesné eleinte kissé hidegen viselte magát, Herzog edes-kés, hízlekedő beszédessége megzavarta, s érezte, hogy ezzel az emberrel veszélyes talajon áll.

Ugy tetszett neki, mintha lába lecsúszna, mint azokon a veszedelmes lápokon, melyeknek felszínét zöldelő gyepek borítja, amely szaladgálni esábit. Am Cayrol átengedte magát az igézetnek. Mohón kapta föl a németnek minden egyes szavát, s bámuló "áh!" és "oh!" kiáltásokkal emelte ki azokat. Ez az ügyes ember, ki sohasem volt bolondja senkinek, Herzogban mesterére talált.

Pierre és Maréchal közelebb jöttek s Desvarenesné a két csoport egybeolvadását fölhasználta arra, hogy bemutatassa egymásnak az urakat. Herzog, midőn a Pierre Delarue nevet hallá, komoly arcot öltött, és azt kérdezte, vajjon nem ő-e az a "kiváló" mérnök, kinek az afrikai partvidéken végzett munkálatai olyan nagy feltűnést kellették Európában. S midőn Desvarenesné igennel felelt, valósággal elhalmozta Pierret a legügyesebb bókokkal. Volt is szerencséje Delarue urral Algériában találkozni, mikor személyesen járt ott, hogy a marokkói vasut munkálatait befejezze.

Pierre hátralépett, mikor meghallotta, hogy ama fontos vonal engedményese van előtte.

— Ah! Ön az uram, ki azt a vállalatot elvégezte? — mondotta. — Az ördögbe is, kissé kiméletlenül bánt azokkal a szegény marokkóiakkal!

Eszébe jutott a szegény bennszülöttek nyomora, kiket a munkálatokat vezető európaiak kiszivattyuztak. Aggokat, nőket, gyermekeket szabad rendelkezésére bocsátott a vállalkozóknak az oda- való hatóság, hogy ássanak, s a det hordassanak velök. S a munkától elesigázott szerencsétlenek, kiket részeg felügyelők bottal hajtottak dologra, revolverral kezökben, legyek módjára hullottak el a rettentő hűségben, a megforgatott talajból kiáramló miazmától. Iszonyatos látvány volt ez, melyet Pierre nem tudott elfeledni.

De Herzog hízlekedő edeskedéssel tiltakozott e tulzott leírás ellen. Delarue ur a legforróbb nyári napokban érkezett oda; az pedig rossz időpont. A munkálatokat különben is mihamarabb be kellett fejezni. S egyébiránt, egy-két marokkóival több vagy kevesebb, mit tesz az? Szerencsének azok, csaknem valóságos majmok!

Maréchal, ki eddig szótlannul hallgatott oda, most megszólalt, hogy Litré nevében védelmébe fogja a majmokat. A darwinizmusra támaszkodva kifejté, hogy azok az emberek, kik a majmokat megvetik, önmagukat vetik meg. Herzog, ki ettől a váratlan visszavágástól kissé elhült, alattomban ránézett Maréchalra, azt kérdeve magától, hogy nem tréfa ez a legkomolyabb hangon — előadott szónoklat? De látván, hogy Desvarenesné nevet, visszanyerte nyugodtságát és azonnal visszavágott. A keleten különben sem lehet úgy eljárni, mint Európában. S nem így volt-e mindig? A nagy kutatók nem mindannyian kiaknázták-e azokat az országokat, amelyeket fölfedeztek? Columbus és Cortez nem elszedték-e az indusoktól kincsüket, eszébe a civilizációért? Ó, Herzog, a marokkói vasut megferemtésével módot adott a bennszülötteknek arra, hogy civilizálódjanak. Méltó tehát, hogy ezt meg is fizessék valamivel.

Herzog minden tőle telhető keleménységgel adta elő fejtegetését. Jobbra és balra hajladozott, hogy a tétszést bearassa. De csak erőltetett arcokat látott. Ugy tetszett, mintha várnának valakire vagy valamire.

(Folytatjuk.)

MAGYAR ZENEKAROK FIGYELMÉBE!

Vonás- és fúvós zenekari színlapokban megjelent magyar zenei jelöléseket: indulók, keringők, csopék, csárdások, magyar színlapokban, háborús zenét, zenekari zenét, vagy cigányzenekari partitúrában egyedül nálam szerepeltet be. 10 dollár előleges beküldése mellett küldök 20-25 füvet, vagy vonás-zenekari művet vagy cigányzenekari partitúrát a legújabbak közül. Kétszáz Gyula zeneműkiadó, Budapest, VIII., József-körút 11.

SÜRGÖNYILEG

vagy posta útján Kiss Emil bank legpontosabban és mindíg a legalacsonyabb napi árfolyam mellett küld pénzt Magyarországra.

HAZAUTAZÓ

magyarok a legteljesebb mértékben Kiss Emil bankár irodájában részesülnek és a pénzüket ott váltják be a legelőnyösebben.

ÓHAZAI

ügyek a legzakaszterületben Kiss Emil bankháznak hűségjézői osztályában intézettek el, mert az ő budapesti irodája minden okirat kihozataláról gondoskodik.

Irjon az alábbi címre:

KISS EMIL

BANKAR

133 SECOND AVE., NEW YORK

Ass

A KIS kertben árnyék. A futózá...

kerítés dus... édes orgonailat... felül halványzöld... mezőket látni... szélíg. Friss, ifju... eleje van.

A kert szélén egy hár ruhában, nagyban. Előtte festő... ben paletta meg... festette, széles, biz...

A leány mögött... ber állt és nézte... festőnő hátra is... mintha vélemény... várna, de a társa... mit.

A leánynak kellett deni.

— Szép lesz mo München, Páris... go jövő! Ez a ne... lesz az életem legs... nuli fogok, fejlőd... szerezni! Nem irig...

— Nem, felelte a borotvált és máris... arcán mégis valami... látszott. — Nem ir... sok szerencsét kívá...

A leány nagyon... bár rosszhiszeműség... róla, hogy a fiatal... latlan, közömbös... bántotta. Hallgat... végig még egynehá...

KÖNYV

Közönséges huslev

Vegyünk egy szép... szükséges nagyságban... és egy tyukot. Víz... san másfél óráig fo... hozzá a hus menny... zöldeget, petrezselyem... garépat, vörshagyma... burgonyát, borsot és... ezeket együtt mig a... eseneden forrni hagy... tesszük a tűztől s hő... meghigadjon, néhány... vizet öntünk rá. 2... edénybe leszűrve, fino... ránt tesszük bele s t... tésztát beleförzve —

Birkafilé

A combjából vágjuk... lonnával megtűzdelve... vasztott vajjal kőnt... megpuhitjuk és megs... rostos sütjük meg.

Pupos ránto

Egy lábában zsir... abban finomra metelt... és vereshagymát tesz... szébe beleütjük a szü... nyiségű tojásokat és... felverjük. Forró zsirba... verés nélkül megsütjük... vagy adjuk a főzelek tete... vagy bármely minőségbe...

Diós rudac

1/2 pound diót va... ugyanannyi mennyiség... 3-4 tojás sárgájával... runk. Formáljuk és las... jük meg.

Regény - Irta
Ohnet György

t neki, mintha lába le-
mint azokon a vesze-
kőn, melyeknek felszi-
gyen börtitja, amely
ésábit. Am Cayrol át-
gát az igézetnek. Mo-
fól a németnek minden
t, s bámulo "ah!" és
ásokkal emelte ki azo-
lyges ember, ki soha-
plondja senkinek. Her-
terére talált.

s Maréchal közelebb
svarennésné a két eso-
lyvadását fölhasználta
bemutassa egymásnak
Herzog, midőn a Pierre
vet hallá, komoly ar-
s azt kérdezte, vajjon
a "kiváló" mérnök,
rikai partvidéken vég-
latai olyan nagy fel-
tek Európában. S mi-
enésné igennel felelt,
elhálmozta Pierret a
bókokkal. Volt is
Delarue ural Algériá-
ni, mikor személyesen
gy a marokkói vasut
befejezze.

lépelt, mikor meg-
gy ama fontos vonal
se van előtte.
n az uram, ki azt a
végezte? — mondotta,
gbe is, kissé kimélet-
zokkal a szegény ma-

tott a szegény benn-
umora, kiket a mun-
zető európaiak kiszí-
Aggokat, nőket, gyer-
bad rendelkezésére bo-
llalkozóknak az oda-
hogy ássanak.
nak velők. S a mun-
zott szerenesélenek,
felügyelők bottal haj-
ra, revolverrel kezök-
módjára hullottak el
őségben, a megforga-
kiáramló miazmák-
os látvány volt ez,
nem tudott elfeled-

hizelő édeskesség-
e tulzott leírás el-
ur a legforróbb nyá-
érkezett oda; az pe-
pont. A munkálato-
is mihamarabb be-
le. S egyébiránt, egy-
val több vagy keve-
sz az? Szeresenek
a valóságos majmok!
ki eddig szólanul
a, most megszólalt,
névében védelmébe
mokat. A darwiniz-
kodva kifejté, hogy
rek, kik a majmokat
magokat vetik meg,
ól a váratlan vissza-
elhült, alattomban
échalra, azt kérde-
y nem tréfa ez a
hángon — előadott
látván, hogy Des-
nevet, visszanyerte
és azonnal visszavá-
en különben sem le-
ni, mint Európában.
lt-e mindig? A nagy
mindannyian kiaknáz-
az országokat, ame-
ztek? Columbus és
elszedték-e az indu-
ket, esérébe a civili-
Herzog, a marokkói
remetésével módot
mszülötteknek arra,
djanak tehát,
s fizessék valamivel
den tőle teltető kel-
adta elő fejtegeté-
balra hajladozott,
st beárassa. De csak
kat látott. Ugy tet-
várnának valakire

atjuk.)

KAROK FIGYELMÉBE!
zenekari szőlőmokban
zeneudonságokat: Indu-
pék, csárdások, magyar
náboros zenét, zenekari
cigányzenekari partitu-
m szerkesztheti be, 10 dol-
tás mellett küldök 20-25
sz. zenekari művet vagy
partitúrát a legújabbak
rta zeneműkiadó, Buda-
pésta 11.

ASSZONYOK LÁNYOK

IFJUSÁG

Irta:
S. Bokor Margit

A KIS kertben csönd van és árnyék. A ház fala mellett egy-két korai, vérvörös futórózsza-bimbó nyílik. A kerítés dus sötétzöld bokraiból édes orgonailatot hoz a szél, azonfelül halványzöld, fiatal, mosolygó mezőket látni, egészen az erdőszélig. Friss, ifju, ragyogó nyar-eleje van.

A kert szélén egy leány ült, fehér ruhában, nagy fehér kalapban. Előtte festőállvány, a kezében palette meg ecset. A vidéket festette, széles, biztos vonalakkal.

A leány mögött egy fiatal ember állt és nézte a munkáját. A festő hátra is pillantott néha, mintha véleményt vagy kritikát várna, de a társa nem szólt semmit.

A leánynak kellett beszédbe kezdeni.

— Szép lesz most az utazás. München, Páris... Micsoda ragyogó jövő! Ez a három esztendő lesz az életem legszebb része. Tanulni fogok, fejlődni, dicsőséget szerezni! Nem irigyli?

— Nem, felelte a férfi. Simára borotvált és máris barnára lesült arcán mégis valami kis keserűség látszott. — Nem irigylen és sok szeresét kívánok.

A leány nagyon elkomorodott, bár rosszhiszeműség lenne feltenni róla, hogy a fiatal ember elfogulatlan, közömbös udvariassága bántotta. Hallgatagon, huzogatta végig még egynehányszor az ecset-

KONYHA

Közönséges húsvetes tyukkal.

Vegyünk egy szép darab fartót a szükséges nagyságban, keves májat és egy tyukot. Vizzel főlteve, lassan másfél óráig forni hagyjuk, hozzá a hus mennyiséghez mért zöldséget, petrezselyemgyökeret, sárgarépát, vöröshagymát, karalábét, burgonyát, borsot és söt adunk s ezeket együtt míg a hus megpuhul csendes forni hagyjuk. Ekkor eltesszük a tűztől s hogy gyorsabban megfigadjon, néhány csepp hideg vizet öntünk rá. Ezután tisztá énybe leszürve, finomra tört sáfránt teszünk belé s tetszés szerinti tésztát belefőzve — főladjuk.

Birkafilé.

A combjából vágjuk a filét, szalonnával megtűzdelve lábában olvasztott vajjal leöntjük; de előbb megpuhitjuk és megsózzuk. A filét rostos sütjük meg.

Pupos rántotta.

Egy lábában zsirt olvasztunk, abban finomra metélt petrezselymet és vereshagymát teszünk, egy cse-
szébe beleütjük a szükséges meny-
nyiségű tojásokat és habverővel jól
felverjük. Forró zsírba öntjük s ke-
verés nélkül megsütjük. Főszületel-
ve adjuk a főzelék tetején hus mellé
vagy bármely minőségben.

Diós rudacska.

½ pound diót vagy mandulát
ugyanannyi mennyiségű cukorral és
3-4 tojás sárgájával jól összegyur-
runk. Formáljuk és lassu tűznél süt-
jük meg.

jét a képen, és azután hirtelen le-
dobta a szerszámjait és felállt.
Csak most látszott, milyen karesu
termete van.

— Meleg van, — mondta és
hátrasimította a homlokáról a pu-
ha szőke frufuját. — Jöjjön, ül-
jünk ide az árnyékba.

A fal mellett piros kertibutor
állt. A leány leült egy székre,
lány, ügyes, mozdulattal, mint a
macska. Az egyik kis piros bim-
bót letépte, megforgatta, megsza-
golta, azután betűzte a fekete
lakk-övébe.

— És maga? — kérdezte hir-
telen a fiatal embert, mintha
azóta mindig ezen gondolkodott
volna. — Maga hova készül a
nyárra?

— Oda, — mosolygott a férfi
és kimutatott a kezével a hullám-
zó mezőkre, amelyek éretlen, sely-
mes buzakalászokkal hajladoztak
előttük. — Elmegyek parasztnak.
Arattatok és eséltetek egész
nyáron...

— Maga? — kérdezte a lány
gunyosan és szinte megvetően.
— Maga, aki úgy tele volt ambició-
val, reménységgel és hittel a mű-
vészeti hivatásban! Mi történt ma-
gával, hogy ennyire megváltozott?

— Meggondoltam a dolgot, —
felelte csöndesen a férfi. — A
művészet száraz kenyeret sem ad,
a bírtok kalászt hoz. Nevetséges
volna, ha elmennék külföldre, ál-
mok után futkosni, mikor itthon
a biztos, boldog valóság vár.

— És egy jó parthie, nem? —
kérdezte a leány, valami meglepő
keserűséggel a hangjában. — Török
Ellát beszélük...

— Ej! — A férfi erősen a lány
arcába nézett. A szép szőke fej
azonban elfordult tőle, a két
nagy, ibolyaszínű szem a felhők
járását figyelte.

— Mikor volt utoljára eset a
kezében? — kérdezte a leány most
egészen más hangon.

— Ó, nagyon régen... A télen
talán.

— Pedig azelőtt sokat beszélget-
tünk róla, hogy magából nagy
festő lesz. Világzseni. Maga is ké-
szült külföldre, a nagyvilágba. El-
ni akart kint a nagy, hatalmas
városban, ahol vevője és csodálója
akad minden értéknek... Mi vál-
toztatta meg egyszerre?

— Nem mondhatom meg, — fe-
lelte a férfi halkán. — Mert nincs
semmi különös oka. — tette hozzá
valami váratlanul, mesterkéltén
elfogulatlan hangon. — Meggon-
doltam, ennyi az egész. Az ember
változik.

Felállt és néhány lépést tett a
házigazda felé, aki éppen közele-
dett a kerti uton. Hozzá csatlako-
zott, a leány pedig keserű gondo-
latokba mélyedt.

— És maga? — kérdezte hir-
telen a fiatal embert, mintha
azóta mindig ezen gondolkodott
volna. — Maga hova készül a
nyárra?

— Oda, — mosolygott a férfi
és kimutatott a kezével a hullám-
zó mezőkre, amelyek éretlen, sely-
mes buzakalászokkal hajladoztak
előttük. — Elmegyek parasztnak.
Arattatok és eséltetek egész
nyáron...

— Maga? — kérdezte a lány
gunyosan és szinte megvetően.
— Maga, aki úgy tele volt ambició-
val, reménységgel és hittel a mű-
vészeti hivatásban! Mi történt ma-
gával, hogy ennyire megváltozott?

— Meggondoltam a dolgot, —
felelte csöndesen a férfi. — A
művészet száraz kenyeret sem ad,
a bírtok kalászt hoz. Nevetséges
volna, ha elmennék külföldre, ál-
mok után futkosni, mikor itthon
a biztos, boldog valóság vár.

— És egy jó parthie, nem? —
kérdezte a leány, valami meglepő
keserűséggel a hangjában. — Török
Ellát beszélük...

— Ej! — A férfi erősen a lány
arcába nézett. A szép szőke fej
azonban elfordult tőle, a két
nagy, ibolyaszínű szem a felhők
járását figyelte.

— Mikor volt utoljára eset a
kezében? — kérdezte a leány most
egészen más hangon.

— Ó, nagyon régen... A télen
talán.

— Pedig azelőtt sokat beszélget-
tünk róla, hogy magából nagy
festő lesz. Világzseni. Maga is ké-
szült külföldre, a nagyvilágba. El-
ni akart kint a nagy, hatalmas
városban, ahol vevője és csodálója
akad minden értéknek... Mi vál-
toztatta meg egyszerre?

— Nem mondhatom meg, — fe-
lelte a férfi halkán. — Mert nincs
semmi különös oka. — tette hozzá
valami váratlanul, mesterkéltén
elfogulatlan hangon. — Meggon-
doltam, ennyi az egész. Az ember
változik.

Felállt és néhány lépést tett a
házigazda felé, aki éppen közele-
dett a kerti uton. Hozzá csatlako-
zott, a leány pedig keserű gondo-
latokba mélyedt.

Igen, meggondolta a dolgot...
Azóta gondolta meg, amőta Török
Ella hazajött Angliából. Ella
szép leány, nevetős, üde, kerek
arcu: az ilyen tetszik a férfiak-
nak. És gazdag, nagyon gazdag.
Automobiljuk van, medvebundás
soffőrrel és angol társalkodónő-
jük, lorgnonnal. De mégis csak
csunyaság, ha egy férfi a pénz
után fut, mikor itt van az, aki...
akit... kisleánykora óta...

Itt kigördültek a leány könnyei.
Végig folytak a puha arcán és
elveztek a fehér batizt nyak-
fodorban. Hirtelen letörölte őket
és dacosan rázta meg a fejét. Még

csak az kellene, hogy ő, Gál Anna,
a jövő nagy művésznője, sirjon
valaki után! Egy férfi után, aki
nem szereti!

Megrezsent, valaki állt a háta
mögött. Finom, fehér, öreg kéz
érintette a vállát, könnyedén, mint
a lepkeszárny. Emma néni állt mö-
götte, a fiatal ember — Takáts
Bandi — anyja. Kicsi, elefánt-
csontszin arcú öreg asszony volt,
fehér csipkekendő a fején, két
mankó a két könyöke alatt.

— Mit csinálsz itt, Annácska?
Abrándozol a nagyvilágról?

— Eh a nagyvilág...
Az öreg asszony fölemelte a
leány könnyes arcát.

— Máris kiábrándultál belőle!
— kérdezte jólelkű megértő mo-
solylyal. — Hamar. Bár Bandit
is kiábrándíthatnám abból a tün-
déri álomból, amelyet a nagyvilá-
ról sző...

— Bandit? — kérdezte a leány
csodálkozva. — Hiszen ő már nem
vagyódi! el hazulról. Van rá oka,
— tette hozzá lemondással.

— Van, van, — bólintott ko-
molyan Takátsné. — A jó Isten
meg is áldja érte... Neked meg-
mondta? —

— Nekem csak annyit mondott,
hogy meggondolta a dolgot...

— Mert jó, derek fiu, mert nem
akarja senki előtt sem mutatni,
mennyre fáj neki, hogy el kell
temetni az álmait... Mert én
miattam teszi, szegény, bizony én
miattam. Én mondtam neki: nézd,
fiam, ha akarod, menj, de én öreg
vagyok, meghalhatok minden pil-
lanatban és még az sem lesz, aki
a szememet lefogja. Pedig, ha el-
megy, megemészt utánad a bánat,
meghalok rövidesen. A bírtok is
szétzúlik, nincs aki rendbe tartsa:
én a két béna lábammal nem jár-
hatok a kocsisok, a béresek után.
Nem szült egy szót sem, megso-
kolt a kezemet, maradt... Rá
sem nézett azóta az esetjére, hogy
meg ne fájdjuljon a szíve, hogy
érezze ne vegyem rajta, milyen
nagy áldozat az ugart törni an-
nak, aki a felhőkbe lépkedett ed-
dig...

Puha, bánatos, siró lett a hang-
ja az öreg asszonynak. Az Anna
arca pedig kiragyogott, elpirult,
megszéplült a hirtelenül, édes erő-
vel rátört boldogságtól. Pedig még
csak azt tudta, hogy nem Török
Ella miatt marad itthon Bandi.
De hiszen ez is annyi öröm már,
hogy több az elégnél...

Szeretett volna Takáts néni ke-
zére borulni és százszor is meg-
esékolni, amiért miatta maradt
itthon Bandi, és amiért nem hen-
cegett az áldozatával, nem sajnál-
tatta magát, inkább engedte, hogy
szeszélyesnek és állhatatlannak
tartsák.

— Bandi fiam, megyünk!
Az öreg asszony betepegett a
házba és végnélküli bucsuzkodásba
fogott a háziasszonnyal. Takáts
azalatt Anna mellé lépett.

— Látom még, Anna? Most nem
jövök át egy hétig...

Anna hallgatott. A fiatal ember
nem értette a hallgatását.

— Látom még! — ismételte tü-
relmetlenül. A tekintete titkolt,
izgatott kérelemmel mélyedt a
leány szemébe.

— Annát dacos fájdalom fogta el.
— Minek akar látni? — kérdez-
te keserűen — aki így elengedi
az embert egy jó szó, egy... ma-

— Anna! — A férfi ujjai gör-
csösen fogták át a festékfoltos
még barnult kis leánykezet. — An-
na, hát mondhatom én magának,
hogy maradjon? Hogy mondjon le
az álmairól, amelyekről nekem le-
kellett mondanom, hogy felejtse
el az ambiciót, amelyeket nekem el
kellett felejtetnem? és mindezt
kiért? Egy szegény, szürke, dol-
gozó kisbirtokosért...

— Anna a férfi szemébe nézett.
Most már el merete árulni az ér-
zéseit, most már nem tettett ő
sem.

— Maga nem az, akinek mond-
ja magát. Maga hős, aki gyöngéd-
ségből és szeretetből egy világot
dobott el magától: a nagyvilágot,
amely már a magáé volt. Én...
én méltó tudnék lenni magához.
Bandi...

— Anna, hogyan érthetem ezt,
Anna? Hiszen maga el akar menni
innen!

A leány félrefordult, de a kezét
nem vonta ki a férfiből. Ugy
suttogta félrefordított, vérpiros
arcával:

— Hát miért nem mondja, hogy
maradjak itthon?

Nagy csönd: két fiatal szív, két
fiatal szem új boldogságtól áradó
egyénisébe mélyedése. A kert szé-
lén, az orgonabokrok mellett két
összesimuló ember áll az alkonyu-
ló májusny napban és az otthon, az
anyaföld áldott szíve diadalmas
ujjongással dobog feléjük.

— Anna! — A férfi ujjai gör-
csösen fogták át a festékfoltos
még barnult kis leánykezet. — An-
na, hát mondhatom én magának,
hogy maradjon? Hogy mondjon le
az álmairól, amelyekről nekem le-
kellett mondanom, hogy felejtse
el az ambiciót, amelyeket nekem el
kellett felejtetnem? és mindezt
kiért? Egy szegény, szürke, dol-
gozó kisbirtokosért...

— Anna a férfi szemébe nézett.
Most már el merete árulni az ér-
zéseit, most már nem tettett ő
sem.

— Maga nem az, akinek mond-
ja magát. Maga hős, aki gyöngéd-
ségből és szeretetből egy világot
dobott el magától: a nagyvilágot,
amely már a magáé volt. Én...
én méltó tudnék lenni magához.
Bandi...

— Anna, hogyan érthetem ezt,
Anna? Hiszen maga el akar menni
innen!

A leány félrefordult, de a kezét
nem vonta ki a férfiből. Ugy
suttogta félrefordított, vérpiros
arcával:

— Hát miért nem mondja, hogy
maradjak itthon?

Nagy csönd: két fiatal szív, két
fiatal szem új boldogságtól áradó
egyénisébe mélyedése. A kert szé-
lén, az orgonabokrok mellett két
összesimuló ember áll az alkonyu-
ló májusny napban és az otthon, az
anyaföld áldott szíve diadalmas
ujjongással dobog feléjük.

SZÉPSÉGAPOLÁS

A fogak.

A fog és száj ápolása egyik leg-
fontosabb és legnékülözhetetlenebb
feltétele a szépségnek. Annaira
fontos, hogy már nem is a szépségá-
poláshoz, hanem inkább az egészség
fenntartásához szükséges. Gondozatlan
és tisztátalan fogu nő csak addig
lehet szép, míg a száját ki nem nyit-
ja, azután vége minden illúzióknak.

A fogak házi kezelése természet-
esen csakis a fogak tisztántartására
szorítkozhatik, mert a fogak szá-
bálytalan növényesének megakadályozása
és betegségeinek gyógyítása már a
fogorvos mesterségéhez tartozik. A
fogak helyes ápolása és a száj tisztán-
tartása azonban ezer és ezer fogbe-
tegetést akadályoz meg.

Mossuk meg a fogainkat minden
étkezés után kefével, mert az ide-
gen anyagok eltávolítása egyik alap
feltétele a tisztaságnak. Az idegen
anyagok, ételmarmadékok rothadása
a fogak között sok kellemetlen fog-
betegségnek az okozója.

A fogmosáshoz állott, laagyos vi-
zet használjunk, sohasem hideget.
Válogassuk meg jól milyen fogkré-
met vagy port használjunk, mert
nagyon sok olyan, hogy megfehé-
ríti a fogat de leveszi a fog románcát,
mely pedig a fogat a külső beha-
tások ellen megvédeni van hivatva.
A fogkefe tisztántartására ügyel-
jünk, nehogy a keferől vígyük be a
fogunk közé az ártalmas idegen
anyagot. Néha napán citromos szí-
ruppal mossuk meg a fogunkat, mely
a sárgás színt eltünteti róla.

Minden étkezés után megmosni a
fogakat és kimosni a száját ez az
első és legfőbb szabálya a fogápo-
lásnak. Tisztán tartani, mert csak
ez akadályozza meg a betegséget.
és hogy mit jelent, ha a fog beteg,
hogy mit jelent, ha az embernek a
foga fáj, azt leírni nem is lehet, azt
érteni kell.

SZÉPSÉGAPOLÁS

A fogak.

A fog és száj ápolása egyik leg-
fontosabb és legnékülözhetetlenebb
feltétele a szépségnek. Annaira
fontos, hogy már nem is a szépségá-
poláshoz, hanem inkább az egészség
fenntartásához szükséges. Gondozatlan
és tisztátalan fogu nő csak addig
lehet szép, míg a száját ki nem nyit-
ja, azután vége minden illúzióknak.

A fogak házi kezelése természet-
esen csakis a fogak tisztántartására
szorítkozhatik, mert a fogak szá-
bálytalan növényesének megakadályozása
és betegségeinek gyógyítása már a
fogorvos mesterségéhez tartozik. A
fogak helyes ápolása és a száj tisztán-
tartása azonban ezer és ezer fogbe-
tegetést akadályoz meg.

Mossuk meg a fogainkat minden
étkezés után kefével, mert az ide-
gen anyagok eltávolítása egyik alap
feltétele a tisztaságnak. Az idegen
anyagok, ételmarmadékok rothadása
a fogak között sok kellemetlen fog-
betegségnek az okozója.

A fogmosáshoz állott, laagyos vi-
zet használjunk, sohasem hideget.
Válogassuk meg jól milyen fogkré-
met vagy port használjunk, mert
nagyon sok olyan, hogy megfehé-
ríti a fogat de leveszi a fog románcát,
mely pedig a fogat a külső beha-
tások ellen megvédeni van hivatva.
A fogkefe tisztántartására ügyel-
jünk, nehogy a keferől vígyük be a
fogunk közé az ártalmas idegen
anyagot. Néha napán citromos szí-
ruppal mossuk meg a fogunkat, mely
a sárgás színt eltünteti róla.

Minden étkezés után megmosni a
fogakat és kimosni a száját ez az
első és legfőbb szabálya a fogápo-
lásnak. Tisztán tartani, mert csak
ez akadályozza meg a betegséget.
és hogy mit jelent, ha a fog beteg,
hogy mit jelent, ha az embernek a
foga fáj, azt leírni nem is lehet, azt
érteni kell.

Szerenád

ÉJJEL, ablakok alatt, palánkok mögött álldogálni és mindig csak egy nőre gondolni. — bizonyára mindenki megpróbálta már az életben. Igazán nevelés, hogy egy férfi, aki nappal lehetőleg emelt fővel jár az utcán, éjszaka az ellágyulás és denevér szárnyán érkező gondolatok hatása alatt, olykor még ostobaságokra ragadtatja magát: éjjel, ablak alatt ácsorogni, soha sem tudja meg senki, értelme semmi, hisz a hölgy tán lutri-számokkal álmodik ebben az időben, vagy egy másik férfival... Puskin verseit mondogatni a fák alatt, holott senki más nem hallja meg, mint az éjszaka. Teremtőm, mines szegényesebb élet, mint egy szerelmes férfi élete!

Hajdanában, mikor szükségesnek tartottam, hogy némi jegyzeteket tegyek az élményeimről, egy régi, flandriai vörösbő kőtött könyveimbe írtam e sorokat. Régen volt. Husz éves voltam és mindenféle olyan dolgokat tapasztaltam, amelyeket azóta meglátni már érdemesnek sem tartok. Szer-

A 25. ének

(Folytatás a 2-ik oldalról.)

log a mandátum és nem pusztán ürügy arra, hogy Círee szigetén vesztessük az időt. Amire vállalkoztam, annak helyt is állok. Eljátszottam a legkülönfélébb pajtákbán, kocsiszínekben és rögtönzött színpadokon régi szerepemet: hátra van még egy új szerep, amelyre lekötöttem magamat. Baranyai közel ment a feleségéhez és kérlelő hangon szólott hozzá:

— Belátom, hogy vetkeztem ön ellen. Jóvá akarom tenni a hibámat. Boesásson meg és menjünk innun.

— Annak csak egy módja van. — S melyik az?

— Ha ön fellép velem holnap este, Dubay szíveségből átengedi önnek a szerepét.

— Még hogy átengedi! S hozzá még szíveségből! Hát mindenáron neveléséssé akar tenni!

— Ön talán nem tett neveléséssé? — Gondolja meg, hogy mily boldog lesz a mi szegény direktorunk, ha olyan attrakciót szerzek neki! A kerületnek képviselője, aki fellép az ő kis társulatánál.

— De hisz én énekelni sem tudok! — kiáltotta végső kétségbeesésében Baranyai.

— Hát én talán tudok? — válaszolt Olga. — Vagy ő — és Dubayra mutatott — talán tud? Mióta szükséges az ilyesmi?

— Cservayné, aki eddig nem avatkozott a beszélgetésbe, most közbeszólt:

— Gyerekek, ne veszekedjétek. Majd én megoldom a csomót... Baranyai csakugyan nem léphet fel a színházban, de felléphet én nálam. Van egy kis házi színpadom és a granárium is elég nagy, hogy elférjen benne az összes meghódított közönség. Hogy valami látszata legyen a dolognak, jótékony félra rendezem az előadást. Teszem, a helybeli hadastán-egylet új zászlója javára... A direktorral is megalkuszom majd egy bizonyos összegben. S hogy teljes legyen a megnyugvás, én is vállalom majd egy szerepet a darabban, amely az én utmutatásom szerint készül.

— Mi annak a darabnak a címe? — kérdezte, egészen megtörve Baranyai.

— "Az Odüsszea 25. éneke"... Círee én játszom, Penelopé Baranyainé... De légy egészen nyugodt, — e szavakat Olga-hoz intézte, — nem követem majd Homert: az uradat nem esábitom el. — Hát engemet? — kérdezte Dubay.

— Magán... Magát átváltoztatom majd a darab végén egészen úgy, ahogy ezt Homer előírja...

rettem kocsin utazni egyik városból a másikba, neveket tudtam, a melyeknek viselőjét elfelejtettem. régi fogadóiban, utszéli állomásokon tett tapasztalataimat szigorúan a könyvbe írtam, a Fehér rózsában egy Máli nevű hölgy volt a pincérlány és titkon franciául tanult, egy országúti eszárban a bormérő Ferencz Józsefről beszélt, aki fiatal korában négylovas nintón erre utazott, és egy kis városban, ahol bágyadtan leereszkedő lombozatu fák szegélyezték az utcákat és a harangütés úgy visszhangzott a hegyoldalon, mintha a szomszéd városban szólt volna meg a torony, a zöld eszárúrtőkön boldogtalanul sovány macskák csavarogtak, egy udvaron piros bort ivott a házigazda ingujjra vetkezve és régi újságot olvasott, az egykori kerekék kut kerekétől megfosztottan olyan mélabusan állongott a gyalogut mellett, mint egy idegen koldus, aki tán még a francia eszárú seregéből maradt itt, bedőlt kápolna a hegyoldalon és a távolba egy folyó háta esilámlott törpe fűzfák közül. — a kis városban idegenül bolyongtam egy este, mert a fuvarosom többet ivott a kelleténél és sehogy sem óhajtott a leereszkedő sötétségben tovább utazni.

Valóban nem tudom már a város nevét, talán a felföldön volt valahol, mert esukott híd és szent-szobros városháza volt benne. A fogadó a Málvához volt címezve és a konyhán bizonyára dohos hordókat főztek vacsorára. Sétálni mentem, ismeretlenül, egyedül, miután egyébként józan fuvarosom ez estén mindenáron meg akarta mutatni valakinek. Mintha egy kis sétatérnen haladtam volna át, egy buskomor kis kávéházban borzas hajába mélyesztett kezére támasztotta fejét a kaszírón és képes újságot olvasott, egy zöldre festett kapu mögött kis koresmaudvar látszott, ahol feketekabátos hivatalnokok komolyan szivaroztak törpe poharak mellett, valahol messze fuvolázott valaki, talán egy diák és a flóta hangjai "Ha elmegyek édes rózsám messzire..." kezdetű dalt variáltak. Lám, erre is vannak szívek, érzemények, —

A CSÓK

sovány, szikár alakját az ablaktól, felénk irányította a tanárnői szigorú tekintetét:

— No, mi az, leányok! Csak nem fröcsöcsent viz a szájukba a Niagara-ból, hogy úgy hápognak? — Kérlelni szeretettünk volna neki (legalább én), hogy:

— De—ehogy kisasszony! Csak a remek mutatványon esodálkozunk! — A déli sarkról érkező csókok azonban most már minden társalgó hang nélkül oly elemi erővel zudultak az ajkunkra s Gyula oly fékevesztetten szorította magához telepáncos derekunkat, hogy a szó-szoros értelmében elállt a lélekzetünk és már hápogni sem tudtunk. Csak mozdító élvezettel, hátborzongva rögzítettük bele ugyszólván az egész lényünket a géopontba, tizenhat esztendő szívünk egész édes gyötrelmével vergődve (mint a hálóban valami bohó aranyhalaeskák) a Gyula meg Ipszi néném forró szerelmében.

Már nem féltünk a tanárno haragjától, nem gondoltunk arra sem, hogy valószínűleg mindnyájunkat kicsapnak az iskolából, nem láttunk, nem hallottunk, nem

tavaszi este volt és a diák tán megbukott a vizsgán.

A sétatér elhagyott, szinte siralomházi magányossággal feküdt a hegyoldalon. Délután bizonyára öreg emberek járnak ide, nyugalmazott tisztek, vagy hivatalnokok és halottaikon, vagy régi kedveseiken gondolkoznak. A padok felett álldogáló ákácok oly sovány és kétségbeesettek, mint egy-egy elhibázott élet, amely a végén tudósorvadásban muik el. Régi kitaposott cipők és ódon szárnyaskabátok laknak a padokon, a tér apró kavicsai között szórakozott vonalakat húznak a töredezett sétatápléak, amelyek esetleg esernyőnyelek voltak ifjúkorukban.

Itt üldögéltem és mindenféle szomorúságokra gondoltam. Szegény kisvárosi nőkre, akik frutrit viselnek, többet sirnak, mint nevetnek. Szomorkás férfiakra, akik a kuglázóban feljegyzik hőstetteiket és hiába nevelik hosszúra kisujjukon a fényes körmöt, — a hercegnő soha el nem jött. Esti beszélgetésekre az elárvult asztalnál és kényelmetlen ágyban: Kinek mennyi pénze van a városban? Jövő hónapban színészek játszanak a Málvában, a cukorhajos Stern trafikos már megváltotta bérletét.

Buskomor, kenyérhaj-szagu kisvárosi élet, ahol a korzón hangosan kacagnak, de nem vacsoráznak.

És igen szerencsétlennek érzem magam, hogy a szegény és szomorú kisvárosi promenádón üldögélek, ahelyett, hogy Kassán vagy Miskolcon volnék egy kávéházban, vagy talán Pesten.

A flóta, amely időközben elhallgatott, most a sétatérnen hangzott fel. A fuvolás fiatalember ott helyezkedett el valahol... A sarkon régi ház állott, amelynek egy sarka a bástyába volt építve és olyan apró ablakok voltak rajta, amelyen csak egy nagy finom, keskeny női fej férhetett ki.

A flótás egy bus dalt fujt a fák alatt és hangszertel bizonyosan a bástya felé irányította. Lehetséges, hogy szerelmes szövege volt a dalnak, a holdat énekelte meg a költő, aki azóta delirium tremensben

(Folytatás a 4-ik oldalról.)

gondoltunk és nem éreztünk már semmit, semmi mást, csak az Ipszi áramáról elfogott esőket, ölelést, izzó gyönyörűséget. Félig majdhogynem eszméletlenül esücsörítettük (ahogy később emondtuk egymásnak) az ajkunkat és a remegő, nedves ajkunkon ez a tulvilági név rezgett:

— Gyula! (vontatottan) Gyula—!

Aztán egyszerre esörrent valami a földön s a géopontban újra ott zuhogott a Niagara, fönt a tetején a bibiresókos hölgygyel. A számár Szigma ejtette el nagy izgalomban az elektromos horgot. Egyszerre magunkhoz tértünk és megrettenve fordultunk az ablak irányába s a következő pillanatban meghökkenve, megindultan, de a helyzet önkéntelen komikumától mégis alig visszafojtható pajkos kacajjal néztünk a szigorú Béta kisasszonyra, amint sovány karját ölelésre tárva, csaknem öntudatlanul meredt a géopontra, miközben a még mindig csókra esücsörített vértelen ajka átszellemülten susogta.

— Még soha!... Vegye föl a horgot!... Ugy, csak... csak esőkoj, esőkoj!

Irla:
Krudy Gyula

KIS

GEOR

GORGE WASHINGTON was born in the State of Virginia at a place known as Westmoreland Creek, on February 22, 1732. His great-grandfather, John Augustine Washington, came from England in 1657, and took with him that state and was George was the son of Augustine Washington. His first wife was Jane and he died and left him with a young son. His next wife was Martha Custis and George was her first son.

The old home of George was born on the banks of the Potomac and was built with that sloped down to the wall. There were no windows on the ground floor, and the roof, and at the top...

A torreador halála

(Folyt. a 7-ik oldalról.)

lisabb sikere talán egyiknek se volt.

Egész pályafutása alatt ezernégyszázharminc bikát ölt meg. Az apja is hires torreador volt, a nagypapja is, van egy bátyja, aki népszerűségben vetekszik vele. Ezt El Gallonak hívják. Eredetileg cigányok voltak. Josselitó sose tanulta a bikaölés művészetét — ezt mondják róla — ezzel született. Tizenhat éves korában már nagy torreador volt. Előbb azonban végigment az iskola minden egyes fokán, ami nélkül nem lehet valaki torreador.

Vagyona is tekintélyes, meghaladja a másfél millió dollárt. És ezt nagyon rövid szerepléssel kereste meg.

Huszonöt esztendő volt, mikor Talaverában a bika ledöfte.

Jobb és szebb arc

A bőrcnek fiatalos üdésége, tiszta, sima szeplőtlenesség segítségével lesz Önnek, ha nincsen is megáldva, mint társnője, szépséggel. — Használja az

Érdeky Liliom Krém

SZAPPANT ÉS ARCPORT. Rendelje meg még, ma. Küldjön be Money Orderon \$1.45-öt e címre:

ÉRDEKY KÁLMÁN

GYÓGYSZERÉSZ
1019 LIBERTY AVENUE,
PITTSBURGH, PA.

Dollár összeget küldök Magyarországra

PÉNZKÜLDÉS BARHOVA A VILÁGON.

Ha családját vagy hozzátartozóit akarja kihazatni az óhazából, forduljon kimerítő felvilágosításért.

ÓHAZAI JOGI ÉS KÖZJEGYZŐI ÜGYEK

pontos és szakszerű elintézése, megbízható, régi közjegyzői és pénzküldési irodája.

GARTNER LAJOS

401 East 80th Street, New York, N. Y.

KIS LANYOKNAK KIS FIUKNAK

The life of GEORGE WASHINGTON

CHAPTER I. BOY-HOOD.

GEORGE WASHINGTON was born in the State of Virginia, at a place known as Bridges Creek, on February 22, 1732. His great grand-sire, John Washington, came from England in the year 1657, and took up lands in that state and was a rich man. George was the son of his grand-son Augustine. Augustine's first wife was Jane Butler who died and left him with two boys. His next wife was Mary Ball, and George was her first child.

The old home-stead in which George was born stood near the banks of the Potomac River, and was built with a steep roof that sloped down to low eaves that hung out far from the main wall. There were four rooms on the ground floor, and some near the roof, and at each end of the

house was a great fire-place built of brick, with broad hearth-stones, such as were in style in those days.

A stone is all that marks the birth-place of George Washington. He was not more than eight years of age when his father went to live on a farm near the Rappahannock River. The house was built much in the same style as the one at Bridges Creek, but it stood on high ground, and here all his boy-hood days were spent.

As there were no good schools in America at that time, those who had the means sent their sons to England to be taught and trained. Lawrence Washington was sent when he was 15 years of age, and as he was the first-born it was thought that he would in time take his father's place, as head of the house.

The school to which George was sent stood in a field on his father's land, and was taught by a man named Hobby. This gave it the name of the "Hobby School."

There were but three things taught there: How to read—How to write—and How to do sums—and some folks thought that these were all their boys and girls had need to learn. Books were scarce and dear, and as most of the men raised fine crops, and kept up a brisk trade, they were well pleased to have their boys learn how to buy and sell, and to make out bills. George had been trained by his father, who was a strict and yet a just man, to love the truth and to do right at all times. He was made to feel that it was a sin to tell a lie, and much worse to hide a fault than to own it.

George had a small axe of which he was quite proud, and boy-like, he cut right and left with it, and thought not of the harm he might do. On the lawn stood a small tree which his father hoped to see grow up to a good height and to bear fine fruit. George made a great gash in this tree with his sharp axe, and when his father saw it he was quite sad. He called the boy to his side, and in a stern voice said:

"Who did this? Who cut this tree?"

George hung his head with shame. He knew he had done wrong; and he stood in fear of his father, who he knew would use the rod where there was need of it. It was a chance for the boy to show what kind of stuff he was made of. George raised his face, still red with the blush of shame, and said in his frank way, and without a sign of fear:

"I did it, father. I cannot tell a lie."

There was no need to use the rod on such a boy as that, and the father must have felt a thrill of joy when he found that the great truths he had taught his son had such a hold on his mind and had struck their roots deep into his heart.

It is told that he clasped George to his breast, and said with tears in his eyes; that it would grieve him less to lose scores and scores of trees, than to have his boy tell one lie.

(To be continued)

WASHINGTON GYÖRGY élettörténete

I. FEJEZET.

WASHINGTON IFJUSÁGA.

WASHINGTON GYÖRGY 1732. február 22-én Virginia államban Bridges Creek néven ismert helyen született. Dédapja, John Washington Angliából jött 1657. évben, földet foglalt a nevezett államban s gazdag emberre lett. György az első Washington unokájának, Agostonnak a fia volt. Agoston első feleségét Jane Butlernek hívták, aki meghalt s két fiút hagyott árván. Második felesége Mary Ball volt és ennek első szülöttje volt György.

Az öreg udvarház, amelyben György született, a Potomac folyó partja közelében állott és meredek tetőzetű volt, alacsony ereszzel, a mely messze kiszökölt a ház falairól. Négy szoba volt a földszinten s volt néhány az emeleten is. A ház mindkét végén egy-egy téglából épült nagy tűzhely volt, széles kölapokkal, amint akkortájt építési szokták.

Csak egy közeljeli Washington György szülőhelyét. Washington nem volt nyolc évesnél idősebb, a midőn atyja farmra költözött a Rappahannock folyó közelében. A ház majdnem ugyanolyan stílusban épült, mint a Bridges Creeken levő, de dombon állott s itt töltötte Washington el egész ifjúságát.

Mint hogy nem voltak akkortájt jó iskolák Amerikában, azok a kiknek módjukban volt, elküldötték gyermekeiket Angliába tanulás és kiképzetés végett. Washington Lőrincet elküldötték, a mikor 15 éves volt és minthogy elsőszülött volt, azt hitték, hogy idővel átveheti apja helyét, mint családfeje.

Az iskola, amelybe Györgyöt küldötték, apja birtokán a mezőn állott s egy Hobby nevű ember volt a tanítója. Erről nevezték el az iskolát "Hobby Schoolnak".

Csak három dolgot tanítottak itten: Hogyan kell olvasni—Hogyan kell írni—és Hogyan kell összeadni. S voltak, akik azt gondolták, hogy ez mind, amit fiaiknak és leányaiknak meg kell tanulni. Könyv kevés volt s drága, és minthogy a legtöbb embernek jó termése volt s élénk kereskedést folytattak, mindannyian megelégedtek avval, hogy fiaik megtanulják az adás-vesést és a számla írást. Györgyöt az apja, aki pontos és igazságos ember volt, oktatta az igazság szeretésére és arra, hogy mindenkor a helyes dolgot cselekedje. Ugy nevelték, hogy érezze, hogy bünt követ el, ha hazudik s hogy sokkal rosszabb hibát rejtegetni, mint hibásnak lenni.

Györgynek volt egy kis baltája, amire meglehetősen büszke volt s mint afféle fiucska, vagdalt vele jobbra-balra, nem is gondolva arra, hogy kárt okozhat. A pázsiton volt egy kis fa, amelyet apja arra szánt, hogy nőjön nagyra és teremjen jó gyümölcsöt. György az ő éles baltájával nagy sebet ejtett ezen a fán, és apja, amidőn meglátta, bizony elszomorodott. Magához hívta a fiút és szigorú hangon megkérdezte:

"Ki tette ezt? Ki vágta be ezt a fát?"

György szégyenkezve hajtotta le a fejét. Tudta, hogy rosszat csinált, félve állott apja előtt, aki bizony használni szokta a pálcát, amidőn szükség volt rá. Jó alkalom volt ez arra, hogy megmutas-

sa a fiu, hogy milyen anyagból gyurták. György még mindig szégyentől piros arcával atyjára tekintett s őszinte módján, félelem jele nélkül, így felelt:

"En csináltam, apám, nem tudok hazudni!"

Kár lett volna elverni ilyen fiút. Az apa örült, annak tapasztalásán, hogy azok a nagy igazságok, amiket ő tanított, ilyen mélyen bevésődtek a fia fejébe s gyökerei ilyen mélyre behatoltak a szívébe.

Azt mondják, hogy Györgyöt keblére ölelte s könnyező szemekkel azt mondotta neki, hogy nem fájna annyira száz fia elvesztése sem, mint az, ha fia egyetlen hazugságot mondana.

(Folytatás köv.)

Irtó: Krudy Gyula

egy a leánykát, aki... az elhagyott s... egyebet nem vélvén... egy szegény kisváros... magálzkodását, ke... elenségét és egyetlen... az éjjeli fuvolázás... nem, én már francia... ismertem akkor!

is mind panaszosabb... koldus módjára kö... dal, hogy egy műve... ostoba hölgy odafent... meghallgassa egy fiatal... met, aki szerencsésebb... között műlovar lehet... atáros egy pesti mu... gunyosan felelgetne... Jajgatott a fuvola,...

eg macska és az em... te egy szerencsétlen... hes arcát, akinek any... mes, hogy a kuglizó... zon. A fájdalmas és... ység, a rossz ruha és... yebének ígérkező jö... t a nótákból, midőn... lgy tán enged a ké...

s megkerestem a bok... flótázó fiatalembert... ny és bánatos arcu... éppen írrok a város... en fején mint a drót... öke haja.

haza, ne rontsa a le... dttam igen szigoruan... magát, hogy megaláz... ért.

ráztam alvó kocsiso... az éjszakán tovább... ároskából, ahol egy... mjtatt oly szerencsét... magamat.

ador halála

7-ik oldalról.)

talán egyiknek se

yafutása alatt ezer... cinc bikát ölt meg... íres torreador volt,...

is, van egy bátyja, ... rüségben vetekszik... Gallonak hívják. ... gányok voltak. Jo... tanulta a bikaölés... ezt mondják róla... zületett. Tizenhat... már nagy torrea... öbb azonban végig... a minden egyes fo... kül nem lehet va...

s tekintélyes, meg... sfél millió dollárt... n rövid szereplés... eg. ... esztendő volt, mi... ban a bika ledöfte.

es szebb arc

fiatalos üdésége, ... szeplőtlenség segít... nek, ha nincsen is... int társnője, szép... Használja az

ilium Krém

T ÉS ARCPORT.

még ma. Küldjön... rderon \$1.45-öt e... címre:

KÁLMÁN

YSZERÉSZ
RTY AVENUE,
BURGH, PA.

Há ön legalább 1 dollár 10 cent ára Partos-féle szert rendel és rendeléséhez az alanti „napár szelvényt” pontosan kiállítva beküldi, ingyen megkapja annak idején a Partos Patika 1921 évre szóló remek fali naptárát.

Üzletfeleinknek, jó barátainknak és ismerőseinknek ezennel tudomására adjuk, hogy 1921 évre szóló remekszép fali naptárunk már munka alatt van. A PARTOS PATIKA ebben az esztendőben még az előző éviénél is lehetőleg szebb és díszesebb falinaptárral fog kedveskedni üzletfeleink. Meglepően érdekes, művészi kiállítású, egyszóval gyönyörű ajándék lesz ez. Minden házat ékesíteni fog majd e fali naptár.

Aki tehát legalább 1 dollár 10 cent ára PARTOS-féle szert rendel és rendeléséhez az alanti "NAPTÁR-SZELVÉNY"-t pontosan kiállítva beküldi, ingyen megkapja annak idején a PARTOS PATIKA 1921. évre szóló remek fali naptárát.

Tekintettel pedig arra, hogy a fali naptárak szétküldése annak idején a rendelések beérkezése sorrendjében fog végbemenni, aki előbb akarja megkapni a fali-naptárt, az küldje be rendelését is minél előbb, hogy eképen minél hamarabb kerüljön reá a sor.

Küldje be tehát rendelését azonnal, még pedig az alanti RENDELÉSI IV alapján.

Rendelését címezze így:

PARTOS PATIKA

160 SECOND AVE.
NEW YORK, N.-Y.

Vágja ki!

RENDELÉSI-IV.

Vágja ki!

- PARTOLA, fertőtlenítő, vértisztító és hashajtó cukorkát, ára \$1.10
- 6 dobozzal \$5.50 a biztosítási díjjal együtt
- PARTOGLORY, idegerősítő kivonat, üvege \$1.25, 5 üveggel \$5.00
- HERKULES, a legújabb és legfinomabb valódi Partos-féle Gyomor-
- erősítő, ára egy üveggel 2 dollár, hat üveggel 10 dollár, 12 üveg-
- gel 18 dollár.
- LIRO, főfájás elleni ostyákat, ára \$1.10, 6 dobozzal \$5.50
- KÖSZVÉNY fájdalomk elleni Partos-féle szereket, ára \$3.00, dupla
- adaggal \$5.00
- PARTONE vasostyát, vérszegénység ellen, ára \$1.50, 4 dobozzal \$5.00
- PARTONIC VASBORT, üvege \$1.50, 4 üveggel \$5.00
- PARTOWILL gyomorporokat, ára \$1.10, 6 dobozzal \$5.50
- HOFFMAN CSEPPEKET, ára üvegenként 50 cent és 1 dollár
- PARTOBACET gyöngye férfiak részére, ára \$2.00, 6 dobozzal \$10.00
- PARTOCYL kenőcsöt viszketés, pattanások ellen, ára \$1.10, 6 tégely-
- lyel \$5.50
- PARTOZONET, sebek vérzése ellen, ára \$1.10, 6 dobozzal \$5.50
- PARTOUGHOT köhögés ellen, ára \$1.10, 6 üveggel \$5.50
- PARTOSOOTH SYRUPOT (szörp- gyermekeknek fogzáskor, üvegen-
- ként \$1.00
- PARTOPINET, gyermekeknek köhögés ellen, ára \$1.10, 6 üveg. \$5.50
- PARTOMILKET por alakban, vízzel felhígítva kitűnő gyermek-táp-
- szer, ára \$1.00, 6 dobozzal \$5.00
- PEMETE cukorkát, köhögés és torokbaj ellen, ára 35c, 3 doboz \$1.00
- KÁRPÁTI MELLTEAT, ára 60 cent, 2 dobozzal \$1.00
- PARTOS-féle rheuma elleni RUMATIN porokat és PARTOPAINT,
- ára \$3.00, dupla adaggal \$5.00
- PARTOS-féle VÉRTISZTÍTÓ PISKÓTÁKAT, ára \$4.00
- PARTOACHE, fülbaj elleni porokat, ára \$1.10, 6 dobozzal \$5.50
- PARTOSWEATET lábizadás ellen, ára \$1.10, 6 üveggel \$5.50
- TRIPLETS KEVERÉKET 3-as számú férfiak részére, ára 1 adaggal
- \$3.00, 4 adaggal \$10.00
- TRIPLETS KEVERÉKET, 4-es számú, nőknek anyaméh bántalmak
- ellen, ára 1 adaggal \$3.00, 4 adaggal \$10.00
- DODOT és DODOSZÁLAT, férfiak részére, 1 adag ára \$3.50, dupla
- adaggal \$6.00
- PARTOPILE aranyér elleni kenőcsöt, ára \$1.50, 4 tubussal \$5.00
- PARTOHERB vesefü és gyökérteát, ára \$1.10, 6 dobozzal \$5.50
- PARTOPAIN No. 1. fájdalomcsillapítót, ára 50c
- PARTOCERIN kenőcsöt, ütés folytán támadt daganatra, ára \$1.10,
- 6 tégelylyel \$5.50
- PARTO-BALM OLAJAT, égési sebek ellen, ára \$1.10, 6 üveg \$5.50
- PARTO-BALM KENŐCSÖT sebekre, ára \$1.10, 6 tégelylyel \$5.50
- PARTOWORMOT, giliszták elhajtására, ára \$1.10, 6 adaggal \$5.50
- PARTOTAPET, pántlikagiliszta ellen (felnőttek részére) dupla
- adaggal \$5.00
- NOVET, ágyhivatalás elleni szert, ára \$1.50, 4 üveggel \$5.00
- PARTOS-ASTHMA, nehéz lélegzés elleni szert, ára \$1.50, 4 üveg \$5.00
- PARTOS-féle SÓBORSZESZT, ára nagy üveggel \$2.00, kis üveg-
- gel 50c. és \$1.00
- PARTOS-féle Egri Császár Szemvizet, ára \$1.00, 6 üveggel \$5.00
- PARTOLIN, haj, bajusz és szakáll növeztető (kenőcs), ára \$1.10, 6
- tégelylyel \$5.50
- HAIRTONIC hajjapoló vizet, \$1.10, 6 üveggel \$5.50
- PARTOS-féle HAJTISZTÍTÓT, ára 75c
- PARTOCREMET nappali használatra, ára \$1.10, 6 tégelylyel \$5.50
- PARTOCREMET, éjjeli használatra, ára \$1.10, 6 tégelylyel \$5.50
- PARTO-SZAPPANT, növény-balzsam arciszépitő szappant, ára 35c.,
- 3 darab \$1.00
- PARTOPASTÁT, a legkellemezőbb fogtisztítót, ára 35c, 3 drb. \$1.00
- ELZA-VIZET, a haj természetos színének visszaadóját, ára \$1.50, 4
- üveggel \$5.00
- PARFUMOT, rozsdát, ibolyát, orgonát, rózsát, ára \$1.00 és \$2.00
- PARTOS-féle valódi DIÓFA OLAJAT, ára \$1.00
- BAJUSZPEDRÓT, ára 35c., 3 dobozzal \$1.00
- BAJUSZKÖTÖT, ára 50c., 75c. és \$1.00
- PARTOMINT szájmossa vizet, egy üveg ára 50 cent
- PARTOCORN tyukaszemirtó és bőrkeményedés elleni szert, ára 35c.,
- 3 üveggel \$1.00
- ARCFINOMÍTÓ PUDERT, fehérét, rózsaszínt vagy krémet, ára
- \$1.00, 6 dobozzal \$5.00
- PARTOS-féle speciális VILLANYGÉPET \$10-tól \$15-20 és \$25-ig
- PARTOS-féle speciális GUMMIHARISNYÁT, egy lábra 6, 10 és 15
- dollár, mindkét lábra 10, 18 és 28 dollár. — (Mérték veendő és
- a pénzzel együtt beküldendő)
- PARTOS-féle speciális HASKÖTÖT, ára \$6.00-tól \$15.00-ig.
- (Mérték veendő és a pénzzel együtt beküldendő)
- PARTOS-féle ELSŐRENDÜ SÉRVKÖTÖT, egyoldala \$5.00, két ol-
- dala \$10.00. (Mérték veendő és a pénzzel együtt beküldendő)
- PARTOS-féle SPECIÁLIS SÉRVKÖTÖT, egyoldala \$12.00, két ol-
- dala \$20.00. (Mérték veendő és a pénzzel együtt beküldendő.)

INGYEN FALINAPTÁR SZELVÉNY 1921. ÉVRE

Ma beküldött rendelésem alapján díjmentesen jogosult vagyok a PARTOS megküldeni.

Név:

PATIKA 1921 évi remekszép falinaptárához, miért is kérem azt annak idején nekem

Közelebbi pontos cím: